

**СВЕТОСЛАВ СЛАВЧЕВ, ЙОРДАН
КОСТОВ
ИНСПЕКТОР СТРЕЗОВ
РЕШАВА**

chitanka.info

ВМЕСТО ПРЕДГОВОР

— Влезте — покани ни Стрезов и потъна навътре в тъмния коридор. Настолна лампа с рефлектор светеше върху бюрото, отрупано с всевъзможни пружинки и зъбчати колелца. — Ще ме извините за малко!

Стрезов извади от джоба на бялата престилка часовникарска лупа и я постави на окото си.

Седяхме на фотьойлите и мълчахме. Гледахме как Стрезов, забравил за нашето съществуване, лови с пинцети пружинните и ги пъха обратно в дървената кутия на старинния стенен часовник. Сега, с престилката, лупата и пинцетите, той ни приличаше на техник от „Фина механика“ — намусен и ловък едновременно.

Бяхме свикнали да виждаме Стрезов в най-различни ситуации — да се катери по покриви, да разговаря професионално с шофьори, да се произнася върху датировката на един или друг старинен предмет, преди още да са дошли резултатите от експертизата, — но не и в ролята на часовникар. И точно в момента, в който Стрезов навиваше болтовете на задния капак, вратичките над циферблата се отвориха и кукувичката повтори девет пъти механичното си „ку-ку“, придружено от девет последователни поклона.

— А сега покажете ръкописа! — каза Стрезов и смени лупата с очилата.

Куфарчето беше между нас, на еднакво разстояние от двата фотьойла, и с нищо не издаваше, че в него има ръкопис. Почувствувахме се в положението на д-р Уотсън, който в началото на всеки разказ неизменно остава учуден от способността на своя приятел Шерлок Холмс да отгатва куп съществени подробности от биографията на непознатия посетител само по това, как е отворил вратата или пък доколко държи на външния си вид.

— Само без сравнения с Шерлок Холмс или прибързани аналогии с прочутия му дедуктивен метод! Присъствали сте на не едно разследване, придружавали сте ме къде ли не в желанието си да

вникнете в научната обосновка при разследването на дадено престъпление, така че, както обичате да казвате, „материалът е събран, а написването е подробност“. Вадете ръкописа!

Извадихме ръкописа. Стрезов прекарваше вертикално поглед през страницата и отгръщаше следващата. Знаехме, че владее до съвършенство избирателната система за бързо четене. И друг път сме се учудвали на бързината, с която преглежда обемистите папки, за да вземе решение по разследването, но този път, нека си признаем, се почувствувахме засегнати — на нашия ръкопис той отдели по-малко време, отколкото за поправката на часовника с кукувицата. А часовникът, макар и старинен, беше просто един стенен часовник, и нищо повече, докато ръкописът...

— Така! — рече Стрезов и остави ръкописа на масата. Неговото, „така“ беше нещо средно между „да“ и „не“, нещо като „така, но не съвсем“ — нещо, което най-малкото се нуждаеше от допълнителни разяснения. А той не бързаше да ги даде.

— Книгата се нуждае от... — наруши мълчанието Стрезов — от предговор!

— Вярно! — съгласихме се ние. — Да поясним на читателя, че истинското разследване най-често няма много общо с начина, описан в предложените тук задачи, защото животът не е логическа задача, а нещо далеч по-сложно, комплексно... Да разкажем за истинския Стрезов, различен от литературния инспектор Стрезов, от рисунките на художника...

По погледа на Стрезов разбрахме, че сме се поувлекли.

— Добре започнахте. Например това, че следствието не е просто логическа задача и че отговорите на много от въпросите най-често не са с един отговор, а крият в себе си десетки преплетени съдби. И още — само шерлокхолмсовска логика не е достатъчна. Успехът на криминалистиката като наука зависи от успехите на останалите науки. Преди още следователят да е изградил работата си хипотеза, достатъчно специалисти от различни области вече са по следите на престъпника. Провеждат се рентгено-структурни анализи, използват се радиационни методи на датировка, правят се трасологични експерименти или се идентифицират лица и предмети по останки с тегло хилядни части от грама.

— Вярно! — за втори път възкликнахме ние и започнахме да си припомним онова, което бяхме видели в лабораториите по криминалистика или прочели в научно-популярната литература.

Кола блъснала човек. Шофьорът се изплашил и не спрял. После изтрил внимателно калника от кръвта и заличил всички видими следи. Измислил си алиби, и в него включил познати и роднини. Минало време и той се успокоил. Решил, че му се е разминало. Когато следствените органи го потърсили за първи път, държал се нагло. Но в една нащърбена част на бронята намерили миниатюрно вълнено влакнце. Изследвали влакното. Определили процента на естествената вълна и процента на изкуствената тъкан, установили начина на обработка на плата, състава на боята, името на фабриката, произвела плата, дата на производството и още ред подробности, с които се доказало недвусмислено, че влакното е от връхната дреха на пострадалия. Папката с анализите видяхме на служебното бюро на Стрезов. Видяхме и виновника, но вече не нагъл и безцеремонен, а признал всичко.

В случая все пак имате налице палто, влакно от палтото, добре измита броня на камион и жертва върху паважа, докато понякога се случва така, че на разположение е само малка купчинка пепел. Но се оказва, че и тя е достатъчна, за да излезе наяве истината.

Спомнихме си за прецизните уреди, за които лаборантът каза, че с тях може да се установи дали в момента на повече от сто километра разстояние свети електрическа крушка, или някой пали цигара; за рентгеновите снимки, които показаха, че изчезналата старинна икона е скрита под дебелия слой на нарисуваната отгоре картина...

Стрезов само се усмихваше и поглеждаше косо към часовника. В този момент на вратата се позвъни и в стаята нахълта старшина Варадин — запъхтян и понатежал от годините.

— Да тръгваме! — каза той, но като ни видя разположени свойски на фотьойлите с по чаша кафе пред нас, добави — Колата ви чака, другарю подполковник.

— Напред към седемдесет и първия случай! — засмя се Стрезов. — И да не пропуснете да напишете предговора!

Така и не написахме точно този предговор, който имаше предвид Стрезов. Въздържахме се по простата причина, че сериозно описание на съвременните технически средства, с които разполага днес

криминалистиката, е работа за специалист и то не един, а няколко — всеки поотделно в различна област — атомна физика, физикохимия или биохимия. Но вярваме, че там, където не ви достигнат знания за решаването на предложените задачи, ще ви помогне логическото мислене и интуицията.

НАУКАТА

— А сега — каза Стрезов — бих ви препоръчал да разделите случаите по проблеми. Нека първата част бъдат историите, които имат връзка с различните отдели на физиката, с химията, с биологията, с природните явления. С една дума, разделът да бъде свързан с науката!

СЛУЧАЯТ НА ГРАНИЦАТА

— Задачата е ясна, ще бъде изпълнена! — каза инспектор Стрезов, отдаде чест и излезе от кабинета на своя началник. После се прибра в стаята си и извика капитан Мартинов.

Когато Мартинов влезе, завари инспектор Стрезов да прелиства една папка и да си вади от нея бележки. Той покани Мартинов да седне, подаде му папката и рече:

— Вътре има всичко! Проучваш го добре и утре сутринта си на граничния пункт! Минаващият през нашата страна Йохан Ларсен, другояче наричан „Татко Йохан“, ще се опита да изнесе микрофилм с някои важни сведения. Знаем, че той носи микрофилма, но ще има доста работа, докато го открием! В себе си, естествено, няма да го държи, не е толкова наивен... ще се опита да го скрие някъде в колата!

— Ясно! — каза Мартинов.

— Още не е съвсем ясно! — позасмя се Стрезов — Няма да разполагаш с телепати, защото телепатията сме я отписали като наука! Така че ще се надяваш само на своята съобразителност!

— Телепатия съществува! — рече Мартинов. — Има толкова случаи доказани... И четохте ли за Тофик Дадашев в „Космос“?

— Четох — вдигна рамене Стрезов. — Само че хайде да оставим сега спора за телепатията! Утре сутринта да си на граничния пункт! Ще гледам и аз дойда... да-да непременно ще бъда и аз!

Йохан Ларсен — мъж на около петдесетте, леко оплешивял — стоеше до колата си и в сините му очи искреше насмешка.

— Чудя се с какво съм заслужил вашето внимание! — каза той на Мартинов, който прехвърляше през ръцете си вещите от багажника. — Поне ми кажете какво търсите! Опиум? Хашиш? Да знаете, че никак не обичам марихуана!

— Подиграва се! — мислеше Мартинов. — Почакай, почакай! Ох, само да не се наложи да разглобяваме колата! Тогава ще падне работа!

— Четиридесет минути ме задържате вече! — каза подир малко Ларсен. — Ако така върви, ще закъснея за симпозиума! Какво искате от мен?

— Симпозиум измисли! — коментираше наум Мартинов. — Физик бил, не знам какво... ох, само дано да не разглобяваме колата!

Той вдигна очи и срещна очите на Стрезов, който, пристигнал преди минутка, стоеше встрани и наблюдаваше сцената.

— Мисля, че няма да се наложи да разглобяваме колата! — рече Стрезов тихо, като че прочете мислите на Мартинов. — Как не можеш да забележиш къде е скрил микрофилма!

Наистина в какво се съмнява Стрезов?

Отговор: [1. Случаят на границата](#)

ТАЙНСТВЕНИЯТ ПОЖАР

— Е, и какво! — каза Стрезов. — Значи пожарът е причинен от духове, така ли?

Капитан Мартинов седеше срещу него, без да се усмихва.

— Вие се шегувате, другарю подполковник — рече той, — но кажете, какво бихте направили на наше място!

— Повторете, ако обичате, пак обстоятелствата около този пожар!

— На улица „Борова“ 4, в таванския етаж, живее Борис Негованов. Стая, хол и кухня — напълно достатъчно за сам човек, какъвто е той.

— Професия?

— Сега е пенсионер. Работил е дълго време като фоторепортер. Е, в това е работата... Като бивш фоторепортер си има хоби да събира стари негативи, ленти от стари филми и така нататък. Завчера, точно в 11 часа и 45 минути пламва сбирката му. Знаете как горят филмови ленти, и то стари, не от сегашните — негорливи! Запалва се масата, където е била сбирката, пламва завесата и целият таван е щял да се подпали и да изгори, ако не е бил един случаен гражданин. Видял е от жилището на съседите пламъците, телефонът му е бил подръка. Нашите огнеборци пристигнали за рекордно късо време и се справили с пожара. Апартаментът е бил празен и заключен, трябвало е да разбиват вратата.

— Негованов?

— Абсолютно алиби. На летуване в Родопите. Извикахме го с телеграма, едва днес дойде. Обвинява някакъв свой личен неприятел, че влязъл с шперц в дома му и подпалил ценната сбирка. Няма такива неща — никой не е влизал в дома му.

— Хм — намуси се Стрезов. — А така... да не би да е имало някое от тези апаратчета с часовник, които правят такива неща...

— Не. Всичко е проверено. И тази версия е изключена. С една дума — пожар в заключена стая, при изправна електроинсталация, без следи, при липсващ домакин.

— Е, значи — духове — усмихна се Стрезов. — Я по-добре ме заведете да видя това таванско апартаментче!

Двамата отвориха запечатаната врата и влязоха. Личеше си, че огнеборците бяха работили бързо и много ефикасно — даже нямаше кой знае какви вреди от опасния пожар. Само по пода бяха разпилени негативи и ленти от филми, полуизгорялата завеса висеше на корнизата, отвореното сандъче със сбирката, виновна за пожара, си стоеше добре обгоряло на масата. Библиотеката беше незасегната. Не бяха пострадала и много от дребните, събирани с години предмети, на които един самотен възрастен човек така много държи — кованите пепелничета, тумбестата стъклена ваза, настолния часовник...

— Пуши ли Негованов? — запита Стрезов.

— Не. Тези пепелници са му подарък.

— А сбирката отворена ли е била по време на пожара?

— Може би е била отворена... Да, всъщност иначе как би могъл да стане пожарът?

— А аз вече зная как — рече Стрезов, като плъзна поглед по сандъчето и вазата. — Малко трудно е да се досетите, но ако погледнете по-внимателно...

Как?

Отговор: [2. Тайнственият пожар](#)

ЯПОНСКИЯТ ПАВИЛИОН

— Даже когато съм в отпуска, пак нещо ще ми се случи! — каза инспектор Стрезов. — Донесъл съм ти един дребен подарък, заповядай! — и той ми подаде малко, красиво гравирано наргиле-играчка — един от тези дребни предмети, които се продават по източните пазари и които не служат за нищо, но радват окото.

По време на отпуската си Стрезов беше ходил на екскурзия с „Балкантурист“ и беше обиколил няколко от страните в Близкия изток. Беше се върнал преди няколко дена и сега ми разказваше видяното и чутото, но по своя маниер — с малко думи и повече недомлъвки.

— Е? — казах аз, след като благодарих, както се полага, и прибрах наргилето. — Чакам да чуя! Какво ти се е случило?

— Не беше нещо особено, но все пак... неприятно — започна Стрезов. — Убийство посред бял ден, по най-дързък начин. И, разбира се, моята роля беше ограничена. Аз можех само да дам съвет на комисаря, който разследваше случая.

Превърнах се в слух. Разказът обещавахе да бъде интересен.

— Както ти казах — продължи Стрезов, — за нашата група се грижеха чудесно. Настаниха ни в един много приятен хотел сред парк с езеро и така нататък — можеш да си представиш... Оттам ни вземаха с автобус и ни развеждаха до археологическите паметници близо до града. Разбира се, в хотела ние не бяхме сами — той беше пълен с всякакви туристи, от цял свят.

— Звучи като начало на роман — вметнах аз.

— Само че е кратък — усмихна се Стрезов. — Един следобед, като се върнахме с автобуса, заварихме в хотела необичайно възбуждение. Казаха ни веднага — в японския павилион в парка бил намерен убит с изстрел отблизо един от богатите гости на хотела — индуски търговец, който беше отседнал тук със съпругата си. Бях ги виждал двамата в ресторанта. Той изглеждаше винаги мрачен и мълчалив. Жена му беше пълна негова противоположност — малка и крехка като порцеланова статуетка, винаги усмихната и любезна. Престъплението в японския павилион беше станало, както изглежда,

по обяд — точно времето, когато гостите са пръснати из града и никой не се интересува от парка.

— Защо японски павилион?

— Не зная кой го беше кръстил така. Прищявка. По-рано хотелът е принадлежал на някакъв богат собственик и той го е построил действително в източен стил, с много дърворезба и украса, целият в жълто, даже и прозорчетата жълти. Аз бях ходил вече до този павилион. Покрай него минаваше асфалтирана алея, която извеждаше до една от вратите на парка.

— А убийството?

— То било станало така. Съпругата на търговеца излязла да се разходи из парка и казала за това на мъжа си. Той останал в хотела, защото имал някаква среща. Търговецът бил много мрачен, получавал заплашителни писма и тази среща с някакъв човек трябвало да уреди споровете между него и противниците му. Жената непрестанно имала предчувствие, че ще се случи нещо лошо. Тя се разхождала около езерото и по поляните и вече мислела да се връща, когато чула някакъв шум — кратък и отсечен, като изстрел. Той идвал откъм японския павилион. Поколебала се, после решила да провери какво всъщност става там. Отишла към павилиона, влязла вътре и намерила мъжа си мъртъв на пода. Започвала да вика, хвърлила се към прозорчетата и последното, което видяла, преди да припадне, било една кола, която потеглила от алеята. После тя я описа.

— Кое, алеята ли?

— Не, колата — усмихна се Стрезов. — Била синя спортна кола, ниска и очевидно много мощна. Престъпникът неслучайно е използвал такава кола. Явно е искал бързо да избяга. Полицията веднага започна издирвания. Действително установи се, че в парка са влизали няколко коли и бе предприето търсенето им. Но това е мъчна работа — голям град, хиляди коли и комисарят се опасяваше, че престъпникът вече е минал границата и всичко ще остане безрезултатно.

— А ти какъв съвет му даде?

— Предложих му да разпита по-добре съпругата и главно — да разбере защо тя иска да заблуди следствието. Това беше ясно като бял ден!

— Да заблуди следствието? В какво?

— Е, това вече ти ще кажеш! — заключи Стрезов.

Наистина в какво?

Отговор: [3. Японският павилион](#)

ОСУЕТЕНАТА КРАЖБА

— Бяхме го сложили на този рафт — каза началникът на склада Киров, като съзнателно избягваше погледа на инспектор Стрезов. — Видях го тази сутрин, а сега...

От централния разпределителен склад беше откраднато чувалче със сребърен нитрат. Той бе крайно необходим за едно от градските промишлени предприятия, но сега на празното място висеше само етикетът.

— Колко души работите в склада?

— Аз и двамата общи работници.

Инспектор Стрезов ги погледна. В момента те се суетяха около чувалчетата с чилска селитра.

— Освен вас тримата влиза ли някой друг в помещението?

— Не... тоест да — изчерви се от напрежение Киров. — Сутрин идват много клиенти — все доставчици от предприятия. Докато им уреждам документите, те вече мъкнат навън химикалите. Не е много редно, но иначе трябва да чакат с часове.

„Неприятен случай“ — помисли си инспектор Стрезов. Предстоеше му да уточни колко души са идвали преди обяд в склада, кои са те, как се казват, кой употребява сребърен нитрат и с каква цел. В каталога, който се намираше върху бюрото на Киров, пишеше, че сребърният нитрат е вносен химикал. И цената му съвсем не беше малка.

— Дошли са за чилската селитра. Да я изнасяме ли, какво ще кажете? — попита единият от общите работници, като поставяше гумените си ръкавици.

Киров погледна с изплашените си очи към инспектора. Стрезов кимна утвърдително.

— Та кому ли е потрябвал този сребърен нитрат, и то в толкова голямо количество? — застанал малко настрана, гласно разсъждаваше старшината Варадин. — Миналата година трябваше да си изгоря една брадавица и лекарят ми го предписа. Изгори я така, че нищо не остана

от нея! Не е шега работа — адски камък. На мен ми трябваше мъничко парченце, колкото оризово зърно, а тези тук цял чувал задигнали.

И Варадин, протегнал ръка, за да покаже къде точно се е намирала преди брадавицата, направи крачка напред. Без да иска, блъсна работника, той се залюля и изпусна чувалчето с чилската селитра.

— Все такива ги правя — засуети се старшина Варадин и се наведе да събира разсипания химикал по земята.

Изведнъж инспекторът впери поглед в дланите му:

— Така ли се пипа. Ще ти изгорят ръцете! — извика Стрезов и като се обърна към работника, добави. — А с вас ни предстои по-сериозен разговор, внимателно съберете разсипаното в здрав чувал, поставете го на мястото му (инспектор Стрезов подчерта думата място) и елате да ми разправите всичко което знаете.

Стрезов имаше сериозни основания да счита, че именно този човек е един от съучастниците в замислената кражба. Какви са те?

Отговор: [4. Осуетената кражба](#)

ПРИЧИНА ЗА ПОЖАР

Досега на инспектор Стрезов не се беше налагало да води разговор по този начин — чрез бележки. Човекът беше глухоням и от странните му гърлени звуци и жестикулации Стрезов почти нищо не можа да разбере. Тогава започнаха да си разменят бележки.

Човекът, името му беше Петър Дешев, твърдеше, че свещта се е самозапалила.

— Глупости — отсече категорично старшина Варадин и кривна глава към пожарникарите, които все още се въртяха на местопроизшествието. — Така става то; седиш си сам в къщи, свещта пламва и ето ти пожарче.

Но Дешев държеше на своето. Много добре си спомнял как фитилът започнал да просветва в тъмното и изведнъж пламнал. Минало време, докато Дешев успял да се отърси от изненадата. В желанието си да предприеме нещо той бутнал свещта. Пламнали хартиите по бюрото, после една хартия паднала върху мокета и...

— Само дето не каза, че марсианци са му подпалили апартамента — промърмори по-скоро на себе си Варадин.

Стрезов не бързаше с изводите. Попита само дали някой не го е поселил непосредствено преди пожара.

— Идва Данчо. Мой приятел, студент по химия.

И Стрезов реши да посети споменатия Данчо.

— Влезте — покани го малко глух глас, лишен от обичайната за тази възраст бодрост.

От отворената врата лъхна противна миризма. („Сякаш не беше къща за живеене, а склад за развалени яйца“, обичаше да казва по-късно Варадин, щом станеше въпрос за този случай.) И наистина стаичката, в която влязоха, наподобяваше лабораторията на алхимик — всякакви тигли, епруветки и дори надпис, написан така, че буквите му да светят в тъмното.

— Защо подпалихте апартамента на Дешев? — попита Стрезов за най-голямо учудване на Варадин.

— Не можех да предположа, че ще се стигне до пожар. Исках само... — младежът не се доизказа, но и така на Стрезов всичко му беше ясно.

Как Стрезов откри виновника и каква точно е причината за пожара?

Отговор: [5. Причина за пожар](#)

ИСТИНАТА

„Много е правдоподобно, за да бъде истина“, беше казал инспектор Стрезов по-скоро от желание да не се съгласява веднага с предложената от свидетелите версия, колкото поради някакви други странични обстоятелства. Капитан Петров го погледна учудено, той не обичаше подобни фрази. За него всичко беше ясно. Когато дойде пръв на местопроизшествието, завари пострадалия да лежи възник на земята с разбита от керемидата глава, точно под стряхата на постройката. Самата керемидата беше счупена на парчета. Капитан Петров лично се качи на покрива и с очите си се увери, че една керемидата липсва „За мен истината е тази — паднала е керемидата от покрива и го е ударила по главата“, каза малко рязко той. „Добре“ — инспектор Стрезов махна разсеяно с ръка и се заизкачва по стълбите нагоре. На покрива той видя същото, което вече знаеше от капитан Петров — липсваше една керемидата...

„Прекалено е правдоподобно...“ — мислеше Стрезов, завърнал се в своя кабинет. През цялата му дългогодишна практика не се беше случвало никому да падне керемидата на главата, макар че изразът „току-виж ми паднала керемидата на главата“ се радва на твърде широка популярност. Стрезов реши да си припомни всичко отначало. Четвъртитото дворче, обградено отвсякъде с работилнички, чиито малки продълговати прозорчета бяха високо над човешки ръст; тримата възбудени свидетели, колеги на пострадалия, заети с всекидневната си работа в складовото помещение и изтърчали навън, сепнати от вика; стълбата за тавана в складовото помещение; самият покрив — без улуци, с подменени, блестящи на слънцето ламарини и четири реда нови керемиди по билото. Накрая — пострадалият, чиято глава лежеше точно там, където над него завършваше стряхата. И това беше всичко.

— Разрешете да остана — козирува капитан Петров и затвори зад себе си вратата на кабинета.

— Наредете да се направи инвентаризация на склада, а вие лично проверете за следи, останали от преместване на трупа.

— Нима се съмнявате, че... — понечи да каже капитан Петров.

— Съмнявам се, че не става въпрос за нещастен случай, а за добре обмислено престъпление!

Какво е накарало инспектор Стрезов да мисли така?

Отговор: [6. Истината](#)

ШОФЬОР НА ТАКСИ

— Ама че история! — каза инспектор Стрезов и се намръщи. — Я разкажете отново всичко, но подред!

Мъжът пред него беше нисичък, пълничък и плешив. Той неспокойно се въртеше на стола. По голото му теме бяха избили ситни капчици пот.

— Вие сте шофьор на такси № СМ 2421, нали така, другарю Панайотов? — подсказа Стрезов. — И нощес сте били на смяна... Къде ви спряха тези двамата?

— На площад „Възраждане“. Видях мъж и жена. Мъжът вдигна ръка и ме повика. Свободен бях — защо да не ги взема! Ах, ако знаех!

— Добре-добре! — махна с ръка Стрезов. — Това — после! Нататък какво стана?

— Ами нататък, качиха се и двамата на задната седалка. Мъжът зад мен, жената до него. „Карай — казват — на гарата, искаме да хванем влак за Мездра!“ Карам. Само че, гледам, багаж няма никакъв. Пак карам. По едно време мъжът вика „Ще минеш — казва — само до вкъщи, да си вземе куфарчето! Ей туканка, на улица Ралица“...

— После?

— Ами после — карах, какво да правя? Свихме по улица „Ралица“, спрях. Той изскочи, влезе в една къща, връща се подир минута. Носи не куфарче, чантичка. Като докторска чантичка беше, такава една — малка. Сложи я до себе си на седалката „Карай — казва — сега за Драгоман!“

— Е, а ти?

— Ами аз се опънах. „Не мога — викам — да ходя до Драгоман, аз съм само за града. Гумите ми, казвам, не струват, като шушони са, ще направим беля по пътя!“ А той: „Карай — казва, — ако ти е мил животът!“ И опря нещо в тила ми. Поглеждам аз — пистолет държи! Опрял го в тила ми и...

— Чакай! — прекъсна го Стрезов. — Как така „поглеждам“? Нали е зад тебе? А?

— Е, то си личи, другарю началник, че не сте шофьор — усмихна се за пръв път Панайотов. — В огледалцето поглеждам, разбира се! А то иначе аз и не посмях да мръдна! Пистолет опрял в тила ми мръсникът и лицето му едно такова, зверско!

— Е? Ти какво?

— Какво да направя, тръгнах за Драгоман. Живот е това, ще ме застреля за едното чудо! Карам из града, той държи пистолета си, а пръстът му на спуська! „Няма ли — мисля си — помощ отнякъде!“ Няма. Излязох на шосето за Драгоман, минахме разклона за Банкя, карам нататък. А на мен едното ми око — все в огледалцето, не го зная какво ще стори! Мисля си: „Ще ги закарам до Драгоман, и право в милицията!“ По едно време жената взе куфарчето в полата си. Гледам — отвори го и извади нещо такова... като гривна.

— Да, гривна е било — каза Стрезов и кимна. — Друго не видях ли да има в чантата? Защото и други неща е имало.

— Не видях — вдигна рамене Панайотов. — Той, мъжът, щом жената извади гривната, рече: „Ти луда ли си!“ — и се пресегна, па й издърпа куфарчето от ръцете и го взе при себе си.

— После?

— После изведнъж ми светна пред очите и по-нататък нищо не помня. Свестих се в хресталаците до шосето, главата ме боли — ще се пръсне. А колата я няма! Станах едвам-едвам и как съм се добрал до разклона — сам не зная. Така ме е халосал по главата! Е, това е.

— Хм — процеди Стрезов и се загледа в листа пред себе си. — Нощес наистина е била извършена дръзка кражба на улица „Ралица“.

Жената е роднина на ограбения и е имала ключове от апартамента. Мъжът е неин съучастник, наш отдавнашен познат. И наистина са се опитали да избягат с волга номер СМ 2421. Само че сега искам да разкажете всичко отново и — без никакви лъжи! Защото толкова много ги наредихте, че и аз се чудя откъде да захвана!

В кои пунктове лъже Панайотов?

Отговор: [7. Шофьор на такси](#)

В ЗИМНАТА ВЕЧЕР

— Добре! — каза инспектор Стрезов. — Дотук всичко е ясно. А сега, много ви моля, другарю Николаев, повторете пак при какви обстоятелства забелязахте колата, за която става дума!

Николаев вдигна рамене.

— Нали ви казах, връщах се снощи от Самоков. И точно на завоя там видях колата да идва срещу мен. Един бял фолксваген. Ако знаех само какво се е случило, веднага щях да спра!

— Тази кола е блъснала човек по пътя и е избягала — забеляза инспектор Стрезов. — Впрочем, както личи от документите ви, вие сте положили скоро изпит за правоспособност, нали?

— Няма и година — рече Николаев. — Но какво общо има това с историята?

— А, не, нищо. После?

— Направи ми наистина впечатление, че караше много бързо, едва не се блъсна в мен. Извих в последния миг!

— Но не спряхте, нали?

— Не, не спрях, но право да си кажа — много се ядосах. Затова и погледнах за номера. Новичка кола имам, и да ме удари! После — нали знаете — като съм млад шофьор, аз ще бъда виновният!

— А, това не се знае! — усмихна се Стрезов. — Значи казвате, бял фолксваген с чужд номер?

— Така беше. Номерът успях ясно да забележа, защото светеха опознавателните светлини, а страничното ми огледало беше чисто. И въобще нямаше да го запомня, но тия осморки са много характерни!

— Да — рече Стрезов и погледна листа пред себе си. — Бял фолксваген, номер осемдесет и осем нула осем, А-Хикс, такива са номерата на колите на някои западни държави. Момент, да видя на кои.

Стрезов отново се загледа в листа, след това извади от чекмеджето на бюрото си някакъв справочник и започна да прелиства страниците.

— М-да... — каза той. — Беше намерил нещо. — Холандия например, а... ето, има и други! Добре, после какво направихте?

— Ами нищо! Прибрах се в София. На околновръстния път ме спряха за проверка на документите, но всичко беше в ред.

— И добре, че са ви спрели — рече Стрезов, — иначе сега нямаше да можем да ви намерим. Вие сте важен свидетел!

В това време се почука на вратата. Влезе лейтенант Апостолов и мълчаливо постави пред Стрезов един лист. Стрезов хвърли бегъл поглед по него и вдигна очи към Николаев, който седеше невъзмутим.

— А знаете ли — подхвърли Стрезов, — че такъв чужд фолксваген няма в страната?

— Откъде мога да зная?

— Остава да се предположи, че несъзнателно сте се заблудили. И аз вече знам защо! — каза Стрезов.

Защо наистина?

Отговор: [8. В зимната вечер](#)

ОБИР В МАЛИНОВО

— Е — каза инспектор Стрезов — сега, другарю Ангелов, ми разкажете всичко така, както беше!

Ангелов — касиер-счетоводителят на горското стопанство в Малиново — попипа бинтованата си глава и вдигна рамене.

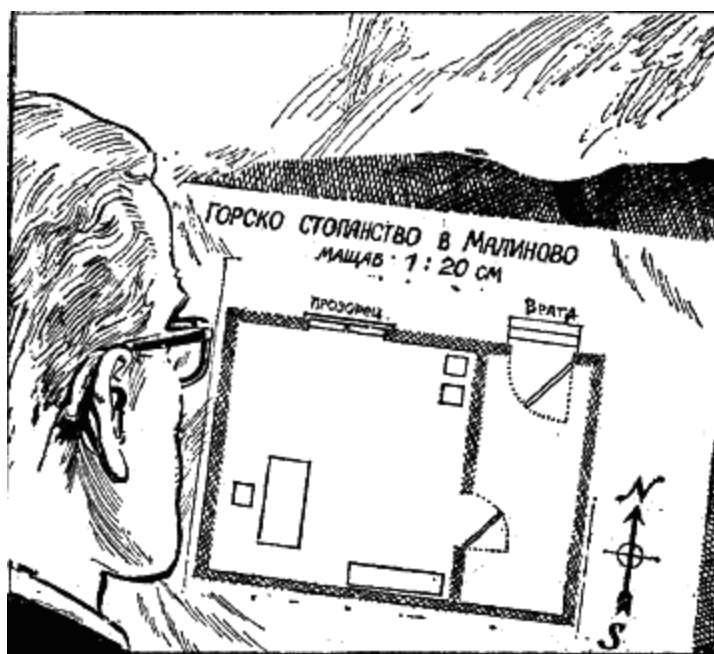
— Ами аз вече ви разказах! Направих голяма грешка... Но просто не можах да отчета парите през деня! Пък и друг път се е случвало, но кой да предполага...

— Добре-добре — прекъсна го Стрезов. — Това е ясно. Не сте отчитали винаги парите, макар че е трябвало. Имали сте повече работа и сте останали вечерта в счетоводството на стопанството. После?

— После... Стоях си сам и пишех ведомостта. Трябва да беше вече късно. И изведнъж — угасна осветлението! Викам си — бушоните са изгорели и станах да ги оправя. И щом станах...

— Е?

— Щом станах, и вратата се отвори и на прага застана един с фенерче в ръка. Висок такъв, млад, черен и с бакенбарди. Държи в другата ръка пистолет. Аз не мога и да продумам и само го гледам...

— Да е някой от тези? — каза инспектор Стрезов и постави пред Ангелов четири снимки на мъже.

Ангелов само ги погледна и веднага посочи най-дясната.

— Този е!

— Сигурен ли сте? Да няма грешка?

— Не, сигурен съм, другарю инспектор! Аз го разгледах добре. Луната светеше през прозореца, та...

— Та какво?

— Разгледах го, казвам, право на лицето му светеше. Този е!

— А после?

— После... държи пистолета и ми казва: „Застани до стената!“ Заставам. „С гръб!“ — казва. Заставам с гръб. И после — не помня. Здравата ме е халосал, проклетникът! — И Ангелов пак попипа бинтованата си глава.

— М-даа — каза инспекторът. — И после?

— Ами като се свестих, едва се довлякох до вратата и започнах да викам. Дойдоха хора... гледаме... в касата няма нито лев!

— Много сериозен обир — рече инспектор Стрезов и побутна снимките пред себе си. — Но този ли е наистина? Нещо да не грешите?

— Не! — твърдо заяви Ангелов. — Познах го!

Инспекторът дълго гледа снимките, след това извади от чекмеджето си скица на горското стопанство, погледна и нея, после прибра всичко, като остави само снимката, на мъжа.

— Е, Ангелов — каза той, — ние всичко проверихме. Вярно е, че бушоните са били отвити. Вярно е, че снощи е имало пълнолуние. Вярно е, че са ви ударили. Сам така не можете да се ударите. Но едно нещо не е вярно и не може да бъде вярно. Хайде, разкажете пак как изглеждаше нападателят!

Кое от показанията на Ангелов не е вярно и в какво се съмнява инспектор Стрезов?

Отговор: [9. Обир в Малиново](#)

САМО СНЯГ И СЛЕДИ ОТ ДИВИ ЗАЙЦИ

„Съвсем съм се размекнал“, мислеше си с яд Стрезов. Не беше се качвал в планината от години и сега от чистия въздух и стръмния баир усети как краката му се подкосяват. Искаше му се да почине или поне да намали темпото, но бай Ставри крачеше бодро в снега и дори не се обръщаше назад.

— Как е? — засмя се бай Ставри и свали калпака. От плешивата му глава се вдигна облак пара.

— Добре — едвам успя да каже Стрезов.

Снегът продължаваше да вали на едри парцали. За едно денонощие беше натрупал повече от три педи. Тук-там се виждаха следи от диви зайци и нищо повече. Само сняг, тишина и приведени клони.

— Влизай, че ще премръзнеш — покани го бай Ставри, след като отключи катинара и смъкна поставения напреки железен прът. — Ходи ли се из планината с половинки обувки!

Бяха стигнали заслона.

Стрезов отупа краката си на прага и влезе. Вътре беше постудено, отколкото навън. Под прага на вратата се промъкваха снежинки и вятърът ги гонеше по пода.

— Събуй се и си изсуши чорапите — предложи бай Ставри и включи електрическата печка. — Такава студена зима отдавна не е имало.

— Първо да пийна малко вода — каза Стрезов и посегна към пълното шише от червен вермут с навъртяна металическа запушалка.

— Стара е. От три дни не съм идвал тук. Седя си в хижата и само в събота и неделя отварям заслона да се посгреят туристите.

— Друг освен теб да има ключ от заслона?

— Не — бай Ставри беше категоричен.

— И през тези три дни никой не е влизал?

— Не... Та нали сега отворихме вратата, а и всичко вътре е точно така, както го оставих.

— Познаваш ли Харалампи Караколев? — вече седнал до печката, смени темата Стрезов.

— Познавам го. Нали сме от едно село... Добър човек беше, но как се обърка и... То не само той, а и други са виновни.

Ставаше въпрос за избягалия преди два дни от Софийския затвор Харалампи Караколев, за когото имаше данни, че се крие някъде из планината.

— Да си го виждал да се навърта насам?

— Не съм, пък вече чу, че и другите от хижата не са го виждали.

— Добър човек си ти, бай Ставри. Не те бива да лъжеш. Видял си го и ключа от заслона си му дал — сякаш на себе си каза инспектор Стрезов, докато обуваше изсъхналите чорапи. — Я по-добре кажи истината. Така и за Харалампи ще бъде по-добре.

— Виж ти! Гледам те, пъхтиш по баира и си помислих, колко му е да праметна това гражданче, дето с половинки обувки е тръгнало посред зима из снеговете, но се оказа, че не било така просто. Всичко ще ти кажа, щом обещавах да се застъпиш за Харалампи.

Как инспектор Стрезов разбра, че бай Ставри не казва истината и че някой е бил в заслона?

Отговор: [10. Само сняг и следи от диви зайци](#)

ИМАНЯРИ

— Вие вероятно се досещате защо ви извикахме?

Инспектор Стрезов зададе въпроса и погледна внимателно човека, който седеше срещу него. Той беше мъж към четиридесетте, нисък, със сини очи и широка квадратна челюст — известният в целия град Тошо Жълтицата.

— Не мога да знам, другарю инспектор — каза Жълтицата. — Щом сте ни викали, значи има защо.

— Добре, тогава да започнем! Викаме ви заради съкровището.

— Какво съкровище? — учуди се Жълтицата. — Аз и съкровище! Вие май на подбив ме вземате! И без това всички ми се присмиват. Цял живот, казват, имане дириш, а си гол като пушка... Та и оттам ми викат Жълтицата.

— Е, то на човек веднъж му се случва — каза Стрезов. — Но сега наистина сте намерили имане. Завчера, на петнадесети октомври... — той погледна календара, който стоеше на бюрото му — ... то се пада събота срещу неделя. И сте били заедно с Кирил Несторов, по прякор Киро Нулата, също иманяр. Вие добре знаете, че всички подземни богатства принадлежат на нашата държава, а намерилият ги има право на възнаграждение. Какво ще кажете?

— Нищо не сме намерили, другарю инспектор. А че копахме в Черната дупка, което си е право... копахме! Янлъш работа!

— Я разкажете по-подробно тази... янлъш работа!

— А чи какво — поде Жълтицата, — събрахме се с Нулата по полунощ при Черната дупка завчера, ударихме му по две-три мотики — нищо. Копнахме малко по-встрани, пак нищо... и така — докато пропяха първите петли. „Я, викам аз на Нулата, да вземем да му дремнем тук, времето харно, топло, само за сън, нищо че е октомври. То се е видяло, че пак няма късмет!“ Завихме се с ватенките, сгушихме се в шумата и сме заспали — не ти е работа! Събудихме се, трябва да е било пет часът — клепалото на манастира биеше, то тогава чука.

— После?

— А чи какво после. Станахме. „Хайде, викам на Нулата, да си бягаме, че ей го слънцето откога е изскочило на баира, ще ни се смеят хората на акъла!“ И си тръгнахме.

— Без нищо?

— Нищо не намерихме, вярвайте! Даже по пътя срещнахме Бостанджията, той може да каже, че нищо не сме носили!

— Добре — намръщи се Стрезов. — Почакай в съседната стая, докато поговоря с Несторов! Варадине! — извика той през прозореца. — Иди и доведи при мен и Вельо Бостанджиев! Веднага!

— Разказвай — обърна се Стрезов към влезлия Кирил Несторов.

— Е, какво да разказвам, другарю инспектор! — вдигна рамене той. — Това, дето ви го е казал Жълтицата, е самата истина. Копяхме, копахме значи, па зарязахме и легнахме в шумата да спим. Събудихме се — съмнало, манастирското клепало чука.

— После?

— Ами после Жълтицата рече да си бягаме, че ще ни се смеят хората на иманярството, цял свят ще ни види резилъка! И си тръгнахме.

— Е, все пак ви е видял някой, де! — каза Стрезов недоволно. — За Бостанджиев тук спомена приятелят ти...

— То, че ни видя — видя ни, ама Бостанджията е харен човек и си мълчи, няма какво да разправя!

— Той тъкмо идва! — погледна Стрезов през прозореца. — Влез и ти отгатък и почакайте!

— Значи видяхте ги... — започна Стрезов, като седна срещу Бостанджиев — ... когато те са се връщали сутринта след нощната си разходка. Близо ли беше до Черната дупка срещата? И по кое време?

— Как да не е близо! Има-няма стотина метра от дупката. Познах ги — двамата бяха. А за времето — пет часът и нещо. Сигурен съм. Клепалото беше било.

— Нещо носеха ли двамата?

— А, другарю инспектор, за носене — не знам! Далечко бяха и може да са носили нещо под ватенките си, това чак не можах да видя! Те са иманяри и двамата и още тогава ми мина през ума... ама да съм видял — не съм.

— Добре, стига! — пресече го Стрезов. — Варадине, доведи останалите двама!

Когато всички се събраха в кабинета, Стрезов ги изгледа и каза:

— Най-добре е да си признаете. И тримата! Вие двамата сте изкопали съкровището, за което имаме данни и от другаде, и сте тръгнали да го пренасяте, но Бостанджиев ви е сварил и, щете — не щете, е трябвало да делите!

— Ама как... — започна Жълтицата.

— Как ли? Показанията и на тримата ви са просто лъжливи. Искате ли да ви кажа кой в какво лъже?

Наистина, откъде, извежда инспектор Стрезов своите заключения? И кой в какво лъже?

Отговор: [11. Иманяри](#)

ИЗМАМНИКЪТ И КОНТРАБАНДИСТЪТ

Герасимови имаха гости и когато Стрезов позвъни, разбра, че е попаднал в неподходящо време. Отвътре, от хола, се чуваше весел разговор, тракане на чинии и една хълцаща магнетофонна мелодия, която явно придаваше модерен облик на тържеството.

Отвори самият домакин — доктор Видин Герасимов, и по широкото му лице цъфна неподправена усмивка.

— О, наборе, здравей! — зарадва се Герасимов. — Какво те носи? Влизай, влизай!

Със Стрезов той беше не само съкооператор, но и съученик — бяха учили в един клас на гимназията.

— Аз по-късно, Видине... — смотолеви Стрезов — ... то е дребно... една рецепта. По-късно!

И понечи да си тръгне. Само че не можа, защото Видин Герасимов го хвана за ръката и се обиди не на шега.

— Значи така, а? Само по работа? И няма да влезеш?

— Не бе — заоправдава се Стрезов, — ама нали имаш гости! А пък на мен ми трябва само една рецепта. За седалгин, че вече не го дават без рецепта!

Възможност за отстъпление вече нямаше. Герасимов почти насила го завлече вътре и шумно го представи на гостите си, като „мой набор“, „съкооператор“ и „начинаещ играч на табла, когото обучава“. Последното предизвика взрив от смях и шумни коментарии, докато Стрезов се настаняваше на отрупаната маса.

Гостите всъщност бяха само трима — едно семейство, кумове на Герасимов, и мъж към петдесетте, сдържан, изискано облечен.

— Другарят Дончев много пътува из чужбина, такава му е работата! — обясни Герасимов. — Тъкмо ни разказваше за Белгия и Холандия! С маса хора се е срещал! Слушаме, другарю Дончев!

— Е, то повече няма и какво! — рече с малко престорена скромност Дончев. — Да знаех, щях да донеса диапозитивите, да ви покажа Амстердам — столицата на Холандия. Такава, каквато я видях, с тези чудни канали, с тия домове, които се оглеждат във водата...

Стрезов се зае с шопската салата, а Дончев продължи да разказва. Амстердам явно много му беше харесал, а беше видял и интересни хора във връзка със служебната си работа. С тънко остроумие описа срещата си с някакъв министър, бързащ за заседание на правителството, прехвърли се на друга любопитна среща с писател, даже разказа анекдот из живота на известна актриса, посетила за пръв път Амстердам. Стрезов едва даваше ухо и възможността да загуби сума време заради една рецепта за седалгин не му се виждаше от най-приятните.

Когато Дончев, завладял думата напълно, се прехвърли към Белгия и заговори за уличното движение и катастрофите в Брюксел, Стрезов се извини и стана. Герасимов се намуси, но нямаше как — все пак човек може да има и работа! Изпрати го до вратата и докато пишеше на бланка рецептата, подхвърли:

— Виждаш ли го? Ходил по служба, ама и себе си не забравил!

— Как „не забравил“? — учуди се Стрезов.

— Ами как, накупил си части за магнета, едва го склоних да ми продаде нещичко и друго! Че моят магнет съвсем фалира!

— Ти познаваш ли този човек добре, Видине? — рече предпазливо Стрезов. — Мислех, че ти е приятел... добър приятел.

— Ами, приятел! — вдигна рамене Герасимов. — Препоръчаха ми го, поканих го, да видим там с частите какво ще стане!

— Така ли? — каза Стрезов. — Не ми се искаше да ти развалям настроението, Видине, но този Дончев лъже най-безсрамно! И нищо чудно да си е просто измамник! Внимавай!

— Я гледай! — учуди се на свой ред Герасимов. — По какво съдиш?

По какво наистина?

Отговор: [12. Измамникът и контрабандистът](#)

АЛИБИ

Когато съобщиха на инспектор Стрезов за кражбата, беше осем часът. Без да се бави, той взе със себе си старшината Варадин и пристигна на местопроизшествието.

Влязоха в една от тези стара, но солидни кооперации с портиерска стаичка до входа. През остъкления отвор на вратата надзърнаха чифт любопитни очи. „Първо да огледам апартамента“ — помисли си Стрезов и продължи по стълбището нагоре. Маждраков се оказа пенсиониран чиновник, чийто смисъл на живота се бе превърнал в стриктно спазване на личния режим.

— Човек трябва винаги да бъде стегнат — завърши той предисловието си. — Както всяка друга сутрин, станах малко преди шест, облякох анцуга и точно в шест отидох на въздух в Парка на свободата. Излязох с чувството, че съм оставил вратата на апартамента отключена, но не се върнах. Времето меко, едър сняг вали — прелест! В седем се прибрах и гледам, че бижутата на покойната ми жена ги няма... Аз съм вдовец вече пет години, дъщеря ми се омъжи и останах съвсем сам в този апартамент.

— Проверихте ли добре навсякъде?

— Как не! Прерових основно всичко поне десетина пъти, но ги няма.

— Жалко — каза Стрезов и си помисли как в суматохата Маждраков е успял да остави толкова много собствени следи, че между тях трудно ще се открият тези на крадеца. — Най-добре е да не пипате повече нищо. А сега ми кажете кой знаеше за тези бижута?

— На първо място доцент Василев. После Савов, който живее на горния етаж и рано сутрин ми трополи над главата, портиерът бай Киро и, предполагам, всички клюкарки от кооперацията.

— И още един, последен въпрос. Нещо да ви е направило впечатление?

— На излизане пред входа се въртеше портиерът Киро с гребло в ръка. Готвеше се да рине снега. На връщане пак го заварих на същото място, сега беше с кофа и метла.

Дойде ред и на човека с любопитните очи.

— Какво да ви разправам — всеки ден все едно и също — каза бай Киро и за всеки случай пусна една въздишка. — Будилникът ме събуди в шест без десет. После реших да почистя снега и току излязох, гледам Маждраков по анцуг. Сняг вали, ще ти се намокрят гуменките — помислих си да го подкача, пък после си викам — „я по-добре си трай, че какъвто е opak старец...“

— Да си спомняте в колко часа изчистихте снега?

— Спомням си, как да не си спомням. Беше точно седем без двадесет, когато си погледнах часовника и си казах: „Я да отида да събудя огняря, че сигурно пак се е успал“. И наистина спеше. Докато го събудя и си кажем по две думи, ето ти го и Маждраков се появи с мокрите гуменки. Той винаги се връща точно в седем.

— Нещо да ви е направило впечатление?

— Караколева излезе с две пазарски чанти към шест и половина.

Стрезов обиколи апартаментите. Поговори с Караколева, но не можа да научи нищо съществено. В кооперацията бяха останали само няколко баби с малки деца и доцент Василев — беше се върнал, както той самият твърдеше, рано сутринта в шест без петнадесет от Загреб, където гостувал близо месец на свой приятел:

— Моля да ме извините за външния вид — и доцент Василев го покани в стаята. — Шофирах цяла нощ и бързах да се прибера, понеже имах важна работа, а взех, че легнах и се успах.

— Нещо да ви направи впечатление? — за трети път зададе инспектор Стрезов стандартния си въпрос.

— Не. Когато се прибрах, видях Савов да излиза. Видях го в гръб. Гръб на човек, който е тръгнал за работа в твърде ранен час. Помислих си, че и моята отпуската вече свърши и ми стана малко тъжно.

— Портиерът Киро трябва да е извършил кражбата — дълбокомислено отсъди старшина Варадин и изложи своите съображения.

— Не позна — каза лаконично Стрезов, а после добави: — Вземи служебната кола и доведи Савов.

След един час, когато Савов беше вече дошъл, Стрезов го попита:

— В колко часа излязохте сутринта?

— Както обикновено. Нямахме още шест.

— Знаете ли, Савов, с вас се налага да проведем един по-дълъг разговор, само че не тук, а в управлението. Трябва да ми разправите всичко, но без лъжи.

Защо инспектор Стрезов се съмнява в Савов?

Отговор: [13. Алиби](#)

ОБИСКЪТ

— Ама че история! — рече инспектор Стрезов. — И какво, не успяхте да намерите монетите?

— Ако са у него, добре ги е скрил! — каза капитан Мартинов. — Заповядайте, това е списъкът на наличното по-ценно имущество!

Той положи на бюрото пред Стрезов два листа, гъсто изписани на машина. Стрезов само ги погледна и ги отместа.

— Я седнете и разкажете каква е обстановката! Този Теофилов явно е опитен мошеник! Трябваше по-хитро, по-хитро!

Капитан Мартинов и старшина Варадин се разположиха на столовете и капитанът започна, като потриваше замислено брадичката си:

— Знаете... то там, у него, е истински театър! Стаята му накичена от горе до долу, а по пода не можеш да стъпиш! По стените — всякакви работи!

— Е, какви?

— Глави на животни, кожи, рогозки, едно до друго... Описали сме тук с поемните лица всичко, както ни го е казал... — и Мартинов погледна към списъка.

— А той самият как се държа?

— Нахално! — намръщи се Мартинов. — Изправи се на средата на стаята и като подхвана една реч! Ето, видите ли, моля ви се, как се обиждат честните хора! Такъв, като него, втори в България няма, петнадесет години живял в Африка...

— Друго?

— „Сега — казва — мемоарите си пиша, две издателства се карат за тях! Вие — казва, — какво знаете, аз цяла Африка като на длан... живота си съм рискувал като ловец...“

— И говори?

— Не спира! „Онова — казва — са глави на антилопи, това — рога от носорог, там е тигровата кожа, тук, в сандъка — лъвската. Тая лъвица — казва — животът ми щеше да вземе, а вие сега...“

— После?

— После вади от сандъка кожа — лъвска наистина! Казвам му: „Гражданино Теофилов, по-спокойно, не се вълнувайте толкова!“, а той — още повече! Размахва кожата и не спира: „Със собствените си ръце — казва, — ей с тия ръце съм ги убивал всичките!“ Просто не беше на себе си!

— Че е ловец — ловец е — рече Варадин. — От това разбирам! Само че защо се е захванал с контрабанда?

— Е, това е! — завърши Мартинов. — Ако бяхме намерили монетите, друго щеше да е!

— Аз пък мисля, че сте пропуснали нещо — каза инспектор Стрезов и стана. — Извикай веднага колата, връщаме се в квартирата на Теофилов!

Мартинов и Варадин го погледнаха учудени. Какво беше хрумнало на инспектора?

Отговор: [14. Обискът](#)

ГРИВНАТА С БРИЛЯНТИ

Проклето главоболие!

Стрезов потри слепоочията си, но това съвсем не му помогна. Беше взел справочници, по които искаше да работи тази вечер, но явно нищо нямаше да направи. А и както можеше да се очаква, в домашната аптека пак нямаше седалгин.

„Ще трябва да позвъня на Томови“ — помисли той и стана, за да помоли съседите по стаж за една-две таблетки. У бай Стоил Томов винаги всичко се намираше.

— Нещо за глава ли? — посрещна го бай Стоил. — Влизай, комшу, ще се намери!

И бай Стоил го въведе в кухнята, където седеше възрастен мъж. Стрезов досега не беше го виждал у Томови.

— Славов — представи се мъжът.

— Чакай да си кажем по дума, де! — рече бай Стоил, когато Стрезов понечи да си тръгне, след като получи таблетките. — Той, Тодор, е дошъл при мене, по една работа, иска да се посъветва. Пък добре, че и ти дойде... Кажи му, Тодоре!

— Каква е работата, другарю Славов? — запита Стрезов.

— Е, каква... — започна мъжът. — Дъщерята ще се жени, пък търся нещо да ѝ подаря — по-така... И откъде е разбрал, идва при мен някакъв, хич не знам кой го е пратил! Носи ми гривна.

— Каква гривна?

— Ами гривна. Такава, лови окото. Стара изработка, злато с брилянти. Хареса ми. А онзи: „Дай, казва хиляда и двеста лева и я вземай, че ще пътувам за чужбина! Иначе не бих ти я дал и за две хиляди!“ Добре-е. Съветвах се аз с един мой приятел, бижутер. Каза ми: „Истински са и златото е добро. Само, казва, виж там с милицията, да не е крадена, или що!“ А оня като се обиди!

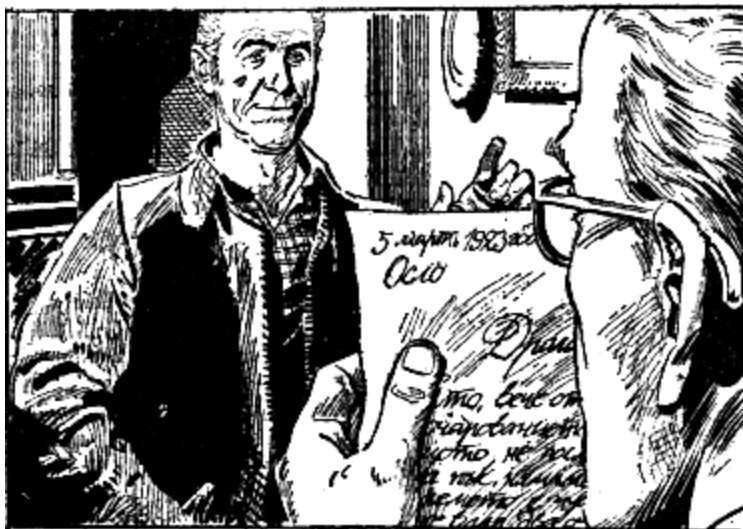
— Кой оня?

— Ами оня, дето ми донесе гривната!

— Наборе, не си знаеш мяра на думите! — рече укоризнено бай Стоил. — Веднага — крадена!

— Е, и после? — запита Стрезов.

— После онзи вика: „Вие, казва, не знаете какво говорите! Аз тази гривна от баща си я имам, на майка ми беше, бог да я прости! Ето, казва, ако не вярвате, кога е купена!“ И вади едно писмо.

— Писмо ли?

— Старо, такова, с марките му, с печатите му. Писмото, казва, е от баща ми, пътува преди години из Норвегия и Швеция, оттам е купил гривната.

— Писмото у вас ли е?

— Не, преписах си го само. Ето го!

И Славов подаде на Стрезов сгънат лист.

„Драга Марице — зачете Стрезов, — от два дни съм в Осло! Чудесен град, като се върна, ще ви разказвам. Но сега искам да знаеш, че съм ти приготвил подарък — златна гривна с брилянти. Купих я тук много изгодно, дано само не ми искат голямо мито на границата!“

— Е, това ли е всичко? — рече Стрезов.

— После пише разни други работи, които не са интересни. Аз си преписах само това. Истинско писмо ви казвам, с марките и с печатите!

— Писмото е фалшиво! — рече Стрезов, като повъртя листа между пръстите си и отново го погледна.

— Не думай, комшу! — възкликна бай Стоил. — Откъде познаваш?

Наистина откъде?

Отговор: 15. Гривната с брилянти

ДРЕВНИЯТ РЪКОПИС

— Е, говорете! — каза инспектор Стрезов. — Имаме време, ще ви слушам!

Той се облегна на стола си и загледа с интерес жената, която седеше пред бюрото му. Тя беше към четиридесетте, със строго, спокойно лице и само зачервените ѝ очи издаваха тревогите, които беше преживяла.

— Много ви моля, помогнете ми! Ако можете да разберете една майка...

— Надявам се — каза Стрезов. — Вие сте майката на Борис Михайлов, който беше задържан вчера вечерта, нали? Защото е откраднал старопечатна книга от колата на инженер Начев! Говорете, моля! Ще се опитам да ви разбера.

— Подлъгали са го, другарю инспектор! Аз съм сигурна, че са го подлъгали! Моето момче има врагове... — жената изхлипа, но се овладя веднага... — и цялата тази работа, аз съм убедена, е скроена нарочно, за да го вкарат в затвора, да прекъснат учението му...

— Добре, да започнем със самия случай! — каза Стрезов. — Историята е такава — трима младежи, между които е и вашият син, научават, че у библиофила инженер Начев, чието хоби е да събира стари издания, има една много ценна книга. Рядко издание на приключенията на Марко Поло. Решават, че ако притежават тази книга, биха могли да я продадат скъпо на някой чужденец, който минава през нашата страна. Дотук мисля, че е така, нали?

— Навярно, но...

— Момент! Разпределят си задачите и хитро докарват работата дотам, че Начев да изнесе тази книга от сбирката си. Залъгват го, той я оставя в колата си за минутка и когато се връща — книгата вече не е там. Разбира се, Начев веднага се усъмнява в младежите и ни насочи към тях. Книгата се намери в единия от тях и той призна, че книгата е била изнесена от колата от... вашия син.

Стрезов натисна звънеца на бюрото си. Вратата се отвори, на прага застана Варадин.

— Донеси онази книга, Варадине! — каза Стрезов. — Там, от лейтенант Николов... той знае.

Когато след минута Варадин се върна с книгата, Стрезов я разтвори и я показа на жената пред себе си.

— Ето, за тази книга става дума!

Беше дебел том, в тежка кожена подвързия, с обковани краища. Стрезов прекара ръка по пожълтялата първа страница и продължи:

— Опитът за кражба си е опит, другарко Михайлова, и вашият син е виновен! Но ние ще ви помогнем, защото наистина този млад човек е бил подлъган, и то с определена цел. Работата е много подълбока.

— Какво... какво имате предвид!

— Книгата е фалшива, и то съвсем неизкусна имитация. Библиофилът Начев не може да не знае, че държи в сбирката си имитация. А и вашият син, само ако беше малко по-наблюдателен, веднага щеше да разбере, че има пред себе си имитация на старопечатно издание!

И Стрезов отново поглади с ръка пожълтялата страница.

Какво му даваше основание да твърди това?

Отговор: [16. Древният ръкопис](#)

РЪКОПИСЪТ

Когато инспектор Стрезов влизаше в стаята на капитан Мартинов, до слуха му стигна гневният глас на капитана:

— ... а пък аз ви казвам, че това си е чисто мошеничество!

Беше краят на някаква фраза.

В стаята завари Мартинов и един непознат мъж към петдесетгодишен, с очила с толкова силни диоптри, че очите му изглеждаха като зад лупи. Той държеше в ръка стара книга, голям формат, и се взираше в разтворената страница.

Мартинов се изправи бързо.

— Заповядайте, другарю подполковник! Позволете да ви представя другаря Светозар Колев, наш експерт по исландски език!

— Исландски? — вдигна вежди Стрезов, като подаваше ръка на Колев. — А защо е станало нужда да търсим експерт по исландски?

— Заради ей този ръкопис — посочи Мартинов. — Само преди час го иззахме от Гогена.

„Гогена“ беше от старите познайници на милицията, опитен измамник. Той имаше интелигентен вид, обличаше се много добре, даже с лек оттенък на суетност, и по цял ден висеше из заведенията, където се събираха чужденци. Представяше се за художник — оттам и прякорът му „Гоген“.

— Е, и какво? — запита Стрезов, като сядаше. Историята явно го заинтересува.

— Ами... какво — запъна се малко Мартинов. — Видях Гогена завчера в „Кристал“. Седи, разговаря с някакъв чужденец. Така се беше улисал, че даже не ме видя, като минах. Някакви големи приказки разправяше, чух само „манускритто, манускритто“. Ръкопис, с една дума. Викам си: Намислил е нещо нашият познат! А защо ръкопис? И оттогава го държим под око, ще направи някоя беля! И ето го днес пак в „Кристал“. Носи голям пакет. И пак същият чужденец. Седнаха, говориха нещо, тръгнаха да стават. Гледам, Гогена не посяга към своя си пакет, а го оставя на чужденеца. Сега, казвам си, вече е мой ред! Представям се по правилата, мога ли да задам няколко въпроса? Може.

Интересувам се за пакета, чий е всъщност. А Гогена: „Нямате, казва, право! Това е мой подарък за господина. Ръкопис, старинен. Исландска работа, имам го и мога да го подарявам комуто си искам!“

— Е, а ти? — усмихна се Стрезов.

— Да беше друг — да прави каквото иска, но Гогена аз не мога да оставя така! Не е чиста работата. Хващат ме дяволите, но се разтапям от учтивост. Обяснявам на чужденеца, че може да стане жертва на мошеничество и че имам някои съмнения. Ще вземем ръкописа за един ден и после ще му го върнем. Той се съгласи, значи — още не беше го платил...

— Сега май на запад доста се ценят такива ръкописи — вметна Стрезов.

— Така е. Затова помолих другаря Колев да дойде, да ни прочете нещичко, да си съставим мнение що за книга е това!

Стрезов погледна въпросително към Колев.

— На исландски е — потвърди Колев, — и то доста старинен диалект. Даже и аз не всичко разбирам. Някакви исторически описания. Воюват, избиват се, мрат от чума и глад, змии ги хапят, а на всичкото отгоре и земетръси! Страхотия!

— Защо земетръси? — намеси се Мартинов. — Толкова ли е...

— Толкова — кимна Колев. — Исландия е земетръсна област. Тук и за вулканите пишат. Малко по-другояче е, но сигурно тук говорят за вулкана Хекла... — той се взря в страницата с очилата-лупи — ... за един друг — Аския, и за още един — Хванадалсхнукур... Много.

— Значи, че е исландска — исландска е — заключи Мартинов. — Остава да видим дали е толкова стара. Ще я пратим на експертите в института, ще ги помолим по-бързо да ни кажат!

— А според мен няма нужда — каза Стрезов и пак се усмихна. — И така е ясно, че ръкописът е фалшив!

— Защо да е ясно, другарю подполковник? — каза неуверено Мартинов.

Защо наистина?

Отговор: [17. Ръкописът](#)

ДИАМАНТИ ЗА МАРИКЯН

Инспектор Стрезов преглеждаше в Народната библиотека стара книга с криптограми, когато в читалнята влезе инженер Васил Пеев. „Добре, че не се познаваме“, помисли си Стрезов, хванал погледа на Пеев, който шареше между масите.

С Пеев инспектор Стрезов се познаваше задочно. Знаеше, че в неговата лаборатория се правят опити с изкуствено получени диаманти. Предполагаше също, че част от тези диаманти, най-светлите и най-близките на външен вид до естествените, по някакъв неведом начин достигат в магазинчето на бижутера Жираир Марикян. От тях Марикян изработваше пръстенчета и огърлици, като ги продаваше единствено на хора, които знаеха да си държат езика зад зъбите. Преди време Стрезов изпрати капитан Петров на оглед в лабораторията, но нищо не се получи. Не даде резултат и обискът при инж. Пеев и двамата му лаборанти. Инженерът се обиди и направи скандал пред директора на института. Дори заплаши, че ще си подаде оставката. Същият ефект имаха и проверките при Марикян.

След около половин час инженер Васил Пеев се нареди да си ходи. Отдели четири книги за следващия ден, и библиотекарката ги сложи с картончето с неговото име на рафта за запазените книги. Малко по-късно в читалнята влезе Вътко Мокрев, техник в сервизната база, която поддържа в изправност уредите в лабораторията на инж. Пеев. Знаеха се, по-скоро Стрезов го знаеше по снимка от времето, когато реши да направи списък на лицата, който имаха достъп в лабораторията. Мокрев също обходи с поглед масите, прочете разсеяно от някакво книжле и току стана да си ходи. Преди това даде на библиотекарката да му разпише талона.

„Остава да дойде и Марикян“ — помисли си Стрезов и стоически издържа още два часа до затварянето на читалнята. Но Марикян не се появи. Едва когато библиотекарката разписваше и неговия талон, той разбра колко наивно е било да чака тук Марикян.

На следващия ден Стрезов извика в кабинета си капитан Петров.

— Слушайте, Петров. Тези дни, а може би още днес, от лабораторията на инж. Пеев ще се обадят в базата и ще повикат Мокрев за ремонт на развален прибор, вероятно осцилограф. Мокрев ще дойде по време, когато Пеев няма да го има; или ще е на съвещание, или в командировка. Ще каже, че осцилографът може да се поправи само в базата и ще го вземе със себе си. По-късно Мокрев ще навести Марикян и в този момент трябва да се появите вие с вашите хора, за да конфискувате диамантите. Разбрано!

— Хванахме ги — докладва късно вечерта капитан Петров. — Всичко стана така, както вие казахте, само не познахте къде ще бъде инж. Пеев. Беше на симпозиум.

Как инспектор Стрезов се досети по какъв начин става изнасянето на изкуствените диаманти от института?

Отговор: [18. Диаманти за Марикян](#)

В КУПЕТО

— Пушите ли — с широк жест младият поет Кънчев предложи кутията на останалите пътници в купето. Беше толкова развълнуван, че дори гласът му се беше променил.

Стрезов и възрастната жена отказаха.

— Аз от своите — отклони поканата Михлев, извади масивна табакера с монограм и измъкна от нея дебела вносна цигара без филтър.

Сега, след първите две смуквания, двамата продължиха разговора, но вече далеч по-спокойно.

— Та казвате, ще ми я продадете? — усмихна се Кънчев.

— Ще ви я дам, макар че най-редно беше да я подаря на Народната библиотека... И най-почтено... Но щом вече се изтървах да кажа една глупост, тоест след като вече ви обещах, че ще ви я дам, аз наистина ще ви я дам... Триста лева.

Усмивката на Кънчев, доскоро по детски радостна и тържествуваща, предпазливо се оттегли към ъгълчетата на устата.

— Триста... Няма да се пазаря, макар че...

— Без „макар че“. Не ви карам насила. За вас триста лева са твърде много. На един истински любител на старинната книга могат да се видят дори подозрително малко, така че най-добре се откажете. Ще я подаря на Народната библиотека, както бях решил първоначално. Явно нито вие сте сериозен купувач, нито мене ме бива за търговец.

... Ставаше дума за някаква старинна френска книга от XIII век, написана на ръка върху не знам каква хартия (това инспектор Стрезов не запомни точно, защото все още не се бе заинтригувал от разговора в купето), с трубадурска поезия и гравюри от неизвестен автор, която Михлев получил като подарък от някакво кюре в Амиен при „особено забъркани и във висша степен пикантни обстоятелства“, който Стрезов също не се постара да запомни добре...

— Казаното — казано. Веднага след като пристигнем в София, ще се отбием до касата на издателството, да взема аванс срещу първата си стихосбирка.

— Вие сте поет човек и ще оцените красотата на трубадурската поезия. Този фриволен старофренски стих... — Михлев се изправи — ... истински водопад от остроумие и житейска мъдрост... красноречиви погледи зад спуснати завеси... и онези уединени малки задни дворчета с пуснати на свобода пауни...

Кънчев слушаше и дори не се сецаше да изтръсква пепелта от цигарата.

— Извинете, че се намесвам в разговора, но мое право е да предупредя младия човек, че има работа с мошеник — и преди още Михлев да успее да каже нещо, Стрезов продължи: — Сам знаете, че от вашата книга няма да се заинтересува нито един истински познавач на старинната книга, защото става въпрос за фалшификат!

Как инспектор Стрезов се досети, че книгата не е оригинал от XIII век?

Отговор: [19. В купето](#)

ПРОФЕСИОНАЛНА ЧЕСТ

— Едно кафе — предложи Стрезов на своя добър приятел Кафеджиев, но на Кафеджиев съвсем не му беше до кафе. Разхождаше се нервно из кабинета, подръпваше последователно пръстите на лявата си ръка, при което на равни интервали се чуваше едно „пук-пук“.

— Предполагам, че все с нещо мога да ти бъда полезен — смени темата Стрезов.

— С нищо — каза троснато Кафеджиев. — Абсолютно с нищо! Защо ли дойдох! Това са мои професионални проблеми, които нямат нищо общо с криминалистиката.

Кафеджиев беше изкуствовед, експерт по съвременно западно изобразително изкуство. Със Стрезов се познаваха още от детинство, имаха много общи интереси, но само по въпросите на изкуството не можеха да се разберат.

И все пак защо Кафеджиев потърси Стрезов? Може би причината се криеше в мотивите... А щом ставаше въпрос за мотив на дадено деяние, то мнението на Стрезов не беше за пренебрегване.

— Преди два дни при мен дойде добре облечен мъж на около шестдесет години — започна разказа си Кафеджиев. — Представи се с името Кристиан Агов, българин по произход, австрийски поданик, напуснал България преди четиридесет години. Каза ми, че иска да подари на нашия музей няколко графики на Рокуел Кент. Постъпил така, защото въпреки чуждото поданство продължавал да се чувства българин.

Графиките наистина са от Рокуел Кент или най-малкото изпълнени в неговия стил. Сюжетите също са рокуеловски — прави впечатление удивително доброто познаване живота на Севера. На едната от тях е нарисувано ескимоското селище Тактуяктун, където Кент пребивавал нееднократно по време на дългите си странствувания — снежни иглу, нанизани сушена риба на входа на иглуто, ескимоси с дръпнати очи, а някъде в далечината, сред ледените зъбери — бели мечки, и пингвини.

— Никакъв повод за съмнение и въпреки това ме гложди чувството, че нещо не е наред — завърши разказа си Кафеджиев.

— Предполагам, че от всичко най-много те измъчва фактът, защо Агов е решил да подари тези графики на вашия музей.

Кафеджиев кимна с глава и впери очи в Стрезов, готов да чуе отговора.

— Не, това и аз не мога да обясня. Знам обаче с положителност едно — Агов ви е предложил фалшификати.

— Дали става въпрос за фалшификати, мога да кажа само аз, а не ти, защото изкуството е моята специалност и няма друг, който по-добре от мен да познава стила на художника Кент. Аз не мога да кажа, че това са фалшификати — липсват доказателства! — каза разгорещено Кафеджиев, засегнат на професионална чест.

— Доказателства мога да ти дам веднага, но по-добре е сам да се сетиш — засмя се Стрезов и заръча на секретарката да направи две кафета.

Кой са доказателствата?

Отговор: [20. Професионална чест](#)

ХОБИТО НА ИНСПЕКТОР СТРЕЗОВ

Открай време Стрезов не обичаше чуждиците, а думи като „хоби“ му бяха направо неприятни. Вярно, в къщи беше насъбрал повече от десет стари телефонни апарата и още толкова часовника, но това беше по-скоро приятно занимание в часовете за отмора, отколкото колекционерска мания.

Телефонният апарат, който възрастната жена се готвеше да му продаде, беше един стар „Сименс“ модел 1907 година. Той дори не я попита дали работи, или не, само мълчаливо отпиваше от чая в очакване да му съобщи цената. Но тя не бързаше. Явно, изпитваше известно неудобство от другия гостенин — възрастен, плешив човек, който тя представи като цигулар от плевенския симфоничен оркестър и добър приятел от детинство. В този момент на входната врата се звънна и домакинята въведе висок представителен мъж на средна възраст.

— Пенков — представи се той на всеки поотделно, като подаде червената си месеста ръка. — Цял ден продавах замразено месо и още не мога да се стопля.

Той седна до печката и потри ръце. Категорично се отказа от чая и делово влезе в преговори с домакинята:

— Да бяхте ми я показали.

Жената свали от бюфета протрит калъф и от него извади поизносена и от калъфа цигулка.

— Това ли е? — попита Пенков с недоверие. — Не е ли твърде стара?

— Стара е — съгласи се домакинята. — Поне шест пъти по-възрастна от мен, а аз съм на шестдесет и пет години. Така че си правете сметката.

— Друга си я представях — не се предаваше Пенков, но и не каза каква точно си я представял.

— Сигурно в ново калъфче, лъскавичка. Вижте какво ще ви посъветвам, я отидете в магазина и си купете една нова цигулка. Така ще е най-добре.

— Ама вие нещо се обидихте. Жената иска да купим на детето от тези стари цигулки, на които свирят сериозните музиканти по света, а пък аз ѝ казвам, че щом е за детето, на всичко съм готов.

Не, подобен разговор не беше за ушите на присъстващия стар цигулар. Това направо бе обида за хора като него, посветили живота си на музиката. И той не се въздържа да го каже гласно. После взе цигулката и я разгледа в детайли с лупа.

— Не е работа на Страдивари, нито на Амати, а още по-малко на Бартоломео Кристофори. По-скоро Гуарнери от второ или трето поколение... примерно Пиетро Гуарнери. Но в едно съм абсолютно сигурен — цигулката е от някой от известните майстори от Кремона, живял през втората половина на XVII век... И мисля, че ще е по-добре да не я продавате — сега той говореше единствено на домакинята. — Посъветвайте се с някой специалист, нека той определи с точност името на майстора, защото каквато и цена да поискате сега, положително ще се излъжете. Та такава цигулка струва в чужбина хиляди долари.

— Петстотин лева! — почти извика Пенков. — Вие сама казахте тази сума преди време и аз съм готов да я дам веднага.

— Изнудване, изнудване — крещеше цигуларят, докато Пенков вече броеше парите.

— Престанете с този цирк! — каза строго Стрезов.

За момент присъстващите го изгледаха учудено. Всеки от тях, увлечен в своята игра, беше забравил неговото присъствие.

— Добре де, какво толкова — опита се да възрази Пенков. — Нейна е цигулката и тя трябва да реши дали да вземе парите, или не.

— Вие сте мошеник, Пенков, но не сте единствен. Този тук, който се представя за цигулар, също е мошеник като вас, ако не и по-голям. Той не само не е свирил в никакъв оркестър, но въобще не е изучавал този инструмент.

Как инспектор Стрезов се досети, че „приятелят от детинство“ не е цигулар?

Отговор: [21. Хобито на инспектор Стрезов](#)

ТЕЖЪК СЛУЧАЙ

И тази сутрин старшина Варадин посрещна инспектор Стрезов с неизменната си добродушна усмивка:

— Добро утро, другарю подполковник — каза той, а после, като посочи към нервно разхождащия се в коридора човек, добави: — Гражданинът иска да говори с вас.

— Значи вие сте инспектор Стрезов. Много се радвам, много се радвам. Да знаете какво ужасно нещо ми се случи. Просто потресаващо! Невероятно! Но аз не съм се представил, казвам се Керемидаров. Да, Керемидаров! Уредник съм в новооткритата галерия на икони в Бургас. Да знаете каква икона притежавахме! Фантастична! Но ми я откраднаха във влака, и то тази нощ.

— Успокойте се, другарю Керемидаров, и ми разкажете всичко отначало докрай, но без излишни подробности.

— Да... да... Забележете, аз дойдох при вас съвсем доброволно и става дума за кражба на уникално произведение на изкуството — българска икона от XIV век...

Случаят наистина беше тежък. Инспектор Стрезов трябваше да изслуша цял куп празни думи, докато разбере същината на въпроса.

Наредили на Керемидаров да донесе иконата в София във връзка с някаква изложба. Иконата била при реставратора Глухчев, понеже долният ѝ край бил леко прояден от червеи. Тъй като в галерията липсвало реставраторско ателие, преди няколко дена Глухчев занесъл иконата у дома си. Натам се запътил и Керемидаров. Апартаментът му бил пълен с курортисти, някакво многодетно италианско семейство, така че Глухчев бил на тавана в ателието — там работел, там спял. Керемидаров му обяснил каква е работата, тогава Глухчев взел иконата, която била толкова майсторски реставрирана, че гърбът ѝ блестял като току-що полирано бюро, и отишъл с нея в малкото складче към ателието, за да я увие. Поговорили известно време, и на тръгване, Глухчев казал: „Щом си решил да пътуваш тази вечер с влака, и аз ще дойда с теб. Моите наематели също утре на ранина си

заминават с фиата за Италия.“ После се обади на Карло Мазарати, многодетния баща, и му казал да остави ключовете в съседите.

Качили се на влака. Пътували в едно купе с войници, отпускари, които шумели и викали. Било невъзможно да се спи. Тогава Керемидаров излязъл да се поразходи в коридора, а като научил, че вагон-ресторантът работи, поканил Глухчев да пийнат по чашка. По някое време се върнали обратно в купето и до сутринта говорели за изкуство. Веднага след пристигането първата му работа била да предаде иконата, но какво било неговото изумление, когато отворил куфарчето — иконата липсвала.

— Сами виждате в каква каша съм се забъркал. Аз отговарям за иконата, дори могат да ме набедят, че съм я откраднал, а това не е вярно — завърши разказа си Керемидаров.

— Знам — каза лаконично Стрезов и когато посетителят излезе, вдигна телефонната слушалка, обади се на пограничния пункт и нареди багажът на Карло Мазарати да бъде претърсен основно.

След два часа — точно когато старшината Варадин влезаше в кабинета на Стрезов да остави папка с документи — съобщиха от митницата, че в колата на Карло Мазарати е намерена икона.

— Другарю подполковник, бихте ли ми обяснили как така ви хрумна да се претърси багажът на италианеца — попита старшина Варадин, който беше присъствувал на разговора с Керемидаров.

— Много просто — засмя се Стрезов. — Глухчев е направил копие на иконата и него предал на Керемидаров. После инсценира кражба, за да насочи следствието по лъжлива следа.

— Ясно — каза Варадин, макар и да не му беше съвсем ясно как Стрезов се е досетил, че предадената на Керемидаров икона е фалшива.

Отговор: [22. Тежък случай](#)

ГРАВЮРА ОТ ДЮРЕР

Инспектор Стрезов погледна гравюрата. Тя представляваше две жени, които носеха пълни кошници.

— Гравюрата е фалшива — каза спокойно Стрезов и това го съобщаваше на мен, дългогодишния музеен работник, чийто живот е протекъл сред картини, в изучаване изкуството на Възраждането.

Стрезов наистина прекалява. Какво разбира той от немско възраждане, колко познава стила и похватите на Дюрер, за да твърди, че гравюрата е фалшива! Той само ме попита от кого е картината. Посочих му подписа в долния ъгъл на творбата, обясних му колко велик художник е Дюрер и му разправих няколко любопитни неща от неговата биография. После Стрезов ме попита кога е живял Дюрер, „1471–1528 година“ — издекламирах аз, крайно разочарован от своя приятел. Как може да не знае кога е роден Дюрер! „Краят на петнадесети — началото на шестнадесети век, така ли?“ — засмя се ехидно Стрезов. „Така е и в това няма нищо смешно“ — казах му аз, малко обиден.

А иначе историята е следната. Днес следобед при мен дойде един гражданин заедно с художника Самсаров.

— Представи си — ръкомаха току пред очите му възбуденият Самсаров — отивам в къщата на ей тоя другар. Гледам, в стаята му виси гравюра, разглеждам я по-отблизо и не мога да повярвам. Дюрер. Откъде имаш точно ти тази гравюра, питам го аз, а той ми разправя една предълга съзлива история, как дядо му бил голям търговец, как напуснал семейството и живял дълги години в чужбина, а след смъртта му синовете отишли да получат наследството и донесли гравюрата. Ти знаеш ли, че на тази гравюра не ѝ е мястото тук, а в художествената галерия, разправям му аз и заедно с картината го докарах при теб.

Бях силно смутен — пред мен стоеше творба на Дюрер — селянки носят кошници с картофи. Трябваше веднага да я отнеса в лабораторията. Там щяха да я подложат на обстоен анализ и да преценят дали е истинска, или фалшива, но не можех да откъсна погледа си от нея. Тогава дойде моят приятел от детинство инспектор

Стрезов. Просто минавал оттук, видял, че свети и решил да ми се обади...

— Фалшива е — повтори, инспектор Стрезов, прочел недоверието в моите очи.

Какво кара инспектор Стрезов да твърди, че гравюрата е фалшива?

Отговор: [23. Гравюра от Дюрер](#)

НА ГОСТИ ПРИ ПРИЯТЕЛ

Пекна слънце и инспектор Стрезов неволно забави ход. Надзърна във витрината на антикварното магазинче. После изведнъж му хрумна, че точно сега трябва да се подстриже и влезе в бръснарницата. Налагаше се да почака. Седна до някакъв човек, скрил лице зад днешния вестник.

— Здравейте, граж... пардон...

— Стрезов — каза си името инспектор Стрезов и с това сякаш сложи край на пролетното настроение. Припомни си за кражбата на гарата, станала малко след полунощ, спомни си и всички подробности от биографията на този слабичък човечец с клепнали уши, който сега толкова угоднически му се усмихваше.

— Името ти е Продан Джафков, нали?

— Точно така — зейнаха два реда развалени зъби.

— И беше жител на Провадия?

— Пак там си живея, след като...

— Много пътуваш — неочаквано констатира Стрезов.

— Отказах се. Съвсем се отказах — помъчи се да бъде убедителен човекът.

Продан Джафков беше нещо като специалист по кражби на куфари. Пътуваше непрестанно и щом се откриеше удобен случай, слизаше от влака с нечий чужд багаж.

— Дойдох на гости при Христо Пешунов — продължи обясненията си Джафков. — Бях при него снощи към осем часа вечерта. Изпихме по едно питие, поприказвахме. После той трябваше да тръгва за работа, беше нощна смяна. „Спи тук, вика ми той, пък утре ще се видим на спокойствие и по за дълго.“ Добре, но аз трябваше да си тръгвам рано сутринта. Разбрахме се да оставя ключа под изтривалката.

— Къде живее този твой приятел Христо Пешунов?

— Зад църквата „Свети Георги“. Има си гарсонiera... стаичка с изглед към абсидата, точно за ерген човек.

— Когато Пешунов отиде на работа, ти какво прави?

— Нищо. Легнах си и веднага заспах. Сутринта ме събуди изгрялото в прозореца слънце. Повъртях се малко и реших да се избърсна, преди да взема влака.

— Едно е да задигнеш куфарите на заспал човек, а съвсем друго е да съчиниш правдоподобна история. За второто се иска интелигентност... Малко след като Пешунов е отишъл на работа, ти също си напуснал гарсонията, пхнал си ключа под изтривалката и повече не си се връщал там. А сега признай къде си оставил куфарите.

Как инспектор Стрезов разбра, че Джафков лъже?

Отговор: [24. На гости при приятел](#)

ТЕХНИКАТА

— Вторият раздел — замисли се миг-два Стрезов — ... но, разбира се, това трябва да е разделът, в който имаме работа с автомобили, фотография и всякакъв род техника.

УЛИКАТА

— Жалко за момчето — разсъждаваше гласно старшина Варадин. — Така и ще го осъдят за едното нищо.

„Не, е нищо, мислеше си Стрезов, нима човешкият живот е нищо!“

... Било късно вечерта, когато младежът се прибирал със самосвала в къщи. Улицата била затворена, но той не заобиколил по съседната, а тръгнал направо срещу знака. И в този момент от сянката, почти срещу автомобила, изскочил човек с неестествено разперени ръце. В едната държал преполовена бутилка коняк, а другата била силно протегната напред, сякаш искала да достигне нещо, което се реело из въздуха. Шофьорът реагирал моментално, натиснал спирачките, дори успял да извие встрани, но разстоянието било толкова малко, че се случило най-лошото — връхната дреха се заплела в калника и човекът попаднал точно под колелото. Чуло се само как недопитата бутилка ударила във фара и звънът на натрошени стъкла заглушил предсмъртния стон на нещастника.

— Нещастен пияница! — отсече Варадин, сякаш прочел мислите на инспектор Стрезов. — При тази концентрация на алкохол в кръвта е можел да падне със същия успех в канавката, вместо да влезе под колелата на самосвала.

— С тази разлика, че тогава щеше да се отърве само със счупена ръка или крак, а сега е мъртъв.

„... Направих каквото можах, беше казал шофьорът при разпита. Не карах бързо... 50 километра в час, не повече, но разстоянието беше малко... два, най-много три метра. Чудя се на този човек, не видя ли фаровете, не чу ли шума от мотора? Явно, трябва да е бил много пиян...“

И нито дума, че е влязъл в забранена улица. Но не това направи най-силно впечатление на Стрезов. Имаше нещо гузно в държането на младежа — желание да скрие част от истината. Какво точно, Стрезов все още не можеше да каже.

В кабинета влезе служител със снимките от огледа и протокол за състоянието на автомобила. Нищо особено — самосвалът е в изправност. По калника — следи от кръв. Счупени са стъклото на фара и стъклото на крушката, докато самата крушка е останала навъртяна на цокъла, дори жичката е цяла и непокътната.

Стрезов остави протокола настрана. Сега вече той знаеше какво искаше да скрие шофьорът при разпита.

Какво друго нарушение на правилника за уличното движение е извършил още шофьорът, което се е надявал, че ще остане скрито?

Отговор: [25. Уликата](#)

КРАЙ ГОРСКИЯ ДОМ

— Ало, ало! Тук е капитан Мартинов!

— Слушам ви — каза инспектор Стрезов, — какво се е случило?

— Другарю Стрезов, току-що ми съобщиха, че горският дом над Ягодово е ограбен. Изчезнала е значителна сума — заплатите, които е трябвало да бъдат раздадени днес на горските работници.

— Момент... — каза Стрезов — разкажете по-подробно обстоятелствата!

— Грабежът е извършен с кола — започна Мартинов, — и то много нагло. След като горският и касиерът донесли в дома чантата с парите, звъннал телефонът. От името на директора на стопанството ги викали бързо и двамата. Нищо не подозирайки, те заключили добре дома, слезли до Ягодово и тук разбрали, че никой не ги е търсил...

— Ясно — каза Стрезов. — После?

— Била дадена тревога, защото се досетили, че по този начин са ги отдалечили от горския дом. За съжаление — късно. Грабежът вече бил извършен.

— А защо смятате, че престъпникът е бил с кола?

— Защото околността веднага била блокирана и претърсена. Човек без превозно средство не би могъл да избяга.

— Имате ли някаква подозрения?

— Да. На шосето са забелязани две коли. Децата случайно видели номерата. Едната е вартбург със софийски номер СК 9371, а другата — москвич от Пловдив, номер ПА 8716. Вероятно престъпникът е бил в една от двете коли.

— Добре — каза инспектор Стрезов. — Ще се заема с разследването.

* * *

Москвичът с пловдивския номер стоеше пред гаража и собственикът му Богдан Банков тъкмо го миеше, когато в двора влезе инспектор Стрезов.

— Охо — каза инспектор Стрезов. — Стар познайник! Здравейте! Вие май от път се връщате! Да не сте ходили към Ягодово?

Банков, който преди година беше получил присъда за кражба на държавно имущество, се смути от появата на инспектора.

— Ами... да... — каза той. — Нали жената е от тоя край. Защо?

— Я разправете по-подробно! Кога минахте през Ягодово, кога бяхте край горския дом, спирахте ли там и стояхте ли?

— Да, другарю Стрезов. Бяхме в Ягодово към десет и половина. Да сме стояли десетина минути, не повече. После тръгнахме...

— Спирахте ли пред горския дом?

— Да, спряхме на шосето и ходихме дотам, нали знаете, той е малко навътре в гората...

— Добре. После?

— Е, после — нищо. Не сме седели много, влажно беше. Видяхме, че домът е отворен, но не сме влизали вътре. Там май никой нямаше. Да не би нещо...

Разпитът свърши.

* * *

Васил Диманов не беше в къщи. Инспектор Стрезов завари само жената на Диманов. Представи се и помоли за някои данни.

— Колата във ваша ли е? — запита той.

— Да. Малко е мръсна, но, знаете, днес бяхме на дълъг път...
Защо питате?

— Били сте до Ягодово, нали?

— Да, откъде знаете? Ние често ходим там. Деверът ми живее в Ягодово.

— Кога пристигнахте в селото?

— Мисля, че беше преди десет.

— После какво стана?

— Взехме девера ми и продължихме за Велинград.

— Спирахте ли край горския дом?

— Ами... да. Мъж ми и брат му смениха маслото в двигателя, но аз...

— А вие какво правихте през това време?

— Аз не разбирам от коли и не можех с нищо да им помогна...
Погледнах наоколо да видя дали няма гъби.

— Е, набрахте ли? Беше валял дъжд.

— Ами... наистина беше влажно и имаше тук-там, но мъжете ме повикаха скоро, свършиха бързо работата... Аз исках да останем още, нали знаете каква хубава гледка има оттам...

— Зная, зная — прекъсна Стрезов словоохотливата Диманова, — а вашият съпруг кога ще се върне?

— Скоро.

— Е, тогава аз ще го почакам. А и вие не излизайте от къщи!

Защо инспектор Стрезов смята, че Диманови са извършили грабежа?

Отговор: [26. Край горския дом](#)

ПЪТУВАНЕ С ПРЕМЕЖДИЯ

Отдавна на инспектор Стрезов не се беше налагало да пътува толкова много с кола както днес. Първо отиде на мястото на катастрофата, за да види пострадалото булгарено-10 и лично да прегледа багажника на колата с откраднатите вещи. После прескочи до магазина в малкия подбалкански градец Х, където вчера беше извършена кражба, за да се увери, че тя не е дело само на един човек, а е имало и помощник. На връщане се отби в болницата при ранения шофьор на булгареното.

— Как стана катастрофата?

— На места пътят беше заледен... Не можах да взема добре завоя, колата се хлъзна... Видях срещу себе си камион... дори не спря да ми помогне.

Човекът говореше с мъка. Пречеше му превръзката. Вероятно имаше и главоболие.

— А нещата в багажника?

— Кои неща?... Крадени са... Сам ги откраднах.

— Липсва това-онова. Къде са пръстените и часовниците от щанда за бижутерия.

— Не знам — мигаше раненият. — Може би някой е пребъркал багажника, докато колата беше на паркинга пред мотела през нощта, или пък са се разпилели по време на катастрофата... Нищо не мога да ви кажа.

Хитрец, мислеше си Стрезов, докато пътуваше със служебната кола към мотела. Изгубили се били по време на катастрофата! Та багажникът въобще не е пострадал. Явно, опитва се да прикрие своя съучастник. Така един ден, като излезе от затвора, ще има някой да му е длъжник.

— Спомням си — каза нощният портиер на мотела. — Първи тази сутрин потеглиха две коли. Едната — булгарено-10, а другата — рено-12. По-точно, мисля, че беше дачия. Около тях се въртеше мъж на средна възраст, нощес спа в стая 211. На коя от двете коли се качи, не мога да ви кажа, но си замина.

Оставаше му да намери човека от стая 211. Казваше се Христо Петров Вукадинов и живееше на улица „Незабравка“.

Нови сто километра до София.

— Търся Христо Вукадинов — каза Стрезов и се легитимира.

— Аз съм.

Мъжът наистина беше на средна възраст, с леко оредяла коса, но иначе добре облечен. Нямахме вид на човек, който пътува на автостоп.

— Тази нощ сте спали в мотела край град Х?

— Да — съгласи се Вукадинов. — Бях в командировка, а в хотела нямаше места. Принудих се да преспя в мотела.

— Как се прибрахте?

— С кола, с автобус, изобщо не мина без премеждия. Станах рано сутринта да хвана първия автобус за София, но го изпуснах просто за минута. На паркинга две леки коли се канеха да тръгнат и единният шофьор любезно ми предложи да ме вземе със себе си. Пътят беше лош, на места със заледени участъци. По някое време колата се подхлъзна, навлезе в дълбокия сняг и започна да буксува. Рипахме с ръце, насипвахме пясък пред задните колела, бутах и накрая се измъкнахме. На двадесетина километра на един от завоите видяхме колата, която тръгна от мотела малко преди нас. Беше катастрофирала. Късмет! Хвана ме страх. Помолих да сляза при първата спирка и се прибрах в къщи с автобуса.

— Вие сте задържан за съучастничество в извършената вчера кражба в град Х!

Какво дава основание на Стрезов да смята, че Вукадинов е вторият участник в кражбата?

Отговор: [27. Пътуване с премеждия](#)

ТРОЙНО ИЗПРЕВАРВАНЕ

Кучето обиколи колата, завря муцуна в багажника, помириса отворения обемист куфар, надзърна в купето и застана апатично до своя водач. Водачът повдигна рамене и погледна към инспектор Стрезов.

Високият мъж свали тъмните очила, сякаш те вече не му бяха необходими, бръкна в джоба и извади кутия „Житан“. Странно, мислеше Стрезов. Това, че наркотиците бяха сутринта в паркираната пред хотел „София“ кола, беше безспорен факт. Нищо не бе се случило и по пътя. Опрял ръка на отворения прозорец, мъжът с тъмните очила шофираше своя форд капри с една равномерна скорост от 70–80 километра в час, сякаш не забелязваше следващата го на разстояние волга. А може би и наистина не я забеляза. Видимо спокоен, сякаш обстоятелството, че в колата има наркотици, не го засяга, той измина пътя до Калотина, без да намали скоростта или да отбие по някой страничен път. Нищо не бе хвърлено и през прозореца на колата.

Стрезов гледаше ръката, която бавно въртеше между пръстите запалената цигара. Беше ръка на владеещ себе си човек, с издължени възлести пръсти, суха — ръка, която не се поти.

... Не беше и намалявал скоростта!... По-скоро той натисна рязко спирачката един-единствен път по време на тройното изпреварване, когато само неговата съобразителност и хладнокръвие предотвратиха катастрофата. Подаде ляв мигач, изнесе се към осовата линия, а от дясната му страна остана спрелият автоvlak. Когато почти се изравни с първото ремарке, автоvlakът неочаквано потегли и колелата му преминаха от банкета на асфалта. В този момент беше достигнат от бледожълт воксхол с английски номер и натиснат клаксон. Фордът се озова притиснат от двете страни. Катастрофата изглеждаше почти неизбежна. Чу се рязко изсвирване на спирачки, миг след това фордът остро сви надясно и торпедото му почти изчезна под задните колела на ремаркетото. Воксхолът изхвърча напред...

Стрезов гледаше пожълтелите от никотина пръсти, стиснали недопушената цигара, и не бързаше да вдигне поглед нагоре, защото

или трябваше да каже: „Приятен път, мосю“, или да даде нареждане за основен обиск. Или имаше още една възможност... Да, помисли Стрезов — всичко е толкова просто!

— Проверете колата с английския номер — каза Стрезов на водача на служебното куче и докато двамата с високия мъж се отправяха към пункта за уреждане на документите, се чу радостен кучешки лай.

Инспектор Стрезов знаеше обаче и още нещо: високият мъж едва ли би рискувал да подхвърли кутийката с наркотиците в чуждата кола.

И все пак по какъв начин наркотиците са се озовали в английската кола?

Отговор: [28. Тройно изпреварване](#)

ОЧЕВИДЕЦЪТ

— Казвате, че току-що сте пристигнали и нищо не сте видели?

— Да — кимна собственикът на запорожеца и продължи да духа нагара от свещта. — Няма две минути, откакто качих височината и спрях на паркинга. Пежото вече беше тук.

„Лошото е, че колата сигурно е открадната“ — помисли инспектор Стрезов. Той стоеше облегнат върху топлия капак на пежото и оглеждаше местността. Престъпникът едва ли беше хукнал да бяга из гората — твърде наивна постъпка за обигран човек. На два метра встрани беше спирката на автобуса с разписанието.

Когато пежото се задало от завоя, старецът вече бил по средата на уличното платно. Никой не можеше да каже дали е чул клаксона, или не, по-важното беше, че пежото връхлетяло върху него, без да намали скоростта, не спряло дори когато паднал възник на земята с окървавена глава и счупени кости. Номерът не запомнил — свидетелите бяха все възрастни хора, които никога през живота си не се бяха интересували от автомобили и не можеха да различат дори волгата от мерцедеса. Стрезов с мъка установи, че въпросната кола е пежо-504, че има частен номер. И защото не бяха минали и двадесет минути от произшествието, реши да продължи преследването...

— Наистина е крадена — каза гласно Стрезов и чертите на лицето му се изопнаха. Ключът в колата не беше оригиналният. Това дори изобщо не беше ключ, а специално направен шперц за кражба на автомобили. На външната брава също имаше пресни следи — някой беше човъркал с отвертка и боята на места беше олющена.

За инспектор Стрезов не беше трудно да си представи как крадецът е задигнал пежото. После идваше непредвидената случка със стареца, който не дочул клаксона и последвалото бягство. Дали поради страха да спре в бензиностанция и да зареди колата, или просто защото е подозирал, че вече са по следите му, но престъпникът внезапно променил първоначалния си план. Решението било взето някъде по средата на баира, когато пежото задминавало междуградския автобус. Престъпникът спрял колата на паркинга в близост до автобусната спирка и се качил в рейса.

— А сега оставете свещта и бързо се качете в нашата кола, за да догоним автобуса — каза Стрезов. — От вас ще искам да посочите човека, който слезе от пежото...

— Но аз не съм го видял. Пристигнах тук...

— Не се заплитайте в нови лъжи — прекъсна го Стрезов. — Вие едва ли знаете какво е извършил водачът на пежото, когато така старателно, но и твърде наивно се опитвате да скриете.

Защо инспектор Стрезов смята, че собственикът на запорожеца е видял престъпника?

Отговор: [29. Очевидецът](#)

КОЕ Е ДОКАЗАТЕЛСТВОТО

Една подутина върху челото все още не е доказателство.

Тази натрапчива мисъл се беше загнездила в съзнанието на инспектор Стрезов и вероятно тя бе причината за неговата нервност. Той сякаш беше загубил всичките си навици на дългогодишен шофьор, постоянно кривеше в правите участъци, триеше с длан леко замъгленото предно стъкло и като примижаваше с късогледите си очи, проточваше врат при всеки следващ завой.

— Бива си го времето — каза седналият до него млад мъж и отмери думите си в темпото, с което прещракваха чистачките на предното стъкло.

Да, една подутина върху челото наистина не може да е доказателство. Инспектор Стрезов поглеждаше от време на време към дясната седалка, към младежа, който механично разтриваше удареното място.

Само преди половин час Стрезов разучаваше оставените върху мокрия асфалт следи. Повече от десет метра леката кола, марка вартбург, се беше влачила по хлъзгавия път с натиснати до краен предел спирачки. Разбрал, че не ще успее да спре, шофьорът се опитал да свърне вдясно и да заобиколи човека, който изневиделица изплувал от мъглата.

Маневрата не излязла сполучлива. Предният ляв калник закачил объркания, безпомощен човек, той отхвърчал на няколко метра и безжизненото му на пръв поглед тяло се опънало неподвижно с изпружени крака. Секунда след това двете десни колела на вартбурга навлезли в лепкавата кал на канавката. Шофьорът дал малко повече газ, но буксуващите колелета само издълбали два по-дълбоки трапа, в които автомобилът затънал до осите.

Вратата на кабината зееше широко отворена. Предното стъкло беше счупено на хиляди малки парченца, част от които бяха изпадали върху торпедото. От шофьора нямаше и следа. „Сигурно колата е открадната, иначе не би избягал“, помисли Стрезов. После

пристигна линейка. Пострадалият беше жив и от полуотворената му уста лъхаше на алкохол.

Стрезов се качи в колата. Когато му съобщиха в къщи за катастрофата, той реши да отиде на мястопроизшествието с един учебен москвич, а със служебната кола да вземат неговия помощник и фотографа. Огледът беше приключил и Стрезов можеше да си тръгне обратно. На около три километра, при разклона за близкото село, млад мъж — същият, които сега разтриваше удареното си чело — му махна с ръка да спре.

— Изпуснах рейса...

— Качвай се — кимна Стрезов и включи на първа скорост.

— Реших да мина по прекия път до автобусната спирка и се обърках в мъглата. Дори се спънах и паднах.

Минутите минаваха в бавно пълзене по завоите. Инспектор Стрезов все така старателно се взираше напред. Неговият спътник видимо се беше поуспокоил, престана да разтърква удареното място и нахлупи такето върху челото.

— Новичък ли е? — попита младежът и тупна с ръка по тапицерията.

— Новичък.

— А аз съм мераклия на жигулче. Само да изкарам шофьорските курсове и непременно ще си купя.

— Не знаеш ли да шофираш?

— Не съм и сядал зад кормилото.

Мъглата се търкаляше на големи кълба по шосето. На излизане от поредния завой Стрезов подаде рязко газ. Колата се метна в единия

край на шосето, после в другия. Инспектор Стрезов натисна спирачката и със сетни сили се мъчеше да предотврати катастрофата.

Колата направи още няколко зигзага и зае полагащото ѝ се място в дясната страна на шосето.

— Леко ни се размина — засмя се Стрезов и от този момент всичките му навици на дългогодишен шофьор се възвърнаха.

— Да — неуверено промърмори младежът.

Една подутина все още не е улика. И все пак инспектор Стрезов вече беше сигурен, че до него седи избягалият шофьор.

Отговор: [30. Кое е доказателството](#)

АЛИБИ НА ЛАИК

Подобни ситуации бяха толкова добре познати на Стрезов. Трябва да е било около полунощ, когато крадецът се промъкнал в апартамента. Не се наложило дори да пали лампата, защото уличното осветление било достатъчно силно. Взел ключа от бонбоньерата, отворил чекмеджето на дъбовия бюфет и напъхал бързешком в джоба малкото банкноти и няколко позеленели от времето бижута със съмнителна стойност. После грабнал магнетофона, тонколоните и точно тогава бабичката го чула. Не се знае даже дали наистина го чула, или просто се събудила, защото по принцип хората на тази възраст често се будят през нощта, но за зла участ се сблъскали в неосветения и тъмен коридор. Изненадан, уплашен не по-малко от самата бабичка, той изпуснал магнетофона с тонколоните и хукнал по стълбите. На най-долната площадка, в сандъчето за факсове, захвърлил позеленелите от времето бижута...

„Постъпка на лаик, комуто твърде много се иска да мине за професионалист“, помисли Стрезов по пътя, спомнил си за липсата на отпечатъци. И още — трябва да е млад човек, по всяка вероятност роднина. Такъв наистина се намери всред не многото на брой близки на възрастната жена — някакъв студент в художествената академия, обитаващ самостоятелно таванче в центъра на града.

Студента го нямаше в академията, точно днес имаха свободен ден, нямаше го и в квартирата. И Стрезов реши да поразпита съседите. В подобна таванска стая в отсрещната кооперация, точно прозорец срещу прозорец, живееше семейство с малко дете.

— Да познавате вашия съсед? — попита Стрезов и посочи към отсрещния прозорец.

— И да, и не — каза неопределено съпругът, който, неизвестно защо, си беше в къщи през тази късна делнична утрин. — Знаем се по-добре от роднини, защото няма и три метра между прозорците, и не се познаваме, защото никой не ни е запознавал. Трябва да е свестен човек, като се има предвид с какво се занимава.

— Да знаете дали снощи е бил в къщи?

— Беше. Почти цяла нощ работи нещо на масата. Скици, ескизи, рисунки... негова си работа. Той обича да се заседява вечер. Лампата свети, сянката му се очертава на пердето, сякаш не се е навел над масата, а над нашия креват. Колко пъти жена ми се е стряскала в просъница.

Стрезов реши още веднъж да провери дали студентът не се е прибрал. Видя пред себе си да се качва по стълбата висок младеж с дълга коса и го позна. Позна го по изцапаните с туш ръце и по мръсните нокти на човек, който обича да рисува с креда.

Размениха бързи погледи и продължиха нагоре по стълбите. Пред входната врата на мансардата Стрезов се легитимира. Студентът превъртя ключа и двамата влязоха вътре.

— Ще трябва да дойдете с мен във връзка с кражбата, станала нощес между 12 и 1 часа във вашата родина Гоцева.

— Тогава нужно ли беше да се качваме чак дотук, за да ми съобщите тази вест?

— Да-а — каза разсеяно Стрезов, без точно да се разбере за какво се отнасяше това „да“: за въпроса на студента, за това, че покривът тече, или за малките глупости с големи последствия, които човек върши понякога в своя живот.

Защо инспектор Стрезов подозира, че студентът е замесен в инцидента?

Отговор: [31. Алиби на лаик](#)

ЕДИНСТВЕНИЯТ СВИДЕТЕЛ

— Аз наистина вървах след нея. Тя крачеше по алеята с характерната равна походка на делови човек, чието време е добре разчетено. Малко след шадраванчето я изпреварих, свърнах по съседната алея и тогава я чух да вика. Върнах се обратно. Тя лежеше на земята, а по лицето ѝ беше изписана болка. Наведох се с желание да помогна. В този момент откъм шадраванчето притичаха трима души. Солиден възрастен мъж ме хвана за ръкава и не ме пусна, докато не дойде милиция. „Аз го видях, аз го видях! — със злорада усмивка обясняваше той. — Удари бедната жена по главата и открадна чантата.“

— Другарю подполковник, свидетелите дойдоха — докладва току-що влезлият старшина Варадин и неговата добродушна усмивка контрастираше с измъчения нервен израз на младежа.

— Нека влезе...

— Коритаров — допълни услужливо Варадин.

— Много добре видях всичко. Седях на пейката до шадравана. Този тип (Коритаров имаше предвид излезлия младеж) вървеше на десетина крачки зад беззащитната жена. Решил, че вече никой не го вижда, той се затича, удари я по главата, грабна чантата и изчезна в страничната алея.

— А вие какво направихте?

— Какво можех да направя! Хукнах да помогна на беззащитната жена ѝ...

— И когато стигнахте до нея, хванахте престъпника за ръкава.

— Точно така — каза бодро Коритаров и като се поразмисли малко, добави: — Но така или иначе, чантата вече я нямаше.

Жената била касиерка и в чантата носела парите, с които трябвало да изплати заплатите. Всеки път минавала през парка за по-кратко. В един момент разбрала, че зад гърба ѝ има човек. Някакво седмо чувство я накарало да извика, после усетила удар по главата, паднала на земята и... тук жената се беше разплакала. А колкото за въпросния младеж, тя нищо не можеше да си спомни.

Дойде ред на другите двама свидетели — младото семейство Златкови. В действителност те не били никакви свидетели, защото не видели нищо от „разигралата се в алеята драма“. (Точно този израз употреби Златков, за да изрази по-добре отношението си към случката). Семейство Златкови излезли на разходка в парка. Избрали били точно този парк, защото живеели съвсем наблизо и защото в двата края на алеята било така силно разкопано, че никой не минавал по нея, а това напълно отговаряло на техните намерения — да си направят някоя и друга снимка с новия фотоапарат. При шадраванчето заварили само възрастен мъж, който седял на пейката вдясно от него. Младата съпруга застанала до шадраванчето, а Златков се отдалечил на няколко метра, готов да я „щракне“. Отляво по алеята се задала жената, след нея младежът и Златков ги изчакал да минат. В момента, в който той натиснал копчето на фотоапарата, се чул вик. Мъжът скочил от скамейката и тримата се затичали по алеята вдясно.

— Сетихте ли се да извадите снимката?

— Да. И то собственоръчно, но на нея, освен жена ми и възрастния мъж няма никой друг. Нали ви казах, че жената и младежът бяха вече отминали.

— И все пак дайте да я разгледам.

— Намерихте ли чантата? — попита Стрезов, когато останаха насаме с Варадин.

— Не още, по-важното е, че задържахме крадеца.

— Точно в това се съмнявам.

— Как? — стъписа се Варадин. — Ами младежът?

— Той едва ли има нещо общо с кражбата. Това ще разберем, когато накараме Коритаров да ни каже истината.

Защо инспектор Стрезов смята, че Коритаров лъже?

Отговор: [32. Единственият свидетел](#)

СЛАБОТО МЯСТО

— Сигурно пак някаква кражба? — каза вместо добър ден домакинът и с жест покани Стрезов да влезе.

— И то преди не повече от час. — Стрезов вече се беше настанил на единствения фотьойл, сякаш имаше намерение да прекара тук вечерта. Часовникът на стената показваше точно осем часа.

— Не е малка чест лично инспектор Стрезов да идва в дома ти, да те уведомява за всяка извършена по-сериозна кражба.

— Сигурно има причини — каза Стрезов; сякаш не забеляза язвителния тон.

— Явно фактът, че ме заварвате в къщи, не е достатъчен за моето алиби?

— Не е достатъчен — съгласи се Стрезов.

— Съжалявам, но по-добро алиби нямам... Отдавна съм се отказал от кражбите, за да имам нужда от алиби.

— Помисли, може да ти хрумне нещо.

— Какво да ми хрумва? — Праматаров видимо се засегна. — След обяд отидох да поиграя тенис. Не бях във форма и седнах на скамейката да погледам.

— Сигурно препиване.

— Глупости, по кръчми не ходя.

Вярно, помисли си Стрезов. Не беше в стила на Праматаров да ходи по пивници. Предпочиташе кафе-сладкарниците, масичките на открито, а по такива места беше просто неприлично да се прекалява с алкохол.

— Разбрано. По неизвестни причини не си бил във форма и затова си седнал да погледаш. Какво стана по-нататък?

— Гледах как тренира националният състезател Кирчо Китанов. По някое време реших да направя някоя и друга снимка...

Стрезов си представи как Праматаров обикаля с модерния си фотоапарат полароид покрай корта. Прикляка с белия панталон, щрака, пак прикляка, но така, че да привлече вниманието на околните.

— В шест часа си тръгнах. Прибрах се веднага, прових филма и точно свърших с копирането на снимките, когато вие дойдохте.

Стрезов пресметна минималното време, необходимо за промиване на цветния филм — 45 минути, за откопирането на снимките — също около 45 минути, 15 минути за път от кортовете до вкъщи и още 15 минути, необходими на човек, за да си организира работата...

— Не вярвам — каза Стрезов и остави снимките до фотоапарата.

— Не вярвате, че съм бил на кортовете до шест часа! Това може лесно да се провери.

— Може — кимна помирително Стрезов. — Но има други неща, които не се нуждаят от проверка, и точно те ме карат да не ви вярвам.

Кое е слабото място в алибито на Праматаров?

Отговор: [33. Слабото място](#)

НЕЛЕПО ПОСЕЩЕНИЕ

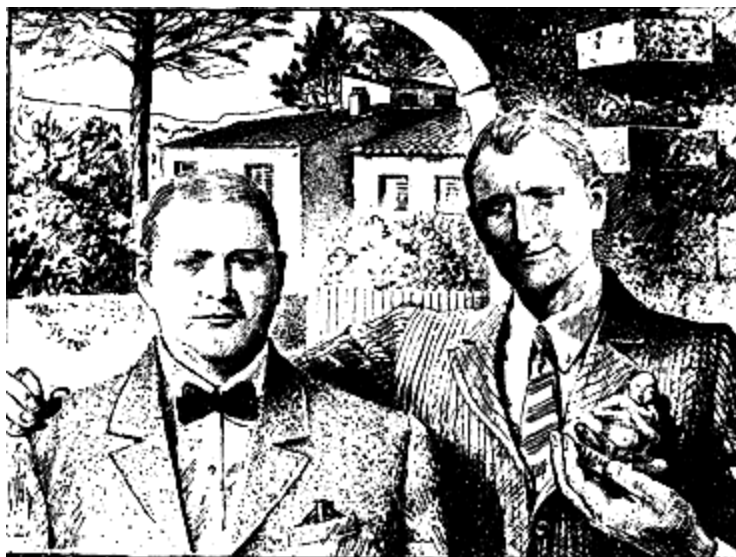
— Питате ме къде съм бил миналия петък преди обяд? — повтори въпроса Калчев. — Ще ви кажа.

Явно не бързаше да отговори. Известно време прекара в някаква странна замисленост, а после предложи по чашка питие. Стрезов отказа.

— Знаете ли, тя е дълга история — Калчев сякаш се чудеше откъде да почне. Опита от питието, което наля за себе си, и мисълта му потече видимо по-гладко.

Баща му бил родом от село Могила. В началните класове, а и в гимназията учел с Апостол Каменаров. После Апостол заминал през 1932 година за Аржентина и приятелството прекъснало завинаги... И ето че миналия понеделник, когато Калчев си вземал предобедния аперитив в сладкарницата на хотел „София“, на масата му седнал елегантен мъж с папионка и изключително културни маниери. Оказало се, че идва за първи път в България във връзка с някакви търговски сделки. Посещението му било приятно и по друга причина — той самият се чувствувал българин въпреки чуждестранния паспорт, защото баща му бил родом от село Могила. Името му било Джон Апостолов. Сами си представяте каква радостна среща. Калчев в изблик на най-добри чувства предложил да заведе госта до село Могила. Уговорили се за петък сутринта.

— Откарах го с моята кола. Минахме по главната улица на селото, пусто и празно в този час на деня, направихме си снимка за спомен със самоснимачката на Джон и потеглихме обратно... Малко нелепо излезе нашето посещение... — и като бръкна във вътрешния джоб на сакото, Калчев извади въпросната снимка.

Стрезов разгледа зализаната физиономия на Апостолов, за която можеше да се каже всичко друго, само не, че е интелигентна, разгледа статуетката на Буда, подарък на Калчев от Джон, и я сравни с тази, която сега седеше върху бюрото. Беше същата.

Инспектор Стрезов не се съмняваше, че Джон Апостолов е идвал в България, че през цялата седмица е имал делови разговори, а в петък след обяд е заминал със самолета — всичко това можеше лесно да се провери. Но Стрезов дойде тук във връзка с малка валутна спекулация и хитрец като Калчев знаеше добре, че за такъв дребен случай не му е нужно да се оплита в лъжи. А ето че точно това направи.

— Съжалявам — каза Стрезов, — но трябва да дойдете с мен в управлението за доизясняване на случая. Имам сигурно доказателство, че не сте били с Джон Каменаров в село Могила, а твърде е вероятно и въобще да не сте се срещали с него.

Какво е доказателството?

Отговор: [34. Нелепо посещение](#)

НЕЩАСТЕН СЛУЧАЙ

Заварих инспектор Стрезов в управлението мрачен, както никога не бях го виждал. Той само мълчаливо кимна към стола пред себе си и продължи да разглежда нещо. Изчаках малко, после още малко, и накрая не издържах:

— Е? Какво толкова...

На бюрото му имаше три снимки. Стрезов вдигна рамене.

— Какво. Особен случай.

Той знаеше моето любопитство на журналист, знаеше и любопитството на нашите читатели, но не бързаше да продължи.

— Особен случай, казваш, а? Да чуем!

Стрезов се облегна дълбоко в стола си.

— Тя, историята, е една такава... — започна той. — Отиват на екскурзия в Рила вуйчо и племенник — да ги наречем Недялковци, имената тук не са важни. Често ходели, познават Рила добре. Спират в една хижа, нощуват там и сутринта излизат да продължат. Ходят целия ден и следобед решават да се върнат. Пътеката извива покрай голяма скала, знаеш ги тези рилски скали. Уж нищо, а като погледнеш надолу — пропад. Там става нещастieto...

— А снимките? — не се сдържах аз.

— Да, снимките. Вуйчото бил страстен фотограф, носел със себе си фотоапарат. Това са последните три снимки, които е направил. Около тях е работата.

— Все пак, каква работа?

— Ето каква... Решил за беда да направи снимка на околността, като се изправи на скалата. Качва се, но когато се опитва да се изправи, се подхлъзва и пада. Двадесет метра, можеш да си представиш!

— А племенникът?

— Той бил съвсем наблизко, но цялата история станала за мигове! Не успял да помогне.

— А снимките? — попитах отново аз.

— Е, фотоапаратът вече не е годен за нищо, но лентата все пак ние успяхме да проявим. С тези трите снимки завършва ролката.

— Може ли да ги видя?

— Може, разбира се!

Надвесих се и аз над бюрото. Трябва да призная, че не можах да разбера защо Стрезов ги гледаше така. Първата снимка беше на някакво старо дърво близо до хижата, където бяха нощували вуйчото и племенникът. Втората снимка на самия вуйчо — очевидно беше го снимал отблизо племенникът. Третата, последната, беше вече някъде от слизането, защото на нея се виждаше пътеката и на пътеката, опрян на един бор — усмихнатият племенник.

— Тази е преди нещастieto, така ли?

— Да, може би половин час преди нещастieto, така каза и племенникът.

— Не знае човек къде ще го стигне смъртта... — казах аз дълбокомислено, защото нищо друго не можех да измисля.

— Не знае — потвърди Стрезов.

— А племенникът? — запитах аз. — Той сигурно доста трагично е изживял смъртта на вуйчо си.

— Трагично! — потвърди пак Стрезов. — Трагично наистина. Още повече, че го задържахме веднага като заподозрян в убийството на вуйчо си. На нас ще ги разправя, че Недялков бил паднал от скалата!

— Въз основа на трите снимки!

— Разбира се! — усмихна се Стрезов. — Ако сам не можеш да решиш тази задача, задай я на читателите: какви са основанията ни да задържим племенника с обвинение за убийство?

Отговор: [35. Нещастен случай](#)

НЕИЗВЕСТНИЯТ

— А сега ми повторете всичко, за да помисля върху него! — каза инспектор Стрезов и загледа седналия срещу него мъж.

Той беше сравнително млад, може би към двадесет и пет, с меко овално лице и грижливо вчесани на път коси. Беше облечен по последна мода и на дясната му ръка имаше тежка златна верижка.

Стрезов не харесваше този тип женствени, подчертаващи състоянието си мъже, но сега никак не му беше до разбор на чувства. От вчера вечерта беше изчезнал Стефан Градинаров — богат българин, отдавна придобил австралийско поданство, дошъл в България да види далечните си роднини и да им погостува малко. Племенникът му, Павел Градинаров, го беше довел за три дена на море. Бяха взели стая в един от най-представителните хотели и прекарали там вече два дни. Но днес сутринта племенникът се беше явил в управлението и беше заявил, че от снощи чичо му не се е прибирал в стаята. Това го беше разтревожило до крайност.

Стрезов беше действувал бързо и сам беше отишъл на оглед в хотелската стая. Не беше открил нищо особено — дрехи, бельо, няколко списания, цигари и запалка, фотоапарат. Явно вещи, взети само за няколко дни на морето.

— Вече ви казах! — вдигна рамене Градинаров. — И няма какво да добавя. Нали записахте? Цял ден вчера бяхме заедно. Обядвахме, после си починахме малко в стаята. По-късно се разхождахме из парка, даже разглеждахме разписанието на корабчетата...

— Защо?

— Мислехме да отидем до Балчик и да се върнем, но се разколебахме. Чичо се чувствуваше уморен... Може ли?

Градинаров извади масивна златна табакера. Стрезов кимна и побутна пепелницата към него.

— Хубава табакера — забеляза Стрезов. — От чичо ви, нали?

— А, табакерата? Да — потвърди небрежно Градинаров.

— После?

— Няма после... това е. Вечеряхме в „Шипка“ Чичо каза, че искал да отиде до „Лилия“, бил видял завчера следобед някакъв приятел от детинство, уговорили се били.

— Каза ли ви кой е този приятел? В „Лилия“ сега има двеста души.

— Не, аз не задавам лични въпроси.

Стрезов потисна гримасата си при надутия отговор, бръкна в чекмеджето и извади пет снимки.

— Ние проявихме снимките от фотоапарата — каза той. — Спомняте ли си кога са направени?

— Ами, разбира се! — отговори Градинаров. — Вчера следобед и вечерта. Когато се разхождахме из градината. Чичо е страстен фотограф!

— Това забелязах вече — кимна Стрезов. Той нареди снимките на бюрото и ги загледа. После една по една ги обърна към Градинаров. Това бяха обикновени, но все пак снимки, направени от опитна ръка: интересно кътче в парка, племенникът, загледан към морето, пак племенникът на фона на морския залез, един непознат възрастен мъж, разхождащ се из парка, и група младежи в оживен разговор пред игрището за баскетбол.

— Това са негови снимки, нали? — запита Стрезов.

— Да — Градинаров погледна небрежно. — От вчера са всичките.

— Познавате ли този мъж? — Стрезов посочи четвъртата снимка.

— Нямам представа кой е.

— Някого от младежите? — Стрезов побутна петата снимка.

— Абсолютно никой!

— А сега отново ми повторете всичко! И моля, без да ме лъжете!

— каза Стрезов сериозно.

— В какво ви лъжа! — възмути се Градинаров.

И така, в какво?

Отговор: [36. Неизвестният](#)

НЕСЪОБРАЗИТЕЛНОСТ

— Е, и какво? — каза инспектор Стрезов. — Значи Виден Генов и Борис Барбов снощи бяха у вас? Така ли, Калинков?

— Да, нали ви казах вече, другарю инспектор? — отговори Калинков. — Мога и пак да повтора.

— Повторете, ако обичате!

Калинков вдигна рамене. Той беше към четиридесетте, леко оплешивял и доста състарен. Посещението на инспектор Стрезов го беше учудило, но като разбра за какво става дума — само се усмихна. Снощи в градчето беше извършена кражба и в нея бяха заподозрени двама негови познати — Генов и Барбов. Предварителното разследване беше установило, че кражбата е станала между 19 и 21 часа вечерта.

— И Виден, и Барбата снощи бяха у нас. Дойдоха към 6 часа и седнахме на табла. Да сме играли, да сме играли — до 7 и половина.

— Защо пък точно до седем и половина? — запита Стрезов.

— От седем и половина започва европейското по баскетбол и искахме да гледаме по телевизията полуфиналите. Вие не ги ли гледахте, ама какъв кош вкараха нашите в последните секунди!

— М-не — каза Стрезов, — нещо баскетболът не ми допада. После!

— Нито Виден, нито Барбата са мръднали оттук, мога да потвърдя.

— Нещо говорихте ли си?

— Че какво да говорим? Все по баскета. Ама и съдията там, когато даде наказателните... Просто не се стърпяхме...

— Добре-добре — намръщи се Стрезов. — Друго?

— Какво друго? — замисли се Калинков. — Барбата по едно време похвали телевизора, ей така, да се намери приказка — нали знаете, такъв телевизор — не му е купил още стайна антена! — всеки го хвали, да е драго на стопанина...

— Добре, добре. Е, значи до колко беше това?

— До девет и половина.

— После?

— После ги черпих по една бира и малко салам. Те не бяха вечеряли. Поговорихме малко и си отидоха мирно и тихо.

— Значи — в колко?

— Ами трябва да е било десет часа?

— Добре-е... — каза инспектор Стрезов. — Аз нямам други въпроси.

Той се сбогува с Калинков и си тръгна. Но въвн, когато се качваше в колата, изведнъж се спря.

— Че това не е никакво алиби! — каза Стрезов. — Този Калинков не е съобразил едно обстоятелство в тези измислена история!

Кое е то?

Отговор: [37. Несъобразителност](#)

„СОЛИДНО“ АЛИБИ

— Когато видях мястото, диво и безлюдно, тесния каменен мост, останал от турско време, калдъръмената настилка и стръмния отвесен бряг на реката, веднага си помислих: „Такова убийство може да извърши само местен жител!“

Било към девет часа и тридесет минути вечерта. Връщал се човекът от лозето, на рамото му — кош грозде. Някъде по средата на моста го застига автомобил. Забавя крачка, отбива плътно до ниския парапет, извърща поглед. Два фара го осветяват и секунда след това той вече лети в пропастта... И никакви улики, никакви веществени доказателства — само следи от две предни гуми „Мишлин“ върху калдъръма, и то съвсем неясни.

— Само това ли? — промърмори Стрезов.

— Това са фактите, другарю подполковник. После почнах издирването. В градчето има три леки коли с такива гуми. Едната, москвич, е на участъковия лекар, но от дълго време е на трупчета. Има счупен лагер. Другата, волга-комби, е на началник-склада на винпрома. Снощи той е бил в ресторанта, а волгата седяла на площада. Третата е служебната кола на директора на винпрома.

— Направихте ли проверка?

— Естествено. Директорът обикалял през целия ден... до окръжния град и до много други места. Около шест часа се завърнал. Подписал пътния лист на шофьора и му наредил да бъде сутринта в седем пред дирекцията. Шофьорът казал, че ще отиде до близкия мотел да лови риба в реката, но ще бъде точен. Намерихме го в мотела. Спеше. В колата имаше цяла мрежа с пъстърви. Накарах го да ме откара по най-краткия път до дирекцията на винпрома. Разстоянието беше точно седемнадесет километра. Разгледах пътния лист. Беше нанесено показание на километража 87 378. Сега показва 87 412 километра или точно 34 километра — до мотела и обратно, без отклонение по пътя.

— После?

— После говорих с директора. Той каза, че като подписвал пътния лист, винаги поглеждал километража. Обичал реда и мразел, когато някой от подчинените се опитвал да го излъже, така че цифрата 87 378 запомнил добре.

— Излиза, че всеки има солидно алиби и убиецът трябва да се търси другаде.

— Така излиза, другарю подполковник.

— Знаете ли, капитан Петров. Вие сте свършили отлично своята работа. Малко ли е това, да се ориентираш, че гумите са „Мишлин“ и за няколко часа да издириш всички, които имат коли с такива гуми. Единствено в крайния извод се колебаете. Та нали сам казахте в началото, че това убийство може да се извърши само от местен жител или най-малкото от човек, който познава добре околността, има връзки с убития, знае неговия характер и навици. Не ни остава нищо друго, освен да съберем сведения за отношенията на шофьора на служебната кола с убития. Но преди това го доведете тук. Искам да го разпитам.

Капитанът едва не заекна:

— Но той има толкова солидно алиби! Та нали от дирекцията направо е отишъл до мотела, което се вижда и от километража, а мостът се пада на няколко километра встрани от главния път?

Защо инспектор Стрезов се съмнява в шофьора въпреки неговото „солидно“ алиби?

Отговор: 38. „Солидно“ алиби

ОСУЕТЕНА КРАЖБА

Стрезов и Варадин говореха за свои си неща, когато телефонът звънна. Развълнуван гражданин съобщи, че живеел точно срещу складовете за електроуреди и от доста време наблюдавал как някой святка с фенерче. „Трябва да е крадец, иначе би запалил лампата!“

— Вземи дежурната кола. Аз ще дойда след половин час — разпореди се Стрезов.

... В действителност Стрезов не се забави дори и десет минути. Паркира автомобила точно зад дежурната кола и се отправи към порталната врата. Тя беше затворена и никой не се обади на неговото повикване. Тъкмо се оглеждаше откъде най-лесно да влезе, когато лампите светнаха и от помещението с електромерите се появи пазачът.

— Какво става? — попита Стрезов.

— Знам ли — вдигна рамене старият пазач и с жест покани Стрезов да влезе в портиерската стаичка. — Четях вестник, когато пристигнаха двама от вашите хора. „Заклучи входната врата, ми казват те, и стой тук, докато ние се върнем. И никой да не си пуснал да излезе без наше разрешение!“... Та кой ли ще излиза, като никой не е влизал, мисля си аз, но си мълча. Взех отново вестника и, не щеш ли, токът изгасна. Отидох да оправя бушоните. Жичката беше изгоряла, та я смених. Бързешката се връщам при портала, нали такава е заповедта, а вие вече напирате да влезете.

На вратата се появи Варадин.

— Изпуснахме го, другарю подполковник — каза унило той и понеже добре познаваше своя началник, започна да разправя с най-големи подробности:

— Пристигнахме със старшина Николов. Наредих на пазача да заключи вратата и да не пуска никой да излиза, а ние се отправихме към склада. Отворих рязко вратата и запалих електричеството. В дъното на помещението ми се мярна човешка фигура, която бързо се скри зад сандъците. „Стой! Ще стрелям!“, викам, аз и тичам покрай едната стена, а старшина Николов заобикаля от другата, за да му пресечем пътя. Точно в този момент токът изгасна. Чувам шум, някой се промъква покрай мен. Опитах се да го хвана, но се спънах и паднах. Когато електричеството светна, в склада вече нямаше никой. Крадецът беше избягал през прозореца, откъдето явно беше и влязъл... Да се обадя за служебното куче, другарю подполковник?

— Няма нужда. Крадецът наистина трябва да е избягал, но едва ли е взел нещо със себе си. Освен това неговият съучастник е тук и той ще ни разкаже всичко — каза Стрезов и погледна изпитателно към пазача.

Как Стрезов се досети, че пазачът е съучастник в кражбата?

Отговор: 39. Осуетена кражба

КОТКА ВЪРХУ ЛАМАРИНЕН ПОКРИВ

Когато инспектор Стрезов дойде на местопроизшествието, пред входа на супермаркета имаше само неколцина възрастни хора от квартала, на чиито приказки най-малкото беше несериозно да се вярва. И Стрезов реши да почне разпита с продавача от щанда за часовници.

— Какво да ви кажа — смотолеви обърканият човек. — Магазинът беше сравнително пълен, но на моя щанд той беше единственият клиент. Млад, добре облечен, с физиономия, за която никога няма да кажеш, че е на крадец. Избираше си часовник от електронните. Показах му всички възможни модели, които имаме при нас, във всички възможни цветове. Като последно той се спря на един „Сейко“. Наведох се да напиша бележка за касата. Просто не забелязах как той ловко прибра часовниците в джоба и хукна нагоре по стълбите. Затичах след него. За момент си помислих какво може да прави там, но ето че той се прехвърли през капандурата и по ламаринения покрив се добра до пожарникарската стълба на отсрещната кооперация. Малко оставаше да го догоня. Бях се хванал вече за стълбата, когато той я откачи и тя падна. Така си я оставих, не съм я пипал повече!

Да, като че ли всичко беше безспорно. Продавачът не могъл да настигне крадеца, защото онзи се изхитрил да откачи стълбата; съсед чул странен шум и сега е убеден, че така може да издрънчи само падналата върху ламарините стълба; повечето от клиентите в магазина си отишли, без изобщо да разберат какво точно е станало — някой откраднал часовници, но кой; друг твърди, че видял да тича по стълбите нагоре човек, следван от служител в магазина; останалите продавачи бяха също възбудени и възмутени, склонни да разправят за десетките малки кражбички, които стават през годината. И толкова.

Стрезов реши да се качи до покрива на съседната кооперация. Не че очакваше да открие там следи или да зърне скрития зад някой комин крадец — просто нямаше какво да прави в магазина, а получените сведения не го задоволяваха.

На терасата подухваше ветрец. Върху ламаринения покрив сега се разхождаше котка. Виждаше се и стълбата — най-обикновена

пожарникарска стълба, потъмняла от времето и дъждовете, паднала с куките до калкана. Стрезов се опита да си представи ситуацията — двама тичащи по покрива мъже, после единият се катери по стълбата, вече е горе, тоест на мястото, където е сега Стрезов, а другият — готов да го последва. И тогава първият бута стълбата. Тя издрънчава и съседът, който по това време гледа телевизия, е толкова стреснат, че в първия момент не може да разбере причината за шума...

Може и така да е било, но по-вероятно е някому да се иска да е така и той е продавачът от щанда за часовници!

Не може все още да каже кой точно е откраднал часовниците, но в едно е вече сигурен — продавачът е негов съучастник.

Какво кара Стрезов да мисли така?

Отговор: [40. Котка върху ламаринен покрив](#)

ДОКАЗАТЕЛСТВОТО

Вратата на таванската стаичка беше откряната.

— Почиваш! — констатира Стрезов.

— По-скоро размишлявам — отвърна излегналият се на кревата мъж на средна възраст, облечен в скъп, но лошо стопанисван костюм.

— Може да не ставаш — разреши великодушно Стрезов, макар че дългият въобще не направи опит да смени позата. — Хубава стаичка си намерил.

— Хубава! Даже осветление няма. Прекарах две жици от стаята на съседа и сега навивам и отвивам крушката, за да свети. Ръцете си изгорих. А за другите неудобства да не говорим.

Подредбата напълно съответствуваше на външния вид на домакина — разхвърляна и със съмнителна чистота.

— Снощи малко след девет часа пак е станала кражба — смени темата Стрезов.

— Кражби са ставали и ще стават, независимо от последното ми и окончателно решение да не се занимавам повече с подобен род дейност — отсъди философски домакинът и седна на кревата, решил, че не е подходящо повече да се излежава. — Привечер пренесох багажа, после направих осветлението. Вечерта изобщо не съм излизал. Хапнах каквото има, четох и към 11 часа легнах да спя... С една дума, нямам алиби.

Стрезов хвърли поглед към останалите от вечерята огризки от салам, към празната бутилка от бира и захвърленото на кревата криминално романче. Вдигна примирително рамене — домакинът наистина нямаше алиби, но трябваше да се търси доказателство. И Стрезов вече беше решил, че най-правилно е да се върне на местопроизшествието и там да огледа за по-сигурна следа, когато му хрумна да почука на съседната таванска стаичка. Отвори му сънен младеж с невчесана коса.

— Обяд е, ще закъснеете за мензата.

— Вярно — погледна часовника си младежът, поразтърка очи да се събуди и едва тогава впери недоумяващ поглед в непознатия

гостенин.

Стрезов се легитимира.

— Снощи в къщи ли си бяхте?

— Прибрах се към девет и половина часа. Светнах лампата и седнах да уча за изпит. Легнах си към два часа през нощта.

— Познавате ли Бобев, вашия нов съсед?

— Може да се каже, че го познавам. Дойде вчера към шест часа след обяд и ме помоли да вземе ток от моята стая, понеже в неговата няма прокарана електрическа инсталация — и студентът посочи към тавана, където на шнур висеше единствената лампа. От средата на шнура две жици водеха през наскоро пробита дупка към съседната стая. Дупката беше затъпкана с парцал.

— Да сте чули кога се прибира вашият съсед?

— Нямам навик да слухтя! — почти се обиди младежът.

— Не е необходимо да слухтите, то и така се чува.

— Когато уча, не чувам нищо — заинати се студентът.

— Тогава нещо да е смутило вашите занимания?

— В десет часа изгоря крушката. Тъкмо смятах да си легна, но се сетих, че имам друга крушка. Смених я и продължих да чета. Това е всичко.

Но то беше напълно достатъчно за Стрезов да уличи Бобев в лъжа.

Отговор: [41. Доказателството](#)

НА ГОСТИ В БУРГАС

На обяд инспектор Стрезов хапна набързо една солена кавърма и сега най-много му се искаше да изпие чаша студена вода.

— Може ли? — попита той и се присегна към шкафа с чашите.

— Има и швепс — предложиха услужливите домакини, двама възрастни хора — пенсионери.

— Предпочитам вода — каза Стрезов и пусна крана. Чу се продължително свистене на въздух. Стрезов изчака мътната вода да се източи и изпи две чаши една след друга.

Жаждата вече не го мъчеше и Стрезов можеше по-спокойно да съобщи неприятната вест, че някакъв близък роднина на любезните домакини е починал при малко странни и неизяснени обстоятелства у дома си в Бургас.

— При какви обстоятелства? — успя да попита мъжът, след като двамата се поуспокоиха от неочакваната вест.

— Неизяснени — повтори Стрезов. — За последен път съседите го видели привечер. Бил бодър, в добро настроение и с пазарска чанта в ръка. Казал, че са му дошли на гости близки роднини от София и отивал да купи нещо за ядене. Сутринта минала да го навести дъщеря му...

— Пенка — обади се жената.

— Да, Пенка... — тя съобщила в милицията за неговата смърт. Съмнявала се, че е отровен. Само роднините вече ги нямало. А те най-вероятно биха могли да ни кажат нещо повече.

— Странно — каза жената.

— Много странно — съгласи се е нея съпругът. — Та кой ли може да бъде? Ние не сме излизали от къщи вече втори ден — времето лошо, навсякъде хлъзгаво, не е за възрастни хора като нас. Не сме и помислили да пътуваме до Бургас! Четем книжки, гледаме телевизия, ядем кисело мляко — колко ни е нужно с тези болни стомаси.

Мъжът довършваше мисълта си, когато се позвъни. Влезе жена с шапка:

— Измъчихме се без вода. Каква беше тази авария по водопровода, че три дни не можаха да я отстранят! Копаха, зариваха, пак копаха и пак зариваха и едва вчера пуснаха водата. Вие... — жената видя Стрезов и застаналия до него Варадин и млъкна за момент.

— Извинявайте, вие сигурно имате някаква работа — каза тя и си тръгна.

Никой не направи опит да я задържи поне от любезност.

„Наистина твърде странно“, помисли Стрезов, след като гостенката си отиде. Какво точно се стараеха да скрият тези хора? Дали те са били на гости на своя роднина в Бургас, това той все още не можеше да твърди с положителност. Но в едно беше сигурен — в деня на произшествието и през изтеклата нощ те не са били в къщи!

Какво кара Стрезов да мисли така?

Отговор: [42. На гости в Бургас](#)

ГАРАНЦИЯТА

Много пъти, минавайки по тази улица, Стрезов си беше мислил кой ли може да живее в къщата със сводестите прозорци и еркерите по фасадата. А ето че сега все пак знаеше нещо — самотен мъж на около шестдесет години с торбички под очите и високо плешиво чело. Поне такъв изглеждаше на закачената на стената фотография с подпис — Богориди Сапунджиев Попгенчев. Името му напомняше нещо... калдъръмени улички, файтони с фенери, фракове, а може би дори и възрожденски песни.

— Та, викаш, късмет имал човекът... — Варадин, отчаян от неефективността на Стрезов, беше поел следствието в свои ръце.

— Може и така да се каже — наполовина се съгласи кварталният отговорник. — Минала инкасаторката, звъннала и усетила миризмата на газ. Усъмнила се жената и право при мен в клубчето. Дотичахме за минути. Разбихме вратата. Разтворихме прозорците, изключихме газта, а той лежи под одеялото, ударен зле и не мърда. Откараха го в „Пирогов“.

— Не мърда, щото... — констатира дълбокомислено Варадин и се зае с огледа на стаята. — Я виж ти! Каса със секретен ключ, и при това отворена. А тези инструменти кой ли ги е довялкъл?

Наистина до разбитата каса имаше цял комплект от инструменти, каквито използваха само професионалните касоразбивачи или техниците от ТПК „Секретен ключ“.

— Трябва някой крадец да ги е забравил. Същият, който след това е пуснал крана с газта, за да ни заблуди.

— Другарю подполковник, какво ще кажете, ако затворим прозорците и поседим мъничко в тъмното. Нищо чудно крадецът да се върне за инструментите.

— Съгласен — кимна Стрезов и седна на креслото.

След по-малко от час чуха да се отваря външната врата. Някой влезе и като запали клечка кибрит, се запромъква към касата.

— Горещите ръце — викна Варадин.

По-късно крадецът-рецидивист, по прякор Михалката, си призна, че инструментите са негови, но категорично отказа да има нещо общо с инцидента около домакина. Твърдеше, че двамата въобще не са се виждали и когато преди три часа напуснал къщата, тя била празна.

— Лъжеш — възмути се Варадин.

— Гарантирам, че казва истината — заключи Стрезов примирително.

Какво кара инспектор Стрезов да мисли, че крадецът не лъже?

Отговор: [43. Гаранцията](#)

ЕКСКУРЗИЯТА

— Като не искаш от виното, ще си вземеш от гроздето! — рече бай Насо. — Това е грозде от асма, такова никъде няма да намериш!

И бай Насо сложи на масата огромна паница, накамарена догоре. Гроздовете бяха едри, с източени зърна.

— По служба съм, бай Насо! — каза Стрезов и се усмихна. — Виж, от гроздето няма да се откажа. Резекия, нали?

— Резекия! — отговори с гордост бай Насо. — А в Швеция как е... имат ли грозде, а? — обърна се той към третия човек на масата. Беше млад мъж на около тридесет — тридесет и пет години, със смугло лице и сини, дълбоко поставени в орбитите очи. Както го беше представил бай Насо — „другарят Стоименов, по автомобилите“.

Това малко странно представяне постепенно се изясняваше в разговора. Стрезов беше дошъл в градчето по работа и се беше отбил да види стария приятел на баща си — бай Насо. И го беше заварил на терасата под асмата, на сладка приказка и почерпка със Стоименов. Най-малката дъщеря на бай Насо се въртеше наоколо, шеташе и принасяше на масата пълни паници.

Стоименов работеше в окръжния град, в автосервиза. Извикали го нещо в градчето, та и той, след като си беше свършил работата, беше наминал към бай Насо. Сега точно разказваше за някакво свое пътуване из скандинавските страни, когато бай Насо го запита за гроздето в Швеция.

— А, не зная! — вдигна рамене Стоименов. — То там е малко на север, та грозде едва ли става! Но, право да си кажа, не знам! Нали като стана катастрофата, избързахме да се върнем. Нямахме много време...

— Катастрофа ли? — запита Стрезов, по-скоро ей така, колкото да върви разговорът. А иначе за катастрофи беше чувал предостатъчно. И все онзи, който разказваше, никога не беше виновен!

— Страшна катастрофа! А нямах, è толкова вина! — посочи малкия си пръст Стоименов. — Но пусти навик! И тия шведи, с тяхното ляво движение!

— Какво им е на движението! — учуди се Стрезов. — Толкова други страни имат движение вляво! Свиква се.

— Свиква се, ама не е за нас! — рече авторитетно Стоименов. — Цял живот съм карал вдясно, а сега, когато отидохме — свиква ли се за три дни?

— Разкажи, разкажи! — намеси се бай Насо. — То е интересно да го чуе и племенникът!

— Страшна екскурзия беше! — каза Стоименов. — С ферибота до Малмьо, след това като ударихме по крайбрежието на север — Карлскруна, Калмар, Оскархамн, все нагоре! Минахме Норчюпинг, оттам до Стокхолм — има-няма триста километра! Интересен град! На острови, с мостове!

Стрезов слушаше и похапваше от резекията. Този Стоименов не му беше по вкуса, още от първите думи не му хареса.

— А от Стокхолм потеглихме за Упсала — продължаваше Стоименов. — Стар университетски град. Излязохме на широкото шосе, за два часа стигнахме. И точно пред Упсала... Карам аз вляво, както са им правилата, задминавам един, влязох в дясното платно. Навик! Не се върнах веднага вляво, забавих се и докато се забавих, насреща камион за мляко...

— За мляко? — учуди се Стрезов.

— Какво чудно има? — вдигна вежди Стоименов и продължи да разказва. Как ударил калника, как тръгнал да търси сервиз...

* * *

Стрезов си тръгна раничко и на вратата запита бай Насо:

— Ти... с този човек познаваш ли го добре?

— Аз ли? — ухили се дяволито бай Насо. — Аз — не. Тя Ленчето го познава, тя го доведе! Гледам харесват се, та кой знае!

— Ако искаш да чуеш моя съвет — рече Стрезов полека, — поопознай добре човека и тогава ставай близък с него!

— Защо?

— Ами защото неговата история с екскурзията и катастрофата нещо не е в ред! Има една лъжа вътре в нея!

— Лъжа ли? Каква? — загледа го бай Насо.

Наистина каква?

Отговор: [44. Екскурзията](#)

НЕЩАСТЕН СЛУЧАЙ ИЛИ...

Лятната отпуска инспектор Стрезов понякога прекарваше в Прага. Обикаляше кейчетата край Вълтава, разхождаше се по стръмните калдъръмени улички на Храдчани, с часове четеше старинни книги в библиотеката на Карловия университет. Вечер се срещаше със своя стар приятел, инспектор Янек Хвал от криминалния отдел на пражката милиция, и заедно изпиваха по някоя халба бира.

Когато позвъниха по телефона на инспектор Хвал, Стрезов беше при него в кабинета.

— Ще ме придружиш ли? — каза Янек Хвал и подаде на Стрезов шлифера.

Пред входа ги чакаше служебната кола.

— Твърде късно ме извикаха — каза лекарят, сякаш се оправдаваше. — Отравяне с газ... Смъртта трябва да е настъпила преди повече от два часа.

— Някакви следи от насилие?

— Какво насилие може да има тук! Жената отвъртяла крана на газовата печка, повъртяла се из кухнята да намери кибрит и после — просто забравила какво има да върши, полегнала на кушетката да почете. А сега свободен ли съм?

— Да — кимна с глава инспектор Хвал.

— Един съвет от мен, макар че не е редно да се бъркам във вашата работа — каза лекарят на излизане. — Дали е нещастен случай, или сполучлив опит за самоубийство е много трудно да се каже предвид силно напредналата форма на атеросклероза, но съм сигурен, че и дума не може да става за някакво насилие или психическо въздействие от страна на друг човек.

— А сега е ваш ред — обърна се Хвал към родственика на пострадалата.

— Казвам се Хинек. Върнах се към два и половина от работа. Тази седмица съм първа смяна и излизам от къщи преди шест часа. Още в коридора ме лъхна миризма на газ. Изтичах в кухнята, отворих прозореца. Леля лежеше на кревата и не дишаше. Тогава се обадох за лекар — момъкът говореше бавно, с дълги паузи между отделните изречения. — Какво мога да ви кажа още? Питайте, а аз ще отговарям. Не знам какво ви интересува.

— Само двамата ли живеете в апартамента?

— Не. Имаме още един съквартирант. Той в момента е на работа. Ако трябва, да го повикам?

— Не е нужно още. В колко часа излиза той за работа?

— Около осем сутринта и се връща след пет. По-скоро след пет часа вече е в кварталната пивница.

Инспектор Хвал улови погледа на Стрезов, който внимателно оглеждаше кухнята. Погледът му за малко спря върху клетката с притихналите канарчета.

— Имате ли някакъв въпрос, инспекторе? — обърна се Хвал към Стрезов.

— Нещо да сте размествали, преди ние да дойдем?

— Нищо. Само лекарят поиска стол и аз му го подадох заедно с една чаша от бюфета. После си изми ръцете, избърса ги в тази кърпа и това е всичко — каза Хинек с леко иронична усмивка, доловил чуждия акцент в говора на очилатия инспектор.

— Достатъчно — каза Стрезов и поведе Хвал настрана.

— Трябва да ни придружите до управлението — с категоричен тон заключи инспектор Хвал след краткия разговор със Стрезов.

— Но аз съм твърде разстроен.

— Въпреки това.

— Нима съм заподозрян?

— Да, гражданино Хинек, срещу вас има твърде сериозни подозрения.

Какво кара инспекторите Хвал и Стрезов да се съмняват в невинността на Хинек?

Отговор: [45. Нещастен случай или...](#)

ЦИГУЛКАТА

Инспектор Стрезов взе цигулката в ръка, завъртя я от всички страни, докато прочете надписа.

— Вие може би не знаете, но точно такава цигулка е открадната, и то само преди няколко дни — обърна се Стрезов към Свищовлиев, млад 32-годишен мъж с права кестенява коса.

Свищовлиев вдигна рамене и продължи да стои прав до библиотеката.

— Как можете да докажете, че цигулката е ваша?

— Никак — усмихна се Свищовлиев. — А как според вас мога да докажа, че това бюро е останало от баща ми... че това бижу е от майка ми... или пък, че тази книга е купена от дядо ми във Виена през 1911 година? Налага се да приемете всичко на доверие.

— За да приема всичко на доверие — с възможно най-спокоен тон каза Стрезов, — трябва поне да си спомните някаква история, която да звучи достатъчно правдоподобно... Ето например като за книгата. Дядо ви — човек състоятелен, с търговски нюх — посетил Виена през 1911 година. Влязъл в магазинчето на неизвестен букинист и я купил главно заради антикварната ѝ стойност... Ето тук даже има подписа на вашия дядо и годината.

— По време на същото пътуване дядо ми е купил и цигулката — каза Свищовлиев и продължи да се усмихва нагло.

Стрезов не обичаше наглите хора. А пред него стоеше точно такъв, който знаеше добре, че съмнението в кражба все още не е доказателство.

— Дядо ви сигурно е свирил на цигулка?

— Да. В местния любителски оркестър още преди Първата световна война.

— Имате ли някаква снимки на дядо си от онова време?

Свищовлиев извади овехтял албум:

— Ако има нещо, то трябва да е тук.

Стрезов прелистваше твърдите страници на семейния албум. Дядото със зализана коса и мустачки в компания с млади госпожици, дядото на кея на Виенското пристанище, дядото с цигулка в ръка.

— Мисля, че всичко е ясно — каза Свищовлиев и посочи тържествуващ снимката.

— Да — отвърна Стрезов. — А сега ще трябва да ме последвате в районното управление, за да дадете пълни показания как сте откраднали цигулката!

По какво инспектор Стрезов разбра, че точно тази е откраднатата цигулка?

Отговор: [46. Цигулката](#)

ЧОВЕКЪТ

— А третият раздел е съвсем ясен — рече Стрезов. — В него трябва да поставите случаите около човека — психология, начини на възприемане и логическо мислене. С една дума — човекът!

„ПОДСЛУШАН“ РАЗГОВОР

— Ето тук седяха останалите — каза Камен и посочи масичката с магнетофона в дъното на стаята. — Двамата с Красимир си говорехме при вратата. Той ми съобщи, че излиза, а парите за наема оставил в захарницата на кухненската маса.

„Останалите“ били двамата техни състуденти Кольо и Иван, дошли да послушат новите записи на Камен, а третият — техен съсед, „много добро, но нещастно момче, глухонямо по рождение“. Казвал се Жоро. Той често идвал у тях, седял си тихо, разглеждал книги, помагал им за чертежите.

— И все пак някой може да е чул вашия разговор?

— Едва ли — след моментно двоумение отсъди Камен. — Магнетофонът свиреше доста силно.

— Може би толкова? — попита инспектор Стрезов и завъртя копчето на магнетофона.

— По-силно.

— Така?

Камен кимна. Стаята се изпълни с остри режещи звуци и Стрезов изправи лека гримаса. После прецени разстоянието до вратата — беше около шест метра. Да, наистина едва ли някой би могъл да чуе и дума от техния разговор при този адски шум.

— Спомняте ли си някой от вашите приятели да е излизал сам от стаята? — попита за всеки случай Стрезов.

— Кольо и Иван се обаждаха по телефона, който е във входното антре. Когато си тръгнаха, аз ги изпратих до вратата. Жоро си отиде сам малко по-рано. Не много след тях се върна Красимир. Хазяинът изобщо не дойде тази вечер за наема. На сутринта парите ги нямаше в захарницата. Понякога си мисля, че Красимир изобщо не е оставял никакви пари. Лошото е, че сега и двамата се гледаме с недоверие.

... Инспектор Стрезов седеше сам в кабинета и умуваше. Дали Камен не казва истината, или Красимир просто не е оставял никакви пари в захарницата? Спокойно могат да ги вземат Кольо, Иван или дори Жоро, но всички изглеждаха еднакво виновни или еднакво

невинни. И все пак един от тях беше виновен. Инспектор Стрезов можеше да докаже това сравнително просто. Върху захарницата и по отдавна не изметения под бяха оставени твърде много отпечатьци, за да излезе истината веднага наяве, но инспектор Стрезов беше вече решил да не наказва крадеца, той желаше да му помогне. Затова когато при него въведоха Жоро и на въпроса: „Вие ли сте Георги Костадинов?“, младежът кимна утвърдително, инспектор Стрезов му каза направо:

— Срамота е да се вземат парите на приятели!

Георги Костадинов стоеше пред инспектор Стрезов с наведена глава. Той наистина беше глухоням, но явно беше взел парите.

Какво накара инспектор Стрезов да се усъмни в Георги Костадинов?

Отговор: [47. „Подслушан“ разговор](#)

КРАЖБА БЕЗ РАЗМАХ

Инспектор Стрезов се дразнеше от кражбите, извършени без размах от посредствени, лишени от въображение крадци на дребно. А случаят беше точно такъв. Откраднали някакво бижу и сега неговата собственица крещеше по телефона, сякаш за кражбата беше виновна единствено милицията. Въпреки дъжда и късния час Стрезов се запъти веднага към местопроизшествието.

— И така, да почнем отначало — каза той още с пристигането и побутна настрана празната, облечена с кадифе старинна кутия за бижута. — Вие твърдите, че снощи колието е било на вас?

— Да — кимна жената.

— А какво пречи да сте го загубили по пътя?

— Не е възможно — защити се енергично тя. — Вече си бяхме легнали, когато мъжът ми каза: „Стани и си свали колието, да не се скъса!“ Оставих го в кутията. Днес цял ден бях в къщи. Излязох чак вечерта след шест да взема мъжа си от службата. От седмица ми е обещал да потърсим нови мебели и все не намира време...

— Какво ви накара да отворите кутията?

— Знаете ли... — жената загуби досегашния си самоуверен вид.

— Може би когато се върнахте, кутията я нямаше върху тоалетната масичка или просто беше леко преместена?

— Да, точно така, кутията беше съвсем леко преместена — каза жената тържествуващо.

— А сега вие — обърна се Стрезов към съпруга.

— Какво аз? — тросна се той. — Жена ми се обади по телефона, че ще дойде при мене. Близо два часа обикаляхме по магазините и когато се прибрахме в осем...

— Само двамата ли живеете в апартамента?

— Да, тоест не. Има още едно роднинско момче. Смятахме да го осиновим. Следваше английска филология, но се разболя тежко и изгуби слуха. Сега живее на тавана.

— Повикайте го.

— Няма го — съобщи мъжът, след като се качи догоре и слезе обратно. — Излязъл е, даже си е оставил слуховото апаратче на масата!

Точно тогава вратата се отвори и влезе неосиновеният роднина с мокър от дъжда балтон.

— Може би вие ще кажете нещо повече? — с лице към него произнесе Стрезов.

Младежът сякаш не го чу, излезе пак през входната врата и след малко се върна, но вече без балтон.

— Откъде се връщате? — попита Стрезов, без дори да съобщи за станалата кражба.

— От кино. Гледах „Козият рог“, нали знаете, този филм се разбира и само от картината — почти няма диалог.

Стрезов също беше гледал филма и забравил за какво точно е дошъл, се впусна в дълги коментари. Младежът се разпали и всячески се мъчеше да докаже, че Стрезов не е схванал точно същността на филма.

— За филма толкоз — каза Стрезов със служебен тон. — А сега ми кажете къде бяхте между шест и осем часа, но стига лъжи.

Защо инспектор Стрезов смята, че младежът не е бил по това време на кино?

Отговор: [48. Кражба без размах](#)

МНИМИЯТ ЛЪЖЕЦ

Само един поглед беше достатъчен за опитния човек, за да се ориентира в обстановката. Наивна и дилетантски извършена кражба, при която крадецът, човек със слаби нерви, постъпва противно на всяка здрава логика.

— Накитите бяха повечето от средата на миналия век и имаха по-скоро етнографска стойност. Колекционирала съм ги в продължение на години и смятах да ги подаря на музея... Излязох от къщи в 12 часа и се върнах след около час. — Тук Стоева, пенсионирана учителка, млъкна.

Стрезов не зададе повече въпроси, извърна се и заедно със старшина Варадин напуснаха апартамента.

— Някъде към 12 часа и 15 минути встрани от входа спря жигули. От него слезе млада жена и се бави около десет минути в жилищната кооперация — съобщи техникът от отсрещното часовникарско ателие.

— Как изглеждаше жената?

— Знаете ли, аз не съм наблюдателен човек.

— Може би ще ни кажете поне цвета на дрехата?

— Светло палто... или може би... не си спомням точно... струва ми се, беше светлосиво.

— Да запомните номера на колата?

— Не, но с положителност беше частна кола.

Инспектор Стрезов го погледна изпитателно и часовникарят се видя принуден да продължи:

— Новичка кола, добре поддържана, струва ми се, сива на цвят. Само клапаните ѝ не бяха регулирани добре — на малки обороти чукаха.

— Та вие часовникар ли сте, или автомобилен монтьор — засмя се инспектор Стрезов.

— Часовникар съм, но разбирам от коли.

— Шофьорска книжка имате ли?

— Не, макар че знам да карам. Не съм добре с очите...

После разпитаха портиерката, която на въпроса дали е видяла някой да влиза в кооперацията между 12 и 13 часа, отговори троснато:

— Не знам. Не ми е работа да слухтя кой влиза и кой излиза.

— Да сте забелязали млада жена, със сиво палто?

— Млада жена със сиво палто! Та вие имате ли ум! Коя млада жена ходи днес със сиво палто? Влезе едно момиче с червено палто на около двадесет години. А оная със сивото палто я търсете другаде.

— Ама че лъжец е тоя часовникар — каза старшина Варадин на път за управлението.

— А може и да не лъже — каза Стрезов и след малко добави: — За довечера ще ми трябва списъкът на собствениците на червени автомобили жигули.

— Нали автомобилът беше сив! — учуди се Варадин, но възклицанието му остана без отговор.

Късно след обяд инспектор Стрезов седеше в кабинета и разглеждаше донесения вече от Варадин списък. В него фигурираше името на Петър Стоев, близък роднина на Стоева. Стрезов и Варадин се отправиха на посочения адрес. Отвори им момиче с прави кестеняви коси.

— Знаете ли, че в къщата на вашата леля е станала кражба?

— Не, откъде мога да знам.

— Не сте ли я виждали днес?

— Не.

— И по телефона не сте се обаждали, и с колата покрай тях не сте минавали!

— Но вие да не мислите, че...

— Да, точно това мисля. А сега трябва да дойдете с нас.

Момичето стана и откачи от закачалката червеното си палто.

Как инспектор Стрезов се досети къде да търси крадеца?

Отговор: [49. Мнимият лъжец](#)

НЕСПОЛУЧЛИВИЯТ ОПИТ

През нощта валя пороен дъжд и инспектор Стрезов сутринта, на път за управлението, вдишваше с пълни гърди чистия въздух. Всичко му изглеждаше весело и радостно. И затова толкова по-неприятна беше изненадата, която го чакаше на бюрото му. През нощта някой се беше опитвал да влезе в склада на златарската кооперация „Хр. Смирненски“. За щастие неизвестният крадец не беше сполучил да открадне нищо, защото произведеното през седмицата е било предадено още през деня на клоновете в провинцията. Но и станалото не беше малко. Стрезов въздъхна и вдигна телефона — поиска кола от гаража.

— В склада няма ценни неща — разказваше директорът на кооперацията. — Ценностите ние държим в касите, така че ако се е надявал да намери злато, крадецът много се е лъгал.

Стрезов слушаше разказа на директора и оглеждаше. Най-обикновен склад, при това забутан на тавана на триетажното здание. Две малки помещения, тъмни и неприветливи, осветявани само от двете тесни капандури.

— Вън имаше нощен пазач — продължаваше директорът. — Той е долу и пази на входа. Нищо не е видял.

— За склада се влиза направо от стълбището, нали? — запита Стрезов.

— Да.

— А касите с ценностите мога ли да видя?

— Разбира се, те са долу, на втория етаж. Заповядайте! Въобще някакъв глупав крадец, както изглежда. Какво е търсил горе?

— А пък аз мисля, че не изглежда толкова глупав! — каза Стрезов унесено. — И складът само е прикритие за нещо друго...

След огледа Стрезов се върна в управлението и започна да прелиства картотеката с рецидивистите крадци. Търсеше кои са се навъртали скоро в София. Извади три картона и се замисли. Единият беше на Владо Мечката, другият — на Пешо Ангела, а третият — на Маляка.

— Другарю подполковник — каза предпазливо Варадин, — ако питате мен, това е работа на Владо Мечката. Издебнал е пазача, качил се е горе и нали си е прост — хайде в склада, като че ще намери там злато. Владо е! Стар познат. А да се издебне пазачът съвсем не е мъчно!

— А за Пешо какво ще кажеш? — попита Стрезов и се усмихна.

— Не ми се вижда да е по вкуса на Пешо Ангела. Той дълго проучва и ще знае, че в склада нищо няма. Той е вече на възраст човек и ще опита само на сигурно, ще търси някой от вътрешните...

— А Маляка?

— И той не е. Той колкото е дребен, толкова е страхлив. Виж, за ум — умен е, хитър като лисица. Но от две години вече нищо не пипа и гдето ме види, все ми казва: „Аз съм — казва, — другарю старшина, вече честен човек, каквото било — било!“ Та мисля, че не е той.

Стрезов пак се усмихна.

— Крадецът съвсем не се е интересувал от склада, Варадине. И иди да ми доведеш твоя „честен“ Маляк. Искам да си поговоря с него!

Варадин замря от учудване.

— Ти как мислиш, Варадине, защо крадецът се е опитвал да влезе в склада? И защо подозирам, че опитът за кражбата е работа на Маляка?

Наистина защо?

Отговор: [50. Несполучливият опит](#)

НА СТРОЕЖА

Смрачаваше се. Вече десетина минути Стрезов стоеше пред прозореца и барабанеше нервно по замразеното стъкло. В коридора тропаше баба Кера, мъкнеше дърва за печките по другите канцеларии и нещо мърмореше.

— Да запаля печката, че студа си го бива — предложи тя, като внесе наръч дърва.

— Няма нужда, бабо.

— Няма нужда... Все няма нужда... Снощи и на него му разправях да запаля отново печката, а той, немало нужда, казва и продължава да наднича през прозореца, сякаш не се е нагледал на сняг и пустош.

... Вчера касиерът закъснял. Сняг затрупал пътя и джипката едва се добрала до строежа, разположен високо в планината. Било късно за раздаване на заплатите. Касиерът разпределил парите в пликове, заключил ги в касата и си тръгнал, когато баба Кера вече привършвала чистенето на канцелариите. През нощта се почувствувал зле — имал висока температура. Повикал лекар и той му наредил да лежи няколко дни. Заранта баба Кера отново дошла първа. Запалила печките. След нея пристигнали счетоводителят, главният инженер и директорът на обекта. Едва тогава забелязали, че вратата на касата е разбита и парите липсват... Стрезов успя да пристигне късно след обяд...

— Казваш, до прозореца седеше.

— Точно на това място, на което си ти сега.

— А парите къде бяха? На бюрото!

— Не, беше ги разпределил в пликчета и заключил в касата.

— И касата беше затворена?

— Затворена — вдигна рамене баба Кера и изведнъж стана строга. — Лоши неща мислиш ти. Срамота е.

— Сама размисли. Снощи всичко си видяла, всичко си запомнила, а тази сутрин да не ти направи впечатление, че вратата на касата е отворена.

Влезе нощният пазач.

— Гледам, че още свети по стаите, та реших да надзърна. Вие кой сте? — обърна се той към Стрезов.

Инспектор Стрезов се легитимира и после попита:

— Да сте минавали миналата нощ покрай канцелариите?

— Та нали това ми е работата — каза пазачът. — И то неведнъж. Първия път беше около 12, а последния — когато вече беше съмнало. Случайно надзърнах през този прозорец и видях, че вратата на касата е отворена. Казвам си, забравил е човекът да я затвори. Изобщо не ми мина през ума, че някой може да е задигнал парите. Подлъга ме затворената външна врата.

Вече беше тъмно. Баба Кера заключи една след друга канцелариите и външната врата. Сега инспектор Стрезов му оставаше да посети касиера. Той крачеше по заснежената пътека и подсвиркваше доволен, защото за него случаят беше повече от ясен.

В кого се съмнява Стрезов и защо?

Отговор: [51. На строежа](#)

ГЛАВНИЯТ СВИДЕТЕЛ

„Не кълве!“, мислеше си Стрезов, вперил поглед в мътните води на придошлата от дъждовете река.

През целия ден рибата наистина не кълвеше, скрила се под облите речни камъни. По обяд Стрезов прибра въдицата в калъфа, праметна през рамо празното плетено кошче и си тръгна. Надолу по течението на реката, близо до шосето, друг рибар беше хвърлил въдицата и Стрезов се спря за момент да се полюбува на чуждото риболовно щастие.

— Не кълве, а? — попита рибарят, забелязал празното кошче.

— Не кълве — съгласи се Стрезов.

— Червейчетата пресни ли бяха?

— Пресни.

— Хм — изсумтя рибарят и се умълча, защото му се стори, че перцето на въдицата се поклати. — С хляб опита ли?

— Опитах.

— А с мухи... С мухи е най-добре... На мухи рибата най-много налита!

— И с мухи опитах — засмя се Стрезов.

— То и аз рибка още не съм хванал, но... — каза рибарят, досетил се за причината на веселостта на Стрезов.

И в този момент откъм селото се зададоха двама души.

— Да сте видели някого да тича насам?

— Все се намира по някой, колкото да плаши рибата.

— Но ние сериозно питаме — обидиха се селяните. — Някакъв непознат мъж се вмъкнал в пощата. Едно дете го видяло как разбил отвътре прозореца и хукнал към реката.

— Детето казало, а вие по неговия акъл ли ще се водите? Сега ако аз ви кажа да бягате в обратна посока!

— Не е само детето, и ние го видяхме да се мярка между шубраците покрай пътя.

Селяните все още се двоумяха как да постъпят, когато рибарят неочаквано добави:

— Така не става, бе хора! Тази работа не е за вас, а за милицията. Ще се върнете обратно, ще се обадите в милицията и оттам ще изпратят човек. Човекът ще разследва, ще проверява, ще разпитва... За всичко си има ред... Законен ред — говореше рибарят с поучителен тон, а накрая неочаквано завърши с думите: — Този, когото нарекохте крадец, го видях и аз! Дотича запъхтян от селото, съблече се набързо, взе дрехите в ръка и се хвърли от кейчето във водата. Излезе точно отсреща, срещу кейчето до изсъхналото дърво, облече се и затича право на север.

Селяните на свой ред се приготвиха да се съблекат и хвърлят във водата, когато инспектор Стрезов се намеси в разговора:

— Може би наистина е най-добре да отидем до селото и да почакаме хората от милицията. — И като погледна рибаря, добави: — Четиримата.

— Без мен! Та нима аз съм главният свидетел? Вие можете да ходите където си искате, но аз не мърдам отгук, докато не напълня кошчето с риба.

— Налага се — каза Стрезов със спокоен, нетърпящ възражение тон. — Вие сте нещо поведе от главен свидетел. Вие сте крадецът или най-малкото негов съучастник.

Какво кара инспектор Стрезов да мисли така?

Отговор: [52. Главният свидетел](#)

НЕПРОЧЕТЕНО СТИХОТВОРЕНИЕ

— Станало е вече правило, изляза ли в отпуска, да се случи нещо неприятно — каза с тъжно примирение в гласа Жоро Пангаров и необяснимо защо, приглади коса. — Миналата година, точно преди да отида на море, се спуска водопроводната тръба и наводни апартамента, по-миналата година ме разкарваха по бракоразводното дело на съседите, а сега...

Сега, поне за инспектор Стрезов, нещата стояха далеч по-сериозно. През нощта беше извършен обир в магазина за сувенири, чийто управител беше Жоро Пангаров. Двете продавачки, Дафина Петрова и Стоянка Попгенчева, твърдяха, че заедно напуснали магазина. Дафина заключила с катинара и прибрала ключа в портмонето. Когато Стрезов я посети няколко часа след произшествието, ключът си беше на мястото, но това абсолютно нищо не доказваше. Тогава реши да посети излезлия преди 15 дни в отпуска управител. С Пангаров се срещнаха точно пред входа на неговия апартамент — той току-що се връщаше от курорт.

— От планина ли? — попита Стрезов, докато се любуваше на почернялото му лице.

— От планина — с охота се съгласи Пангаров, и свали раницата от гърба. — Един приятел ми даде ключа от вилата си в Твърдишкия балкан. Слънце, лято, чист въздух, разходки. Иначе както бях вдигнал кръвното налягане...

— Петнадесет дни сам в планината? — учуди се Стрезов.

— Сам. Съвсем сам с природата и собствените си мисли — патетично съобщи Пангаров. — Човек може да е сам даже при този наплив от курортисти, стига да избере добре мястото!

Стрезов имаше чувството, че в следващия миг Пангаров ще му довери, че пише стихове и ще предложи да му прочете нещо свое, написано през някоя от дългите летни вечери, прекарани сред величествената самота на природата. Ето защо побърза да съобщи за кражбата.

— Влезте, другарю... — заозърта се Пангаров, сякаш обезпокоен от обстоятелството, че съседите можеха да чуят за кражбата в магазина и току-виж, че са си помислили нещо лошо за него.

— Стрезов.

— Влезте, другарю Стрезов — и направи широк, гостоприемен жест.

Приятна, добре подредена квартира на стар ерген — широк диван с библиотека над него и нощно шкафче с кварцова лампа, до която с грижливо навити връзки лежах очилата за нея. Личеше си, че Пангаров е педант — всичко беше чистичко и подредено, без прашинка, както може да подрежда само стар ерген.

— И все пак 15 дни са твърде много за подобно прекарване. Лично аз не бих издържал толкова дълго време сам — разсъждаваше гласно Стрезов, като оглеждаше обстановката.

— Не сте прав. Вероятно не сте опитвали. Опитайте и ще видите колко добре ще ви се отрази. Иначе човек все бърза, мислите не може да си събере... — за миг Пангаров сякаш се пренесе някъде другаде, лицето му доби замечтан израз. После грижите отново го налегнаха. — Та казвате, обрали магазина?

— Да — кимна Стрезов. — Какво ще кажете за двете продавачки?

— Добри момичета. Даже прекалено добри. Само този Марио, полусърбин-полуиталианец, който се върти около Дафина...

— Ще се позаинтересувам и от Марио — успокой го Стрезов. — Но сега става въпрос за вас. И желанието ви да ме излъжете!

Пангаров едва не се разплака от обида:

— Аз да лъжа!

— В никаква вила не сте били през тези дни, а в къщи — тонът на инспектор Стрезов стана назидателен. — Съветвам ви да кажете истината, преди да съм я научил по други пътища!

Как инспектор Стрезов се досети, че Пангаров лъже?

Отговор: [53. Непрочетено стихотворение](#)

ОБЪРКАН СЛУЧАЙ

— Объркан случай, другарю подполковник. На пръв поглед всичко е ясно, знам кого да задържа, а все ми се струва, че може и да не съм прав.

Капитан Петров разправи историята. От Централна поща шофьорът натоварил пратките за Ягодово. Получил за тях опис, закарал ги и ги предал в тамошния пощенски клон. Служителката се разписала, а на следния ден отказвала да е получавала една ценна пратка с 500 лева.

— Знаете ли, младо момиче, съвременно. Всички в пощата твърдят: „Добро е момичето, не ги е откраднало“, а всъщност се двоумят. Модни дрешки, казват, си шие, чорапи, обувки, грим — в гласа на капитана се прокрадват странни нотки.

Инспектор Стрезов слуша, усмихва се и прехвърля опис в ръце.

ОПИС

колети	61 шестдесет и един
писма	204 двеста и четири
ценни	
експедирал:	Чиликова
приел:	Ангелова

— Другарю подполковник, трима граждани чакат капитан Петров — каза старшина Варадин в неизменното си добро настроение.

— Доведи ги тук, един по един... Чакай... чакай!

Варадин забави ход, извърна глава и инспектор Стрезов го повика с пръст.

— А сега напиши тук „едно“ — и инспектор Стрезов му посочи празното място в графата „ценни“.

— С цифри ли, другарю подполковник?

— С цифри и с думи. Нали виждаш как е попълнено по-горе?

Варадин посумтя, подвоуми се (все пак официален документ!). Накрая се пристраши и написа.

— Вече можеш да доведеш първия.

Влезе другарката Чиликова, жена на средна възраст, експедиторка в Централна поща.

— Това ли е документът, с който на 28 март изпратихте пратката?

— Да.

— Да забелязвате нещо особено?

— Не съм сигурна дали този документ е истинският. — Погледът на Чиликова се плъзна по графите, а после, смутена и объркана, добави: — Това, в последната графа, не съм го писала аз.

— Но на тази дата, имаше ценна пратка с 500 лева, нали?

— Имаше. Дойде в последния момент, когато колата вече тръгваше. И Петко, шофьорът, ще потвърди. При другаря капитан той каза: „Получих пратката от Чиликова и я предадох заедно с всички останали на служителката“.

Чиликова излезе. Сега беше ред на Стрезов да гледа бланката и да сумти, докато Варадин го гледаше с най-лъчезарната си усмивка.

— Да влезе Петко Гарванов — каза инспектор Стрезов.

— Вие ли сте шофьорът, който на 28 март е карал служебна кола №5647?

— Тя е зачислена на мен, така че аз съм бил.

— Какво можете да кажете за ценната пратка от 500 лева?

— Вече казах на другаря капитан. Получих нещата по опис и така ги предадох заедно с парите.

— Това ли е описът? — инспектор Стрезов показва бланката.

— Да, само че... едно ценно липсваше. Някой го е написал по-късно.

— Вие сте задържан за кражба на 500 лева — каза инспектор Стрезов за най-голямо учудване на Варадин, който също имаше свои догадки.

Какво е имал предвид инспектор Стрезов, за да задържи Петко Гарванов?

Отговор: [54. Объркан случай](#)

ОПЕРАЦИЯ „РИСК“

— Режи! — нареди инспектор Стрезов, макар че теглото и на дванадесетте хоккейни шайби беше точно толкова, колкото се предписваше по правилата на играта, а кутията, от която ги извадиха — неразпечатана и обвита с целофан. Зъбците на триончето се плъзгаха по твърдата гума и старшина Варадин трябваше да употреби твърде много усилия, докато успее да разреже шайбата.

— Готово — докладва Варадин, стиснал в ръце двете почти симетрични половинки.

... Нима може да се е заблудил! Съобщението беше ясно — един от най-вероятните участници в станалата преди няколко дни кражба на диаманти в Истанбул отпътувал с експреса за Мюнхен, след като предварително бил закупил билет. Съответните служби на страните, през който минава влакът, се умоляваха да проследят лицето Хелмут Ларсен, в чийто багаж може да са скрити диамантите.

В Пловдив Ларсен прекъсна пътуването, остави куфара си на гардероб, а следобеда прекара в кафе-сладкарницата на хотел „Тримонциум“. Никакви срещи, никакви разговори с други лица. Когато високият, представителен и плешив мъж го попита на английски дали има свободно място на масата, дори не му отговори. Стана, плати сметката и си тръгна. Сервитьорът понечи да почисти пепелника, но мъжът бързо протегна ръка и извади смачкано листче хартия.

Ларсен взе следващия влак и продължи пътя си за Мюнхен, а плешивият господин освободи куфара и също се отправи с колата си към границата. Бележката за багажа беше съвсем редовна.

— Нещо друго да ви направи впечатление? — попита по навик Стрезов, когато му докладваха случая по телефона.

— Момент... на гърба на бележката някой беше написал думата „риск“ — отговориха от другия край на телефонната линия.

— Риск — повтори гласно Стрезов.

— Операция „Риск“ — засмя се Варадин и двамата се запътиха към служебната кола, която щеше да ги откара до граничния пункт в

Калотина...

— Режи следващата — тихо каза Стрезов на старшината и като извърна глава към високия плешив господин, изрече на английски: — Ще трябва да почакате малко. Седнете.

Ван Ханеген не седна, а продължи нервно да се разхожда нагоре-надолу из малката стая, където го повикаха за проверка на багажа.

— Рискована работа — мислеше Варадин, заел се отново с триончето. — Ще има да ни се смее цялото управление, когато научи, че сме рязали хокейни шайби. А и някое наказание може да си изкарам.

— Другарю подполковник, тук има нещо — каза Варадин. В ръката си стискаше шестоъгълен предмет, който заблестя на слънчевата светлина.

— Но куфарът е чужд — каза Ван Ханеген.

— Знам — отвърна инспектор Стрезов.

Чий беше куфарът знаеше и старшина Варадин. Само едно не можеше да се досети — защо инспектор Стрезов реши да търси диамантите точно в хокейните шайби, които заедно с още много други неща се намериха в куфара на Ларсен?

Отговор: [55. Операция „риск“](#)

СРЕЩАТА СЕ СЪСТОЯ

— Докладвайте с кого се срещна нашият човек в Пловдив — обърна се инспектор Стрезов към старшината Варадин и капитан Петров от Пловдивското управление.

— Абсолютно с никого, другарю инспектор.

— Как така с никого? Колегите от Турция ни предупредиха, че е един от шефовете на контрабандата с наркотици. Не участвува никога лично в операциите, затова мъчно могат да го обвинят, но именно той, изглежда, урежда връзките и ни препоръчаха да го проследим, ако прекъсне пътуването си в нашата страна. А ето, че снощи е слязъл в Пловдив.

— Следихме го неотлъчно другарю инспектор — не беше трудно. Но освен със служителите в хотела, не е разменял дума с никого. Сутринта замина с експреса за Париж. Другарите, които са го наблюдавали от границата до Пловдив и от Пловдив до югославската граница, твърдят, че във влака също не е разговарял с никого. Освен ако те са пропуснали нещо.

— Ако срещата му е била във влака, той изобщо нямаше да спре в Пловдив. Не е отишъл там само за удоволствието да преспи в наш хотел. Разкажете подробно всичко — изглежда, вие сте пропуснали нещо.

— Ами от гарата взе такси направо до хотела. С нашата кола го изпреварихме с две-три минути и влязохме. Отиде на рецепцията и поиска стая на първия етаж — не обичал асансьорите. Момчето отнесе куфара му. Другарят Петров остана долу при ресторанта, а аз се качих на етаж след тях. Влезе в стаята си и остана там около два часа. После слезе долу и пак отиде на рецепцията. Стоя около десет минути и се прибра дори без да вечеря.

— Какво разговаря толкова време?

— Говореше височко, та дори и аз чувах, макар че бях на пет-шест метра. Разправяше на администраторката, че спял лошо, та щял да вземе един горещ душ и може би хапче за сън. Затова да го събудят точно в 8 часа, да не се успи.

— Друго?

— Нищо особено. Засмя се, че сборът от цифрите на стаята му, 157, давал 13, но не бил фаталист.

— В коридора не срещна ли някого?

— За малко не бутна камериерката, която носеше бельо за стаите.

— А долу нямаше ли наоколо му хора?

— Естествено. Идваха да вземат или да оставят ключове, да питат за писма. Но той дори не погледна към тях.

— После?

— После се прибра в стаята си и не мръдна до сутринта. В 7,30 слезе отново и помоли администраторката да му поръча такси за 9 часа. И да му занесат едно силно кафе без захар с две препечени филийки в стаята. Качи се пак. В 9 часа тръгна за гарата.

— В стаята му нямаше ли телефон?

— Имаше, естествено. Но не се е обаждал никому. И никой не му е звънял, освен, разбира се, когато пристигна таксито.

— Нищо друго ли не ти направи впечатление, макар и дреболия?

— Нищо. Освен дето се събуди сам — изглежда, не е гълтал сънотворно. Навярно, като е седял повече снощи под душа, минал е без него. Изглеждаше бодър. Или е усетил, че го наблюдаваме, или колегите отгатък нещо са се излъгали.

— Напротив, съвсем прави са били. Той се е срещнал с когото е трябвало. Човекът е наистина ловък. Но да се надяваме, че като проверим списъка на пътниците в хотела, особено тези от първия етаж, ще попаднем на следа.

Какво кара инспектор Стрезов да мисли, че срещата се е състояла?

Отговор: [56. Срещата се състоя](#)

УЛИКАТА

Инспектор Стрезов гледаше крачещите пред него мъже — отмерените широки крачки на обути в гумени цървули нозе, вдървената и малко тровава походка. Той внимателно наблюдаваше как всеки един от тях се подпираше на дебелия дрян timer тояга, как си помагаше с нея, когато трябваше да премине реката или да се промуши през храсталаците.

Ударен с дрян timer тояга, беше заключил съдебният лекар при неофициален разговор със Стрезов в моргата. Същото той потвърди и в протокола. Ударен един път и завинаги — точно, отмерено, хладнокръвно, с необходимата сила и замах на движението.

Дебела дрян timer тояга! Такава имаха и тримата свидетели по убийството, които сега крачеха пред него, за да го заведат на местопроизшествието. Такава тояга имаше и всеки друг жител на този планински край.

— Тук — каза най-възрастният и спря.

Бяха изкачили рида и се намираха пред нещо като малък параклис, останал от векове.

— Лежеше по очи... Повдигнах го, а той се заваля. Главата си не може да държи изправена — каза вторият селянин и запали цигара. — Тогава дойдох аз, а малко след мен — Станьо. Отнесохме го в село при фелдшера.

Инспектор Стрезов вече знаеше, че Станьо е името на най-възрастния, че този с цигарата е Гицата, а третият е Продан Мокрея. Сега той можеше да свърже имената с външността, думите с показанията, които те бяха дали пред селския милиционер. Но в показанията нямаше нищо съществено.

— Ударен е с твърд предмет по главата — каза Стрезов и неволно влезе в тон с техния леко провлачен и лаконичен маниер на говорене. — Раната почти не кървеше. Две-три капки и толкова.

— Не кървеше, ама всичко си беше ясно. Човек, който така хърка, не го бива дълго — намеси се Продан Мокрев.

— Бяхте се уговорили да се съберете в 11 часа през нощта при параклиса, така ли? — попита Стрезов и погледна очаквателно към Продан, защото единствен той проявяваше някакъв интерес към разговора.

— Така беше.

— И по каква работа?

— По наша си...

— Иманярска?

— Така я наричат вие, на смях, но тя е по-сериозна. Има тук заровена делва с жълтици още от турско време и това знае цяло село. Към полунощ преди новолуние златото свети... Малко жълто пламъче, което се мести. Обикаля пламъчето около параклиса и щом спре за по-дълго на едно място — там е заровена делвата. Затова се и събрахме.

— Хич да се не бяхме уговаряли — хвърли цигарата Гицата. — Като тръгнеш на Станьо и Продан по акъла, освен тояга по главата да получиш, друго няма да ти се случи.

Станьо чу името, си и сви рамене. Вратът му хлътна в яката на палтото. Бавно премести дрянвата тояга в лявата ръка и пристъпи към Стрезов:

— Престъпника все едно ще хванете... няма къде да се скрие. Защото и той като имането е белязан завинаги — имането свети с жълто пламъче, а лошият човек...

Станьо не се доизказа, но Стрезов вече знаеше кой е престъпникът.

В кой от тримата се е усъмнил Стрезов?

Отговор: [57. Уликата](#)

ИНСЦЕНИРАНА КРАЖБА

Когато инспектор Стрезов се завърна от няколкодневна командировка, в кабинета си завари старшина Варадин, седнал умислен до телефона.

— Нещо да се е случило?

— Нищо особено, другарю инспектор. Все дребни произшествия, с които се зае капитан Петров, и една кражба на кола.

— Нима кражбата на кола е „нищо особено!“ — смръщи вежди Стрезов.

— Но колата се намери още по обяд. Беше оставена на паркинга пред хотел „Балкан“. Оперативната група установи, че багажникът е разбит. От час и половина се мъча да вляза във връзка със собственика на автомобила, но явно не е в къщи.

— Как му е името?

— Кандиларов. Музикант... наскоро се завърнал от турне в чужбина. Има „Рено–16“... Кражбата станала през нощта.

Стрезов набра телефонния номер на Кандиларов.

— На телефона е Кандиларов — чу се от другия край на жицата.

— Обажда се инспектор Стрезов от криминалния отдел. Намерихме колата... оставена е на паркинг пред хотела.

— Много ви благодаря, другарю Стрезов...

— Не бързайте с благодарностите. Багажникът на колата ви е разбит и вероятно нещо липсва. Ще ви моля да дойдете и да направим оглед на място.

След петнадесет минути и тримата се събраха при колата.

— Знаете ли, в багажника имаше лични вещи — обувки, няколко ризи, вратовръзки. Просто не успях да ги пренеса в къщи — едва преди два дни се върнах от Виена... Но за тях не става въпрос. Липсва магнетофонът, марка „Филипс“, концертен, с тонколони и усилватели. Струваше повече от 2500 долара. Има го записан и в митническата декларация...

— Напълно вероятно е магнетофонът да е изчезнал — тук Стрезов направи пауза, — но в такъв случай поне парите от неговата

продажба трябва да са у вас.

— Какво искате да кажете? — видимо най-искрено се учуди Кандиларов.

— Това, че и дума не може да става за кражба. Дори колата е оставена тук от вас или от някой друг, но с ваше знание.

Защо инспектор Стрезов е убеден, че в случая става въпрос за инсценирана кражба?

Отговор: [58. Инсценирана кражба](#)

ПО ЛЪЖЛИВА СЛЕДА

Какво до този момент се знаеше с положителност? Съсед видял от балкона как около 11 часа вечерта някой отворил вратата на казионното магазинче, вмъкнал се вътре и излязъл с две обемисти чанти в ръце. Гражданинът се обадил в милицията. При първоначалния оглед се установило, че вратата е отворена с оригинален ключ и че рафтовете наистина са празни. Докладваха за случая на Стрезов и той още рано сутринта, като взе със себе си старшина Варадин, потегли към дома на Палавранов — управителя на казионното магазинче.

Стрезов и Варадин дълго и безрезултатно звъняха на вратата, докато на Стрезов не му дойде наум да натисне бравата. Вратата се отвори с леко скърцане. От вътрешната страна на ключалката беше пъхнат ключът, малко над дръжката имаше райбер. Двамата минаха по коридора, през хола с неприбраните върху масата чаши и надникнаха в спалнята. Неразсъблечен, с полуотворена уста спеше дълбоко Палавранов. Трябваше да положат много усилия, докато го събудят.

— Вие кои сте? — попита с глух глас Палавранов, след като обходи с поглед стаята, сякаш да се увери, че си е в къщи.

Палавранов се надигна и седна на кревата.

— Момент — измънка той и ги остави сами в хола. Върху масата имаше празни чаши, недоизпита бутилка водка, отворени оранжади и чиния с неизядени сандвичи.

Палавранов се завърна от кухнята с мокра коса и чаша вода, която изпи на един дъх.

— Много пиете — забеляза Стрезов.

— Напротив — Палавранов почти се обиди. — Изобщо не употребявам алкохол. Пих само оранжада. Бутилката донесоха приятелите, с които снощи гледахме олимпиадата.

— Кога си легнахте?

— Не знам... Спомням си само, че към 11 часа отидох в кухнята да направя сандвичи, после седнах, на този стол и отпих от чашата. Доспа ми се веднага.

Варадин взе чашата. На дъното ѝ имаше неразтворен бял прах. Стрезов също хвърли бегъл поглед към чашата, но като че ли се интересува много повече от списанието, което беше върху бюфета.

— Вратата е отворена с оригиналния ключ — каза той с безизразен глас и продължи да разлиства списанието.

Палавранов механично опипа джобовете на костюма и тържествуващ размаха ключа от магазина.

— Тук е! Крадецът не е... от нашите!

— Едва ли трябва да се радвате, защото, доколкото ми е известно, вие работите сам и втори оригинален ключ няма. А колкото за подробностите около кражбата, ще поговорим в милицията.

„Ето че и Стрезов греши“, мислеше си по пътя Варадин. Та човекът явно е невинен. Поканил приятелите в къщи да погледат телевизия, направил им сандвичи да похапнат, а те използвали отсъствието му и сложили в чашата приспивателно. После един от тях взел ключа от магазина, задигнал, каквото има за задигане, и върнал ключа на старото място в джоба на Палавранов. На тръгване оставил вратата на апартамента отключена.

В началото Стрезов също мислеше като Варадин, но в хода на разпита разбра, че Палавранов сам е инсценирал историята с приспивателното, за да насочи следствието по лъжлива следа.

Коя е причината Инспектор Стрезов да мисли, че Палавранов е обрал магазина?

Отговор: [59. По лъжлива следа](#)

„АВТОКРАЖБА“

— Точно тук беше закачена — каза Кукудов и извади ръка от джоба си, за да покаже мястото.

За това инспектор Стрезов се досещаше и сам. На опушената стена ясно личеше едно широко светло петно, — а над него стърчеше гвоздей.

— Баща ми беше опак човек — продължи разказа си Кукудов. — Картината я искаха от Националната галерия; предлагаха да я закупят. „Не — запъваше се старецът. Тя ми е подарък от Майстора и не мога да се разделя с нея.“ Малко преди да почине, той страдаше от манията, че някой може да му открадне картината. Може би е имал съвсем определени основания, но аз не знам за тях. Дори я застрахова... И ето че наистина я откраднаха.

— Единствено картината ли я няма?

— Не. Липсват още една гривна, статуетка на Нефертити и комплект сребърни лъжички за чай, но те не са толкова ценни и изобщо не си заслужава да се залавяте с тяхното издирване. Знаете ли, аз съм човек артист и с дребни неща не се занимавам, но на картината държа много. Не защото ще я закача на старото ѝ място, а защото съм решил да я предложа на Националната галерия. Тя е национална ценност! — с апломб продължи словото си Кукудов. — Можете да си представите, неизвестен автопортрет на Майстора в цял ръст!

На вратата се позвъни.

Кукудов се извини и изтича да отвори.

„Старият Кукудов трябва да е бил твърде интелигентен човек“, помисли си Стрезов, докато разглеждаше добре подредените книги в библиотеката. Един дебел том от френската енциклопедия „Ларус“ стърчеше малко по-напред от другите книги. Явно, някой наскоро го беше чел.

Когато Кукудов се завърна отново в стаята, той завари инспектор Стрезов задълбочено да разлиства френската енциклопедия.

— Бихте ли ми превели този текст? — помоли Стрезов, като посочи надписа под снимката със старинни оръжия.

— С удоволствие — не без известна нотка на превъзходство се съгласи Кукудов. — „Аркебуза — пушка с фитил, зареждана през цевта.“

— А сега ми кажете къде е картината! — каза Стрезов. Той имаше всички основания да смята, че става въпрос за „автокражба“.

Какви са те?

Отговор: 60. „Автокражба“

ИСТИНАТА

— Значи го изпуснахте?

— Съвсем не, другарю подполковник — почти се обиди капитан Петров. — Очаквахме го около „Луна парк“, нали там е едно от любимите му места. Появи се преди около половин час, но, противно на моите очаквания, не се отби в игралните автомати, а продължи по улицата. Влезе в този вход веднага след един мъж с куфар в ръка. Дали двамата се познаваха и имаха някаква предварителна уговорка, не мога да твърдя.

— Забеляза ли ви?

— Изключено!

— А другият, с куфара?

— И той. Дойде от противоположната посока и когато влезе във входа, аз бях зад група минувачи.

Стрезов все още нямаше готов план за действие. Ставаше въпрос за опасен рецидивист, който от десетина дни успешно се укриваше въпреки взетите мерки.

Докато разговаряха, на входа се появи човекът с куфарчето.

— Да познавате това лице? — попита Стрезов и показа снимката на рецидивиста.

— Откъде да го познавам? От провинцията съм! — заоправдава се човекът.

— Разгледайте по-внимателно снимката, пък тогава отговаряйте!

— Вярно. Влязохме преди малко заедно във входа. Аз се качих на асансьора, а той продължи пеша. Дълго време търсих стотинка. Видях го после на четвъртия етаж да влиза в апартамента срещу асансьора. Аз се качих до десетия етаж. Там живее синът ми, но го няма и ако не се върне, няма къде да спя.

— Заведете го в хотел „Люлин“ и му намерете стая — нареди Стрезов на капитан Петров, а той заедно с Варадин се запъти към посочения апартамент.

Позвъниха. Вратата отвори възрастен мъж със сърдита физиономия.

— Да познавате този човек? — зададе въпроса си Стрезов и отново показа снимката.

— Не!

— Помислете добре!

— Какво има да мисля? През живота си не съм го виждал!

— И сега не е у вас на гости?

— Не. Ако не вярвате, влезте и проверете!

— Благодаря, излишно е. И извинявайте за безпокойството.

— Вие извинявайте, ако има нещо — каза домакинът и затвори вратата. Чу се само как продължи да мърмори в коридора „Казал съм не, значи — не!“

— Ами сега — попита Варадин. — Единият от двамата лъже, но кой? Ако бяхме влезли в апартамента, щяхме да знаем не само кой е лъжецът, но и престъпника можеше да заловим.

— Та нали натам сме тръгнали — каза Стрезов и тръгна по стълбата нагоре, — да заловим престъпника! Уверен съм, че и двамата казват истината — такава, каквато тя е според тях.

Каква е истината? В кой апартамент според Стрезов се е скрил престъпникът?

Отговор: [61. Истината](#)

НОЩНИЯТ ПАЗАЧ

Сутринта извикаха инспектор Стрезов в склада. Нищо особено. Склад за бензин, ограден с двойна ограда от бодлив тел, няколко подземни галерии, пълни с варели, и една къщичка — канцелария на домакина, в която се прибираше и нощният пазач бай Владо Ангелов. Действително — нищо особено.

Единственото особено беше, че тази заран бай Владо бе намерен мъртъв в канцеларията. Извиканият лекар от градската болница констатира, че бай Владо е погълнал значително количество силна отрова, примесена с приспивателно. Веднага след него пристигнаха инспектор Стрезов и старшината Варадин и започнаха да разпитват свидетелите.

— Аз открих пръв нещастие то — разказваше работникът от склада, Найден. — Идвам сутринта на работа, както си идвам — раничко, гледам — складът заключен. Аз нямам ключ. Мисля си, ще поседя, ще изпуша една цигара и все някой ще дойде. Бай Владо сигурно е отишъл някъде и ще се върне бързо, той няма навик да оставя склада, но може пък нещо да се е случило. Ако той не дойде, ще дойде на работа другарят Николов, домакинът. Седя — пуша, седя — пуша, никой не идва! Обиколих канцеларията и какво ми текна — да погледна през прозорчето! Гледам — човек лежи на миндерчето! Отидох на вратата, хлопам, никой не отваря! Извиках в управлението и изтича другарят старшина. Разбихме вратата и... Горкият бай Владо, кой да предположи!

— Така ли беше, Варадине? — запита Стрезов.

— Тъй вярно, другарю подполковник! Точно така беше.

— Нещо друго да кажете? — обърна се Стрезов към Найден.

— Какво друго да ви кажа? Ние снощи работихме малко по до късно, варели получехме от Враца. После седнахме тримата — другарят Николов, бай Владо и аз, па се почерпихме. Бай Владо почти не пи, той беше нещо много тъжен, не се разбираше със сина и снахата, гонели го от къщи, и такива работи... „Ще взема — казваше — да се гръмна и край, поне да не бера срам от хората...“ Ама кой да знае, че така ще стори!

— Вие какво ще кажете? — запита Стрезов дошлия в това време домакин Николов. — Така ли беше?

— Абсолютно! — потвърди Николов. — Пихме съвсем малко, колкото да се почерпим след голямата работа, която свършихме. Само

че това, което каза Найден, че бай Владо искал да се гръмне, не е съвсем точно... „Ще се отровя, да знаете, или ще се гръмна, та да не бера срам от хората!“... — така казваше бай Владо, а ние двамата с Найден се мъчехме да го успокоим! И да вземе, човекът му с човек, наистина да се отрови!

— Ето там са и чашките, другарю подполковник! — посочи Варадин към масичката. — Всичко си стои, както го намерихме!

— Чашките — добре, но мен повече ме интересува районът наоколо — каза инспектор Стрезов замислен. — Я елате да огледаме района!

Всички излязоха от къщичката. Домакинът и Найден разведоха инспектора и старшината из галериите, обиколиха къщичката и оградата. Никъде не се откриха следи от външен човек, явно — никой не беше нападал склада през нощта.

— Това е всичко! — каза инспектор Стрезов, като продължаваше замислено да се оглежда. — Изглежда... всичко!

— Другарю инспектор — започна Николов, — ако повече не съм нужен, да вървя, че днес ме викат във Враца по едно дело. Пък като се върна довечера, ако има нещо...

— Никъде няма да вървите! — отсече инспектор Стрезов. — Вие двамата с Найден сте задържани, защото сте заподозрени в убийство!

— Никакви основания нямате за такова произволно задържане! — възрази ядосано Николов. — Аз ще се оплача!

— Ваше право е да се оплачете! — каза спокойно Стрезов. — А основания аз все пак имам!

Защо инспектор Стрезов подозира в убийство домакина Николов и Найден?

Отговор: [62. Нощният пазач](#)

УДАР В СЛЕПООЧИЕТО

Когато инспектор Стрезов влезе в кабинета си, телефонът звънеше — обаждаше се капитан Мартинов от управлението.

— Един неприятен случай, другарю подполковник — докладваше Мартинов. — При заплахата за живота му началникът на търговския клон в седми район е наранил тежко някакъв мъж. Задържахме началника на клона, а пострадалият е отнесен с „Бърза помощ“. Ще дойдете ли, или ние тук да извършим предварителното разследване?

— Идвам веднага! — каза Стрезов. — След пет минути съм при вас!

Той заключи бюрото си и тръгвайки, още обличаше шлифера си, когато телефонът отново извъня. Този път беше един от дежурните лекари в „Бърза помощ“.

— Искам да ви уведомя — започна той, — че раненият Векилов, когото докараха от седми район, почина. Направихме всичко възможно, но при този тежък удар в лявото слепоочие хирургическата намеса не даде резултат. Раненият и без друго бе докаран в безнадеждно състояние. Какво ще разпоредите?

— Сега ще ви свържа с нашия оперативен работник, той вероятно сам ще дойде при вас — каза Стрезов.

Той набра някакъв телефонен номер и след като даде връзката, изтича надолу по стълбите. Колата го чакаше пред входа.

* * *

— Стоеше точно там, където сте сега вие! — говореше началникът на клона Танев. — Той влезе, затвори вратата след себе си и преди още да кажа каквото и да било, извади срещу мен пистолет...

— Без нищо да е станало помежду ви?

— Абсолютно нищо, уверявам ви!

— Продължавайте!

— След това заяви, че отдавна търси начин да си разчисти сметките с мен и сега е дошъл моментът...

— Вие не го познавате, така ли?

— Виждам го за първи път в живота си! Трябва да е някой луд, да-да, сигурно беше луд, защото не беше на себе си, и очите му едни такива...

— Продължавайте!

— Аз седях замръзнал зад бюрото, без глас, и виждах, че всичко ще свърши може би след секунди. Да ме убие непознат луд за нещо, за което не съм и сънувал!

— После?

— Когато вече очаквах смъртта си и никой не можеше да ми помогне, във на двора някои нещо извика. Мъжът, без да иска, погледна към прозореца. Аз също не бях на себе си, нали разбирате моето състояние...

— Е? Какво стана?

— Грабнах тежкия пепелник от бюрото си и го хвърлих към него. Сигурно много лошо съм го ударил, защото той рухна веднага на пода. Аз изкрещях и тогава изтичаха хора от съседните канцеларии... Много съм разстроен, не желяех нищо да му сторя, освен...

— Освен да го убие — каза инспектор Стрезов. — Тази история е измислена от начало до край! А сега, Танев, разкажете истината, за да можете да молите съда за снизхождение!

Защо според инспектор Стрезов Танев лъже?
Отговор: [63. Удар в слепоочието](#)

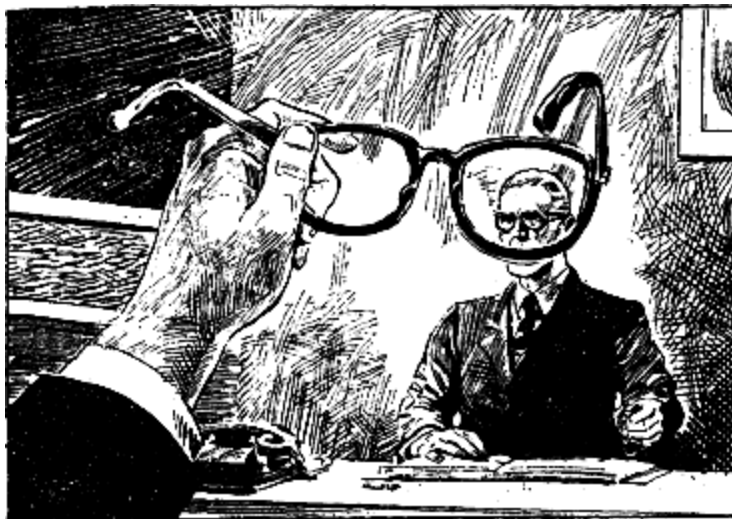
РИМСКАТА МОНЕТА

Инспектор Стрезов се готвеше да излиза от музея, когато от залата с експонати се чу уплашен вик:

— Няма я! Господи, няма я монетата!

Беше гласът на дежурната уредничка в музея — археоложката Миладинова, с която Стрезов говори само преди минута.

— Моля, никой да не напуска музея — каза Стрезов и затвори вратата. После се облегна с гръб към нея и добави: — Най-напред да разберем какво е станало!

— Какво е станало ли? — говореше уплашена Миладинова. — Някой е откраднал монетата... Домициановата монета... — И като видя неразбиране по лицето на Стрезов, започна да обяснява: — В стенда със стари монети бяхме изложили една извънредно ценна... от времето на император Домициан. Наглед — нищо особено, но има нумизматици в чужбина, които за нея биха дали мило и драго... Стендът е със стъклена витринка и не очаквах... Стъклото ловко е срязано, отместено е встрани и монетата...

— Кога я видяхте за последен път?

— Ами... — замисли се Миладинова — ... малко преди да се заговоря с вас. Да, сигурна съм, тогава всичко си беше наред! Но

докато си приказвахме, ми се стори!...

— Какво ви се стори?

— Не зная, да не се лъжа... но стори ми се, че двама от посетителите, които минаха край стенда с монетите, прекалено много се навеждаха над него и останаха малко повече от обикновено...

— Кои са те? Можете ли да ми посочите?

— Да. Ето другаря там, високия, и другия, с очилата...

— Добре — каза Стрезов. — Нали може да вляза за малко във вашия кабинет? Искам да поговоря с другарите, които ми посочихте.

Инспектор Стрезов се беше разположил зад бюрото на Миладинова, местеше папките с листовете и поглеждаше към мъжа, който седеше пред него и който се беше легитимирал като инженер Радков, научен сътрудник от София.

— Възмутително — сърдеше се Радков. — Какво ме интересува някаква си монета и какво общо имам аз с разигралата се история? Минах край монетите наистина и се наведох над тях... вярно е, останах малко, но то съвсем не е, защото разбирам от нумизматика! Напротив, тази страст ми се струва глупава!

— А защо тогава се забавихте край стенда?

— Защото, като ги видях едни такива... помислих си: „Ама че са ги секли, ръцете са си оставили!“, и се наведох да ги разгледам по-отблизо. Затова се забавих там.

— Витринката цяла ли беше?

— Не съм обърнал внимание. Пък и не съм я виждал преди това, откъде да зная цяла ли е, или не?

Вторият мъж, онзи сочилата, беше не по-малко ядосан.

— Вие превишавате правата си, инспекторе! — сърдеше се той и от раздражение ту сваляше очилата си, ту отново ги наместваше. — На какво прилича това своеволие! Вие не знаете кой съм аз!

— По паспорта виждам кой сте — усмихна се инспектор Стрезов. — Вие сте Боян Семерджиев от Пловдив, а за мен сега сте само един от посетителите на музея, когото съм длъжен да разпитам. Кажете, вие разглеждахте ли монетите в стенда?

— Разглеждах ги.

— Витринката цяла ли беше?

— Да, цяла. Аз се наведох над нея, защото...

— Продължете, моля.

— Но това е глупаво, да ме подозирате! Наведох се, защото съм късоглед и въобще съм зле с очите. А разните там антики винаги са ми били интересни. Това е.

— Вие нумизматик ли сте? — запита Стрезов, вглеждайки се в смръщеното лице на Семерджиев.

— Не. Имате ли други въпроси?

— Имам — каза Стрезов. — Кажете, къде скрихте монетата! И един въпрос, повече от професионално любопитство: — Как успяхте така бързо да срежете стъклото?

— Боже мой! — чудеше се Миладинова. — Защо задържахте именно Семерджиев, а не другия посетител, Радков?

Защо наистина?

Отговор: [64. Римската монета](#)

СВИДЕТЕЛЯТ

Гледката бе трудно поносима дори за обръгнал човек като инспектор Стрезов. Жертвата лежеше в непосредствена близост до стената с окървавено лице. Левият ръкав на поизвехтялата железничарска униформа бе разцепен от рамото до лакътя и под него се виждаше чиста бархетна риза на бледокафяви квадрати.

— Човекът просто искаше да пресече. Беше слязъл на уличното платно, но видя колата и се спря. Беше новичка червена лада. Шофираше я млад мъж с тъмни очила. Сигурно трябва да е бил пиян или психопат, защото връхлетя върху нещастния човек с около 80 километра в час.

— Да запомните номера на колата?

— Не — вдигна рамене свидетелят и се обърна към наобиколилите го хора с надеждата някой от тях да му помогне. Но за съжаление всички бяха дошли по-късно. Само един бе видял префучалата с голяма скорост зад завоя лада, но откъде да предположи за разигралата се на съседната улица драма? Така и не обърна внимание на номера.

— Странно — разсърди се на глас Стрезов. — Да видите толкова много неща, да забележите дори черните очила на шофьора, а да не запомните един номер!

— Виновен — побърза да се съгласи свидетелят.

Навелият се над жертвата старшина Варадин се изправи и пристъпи към Стрезов:

— Другарю подполковник, в джобовете липсва документ за самоличност.

Стрезов се намръщи. Трябваше да се установи преди всичко името на жертвата, а това неминуемо щеше да позабави следствието. И изведнъж му хрумна, че повечето униформени служители имат навика да пишат името си на обратната страна на кожения кант на фуражката.

— Виж на фуражката — каза Стрезов.

Варадин свали фуражката от главата на жертвата.

— Замфир Костов Замфиров — произнесе на срички той, докато се мъчеше да разчете размазаните от потта букви.

— Бихте ли ми разправили още един път, но сега по-спокойно и по-подробно как точно стана всичко? — обърна се Стрезов към свидетеля.

— То и аз не видях много добре. Човекът беше в тъмното — той показва уличния стълб със счупената крушка. — Вероятно шофьорът го е видял в последния момент, защото въпреки опита му да отбие, не успя. Човекът изхвърча във въздуха и дори не гъкна. Шофьорът явно се уплаши, подаде газ и изчезна зад завоя. Развиках се... То и без да викам, хората от съседните къщи се разшаваха и наизскачаха по прозорците... Мисля, че това беше всичко.

— Остани тук да дочакаш линейката — нареди Стрезов на Варадин. — А вие елате с мен!

— Да дойда — смънка свидетелят и плахо добави: — Защо?

— Защото давате неверни показания и искам да разбера по какви причини!

Защо инспектор Стрезов смята така?

Отговор: [65. Свидетелят](#)

ГРАБЕЖЪТ

Инкасаторът, тридесет — тридесет и пет годишен мъж, се закашля и млъкна.

— Ще ви помоля за чаша вода, ако може, другарю инспектор!

— Разбира се, разбира се! — Стрезов кимна към стоящия недалеч старшина: — Варадине, донеси на другаря Петров една чаша вода!

Докато Варадин се бавеше с водата, инспектор Стрезов внимателно разглеждаше Петров.

Лицето на инкасатора беше все още бледо. Малко над лявото слепоочие, където е бил нанесен ударът, червенееше една продълговата подутина със следи от засъхнала кръв.

Сакото му беше цялото измачкано и зацапано с прах. При падането си Петров се беше ударил в дъсчената ограда и вероятно на някой пирон или треска си беше закачил десния ръкав, който висеше сега разпран.

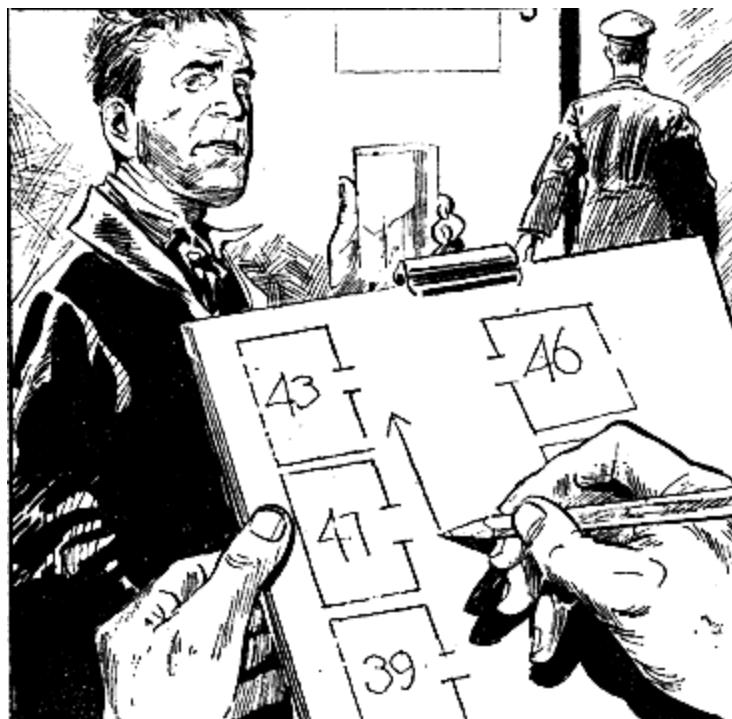
Инспектор Стрезов въздъхна. Предстоеше му нелека задача. Да открие грабителя измежду стотиците хиляди честни граждани на София. Такива случаи не бяха чести, но затова пък колко труд изискваше откриването на престъпника. Пък и невинаги това им се удаваше. В дадения случай например: на малка тиха уличка, около шест часа вечерта, някой бе нападнал инкасатора И. Петров. Бърз удар с „тъп предмет“ по слепоочието, после този някой задига парите, хвърля ненужната чанта и изчезва... Никакви свидетели! Никакви улики!... Иди, че го търси.

— Заповядайте, другарю Петров! — Варадин остави на бюрото пред инкасатора чаша вода.

Инспекторът прекара ръка по челото си, като че ли искаше да се отърси от неприятните мисли.

— И така, другарю Петров, да продължим! Вие казахте, че сте били към края на „дневния си обход“, нали така? Каква беше приблизително сумата, която бяхте събрали?

— Не мога да ви кажа точно, другарю инспектор. Някъде към хиляда — хиляда и сто лева. Впрочем може да се провери точно.

Инспекторът махна с ръка.

— Не, не ме интересува с точност до лев, а само приблизително. В чантата ви намерихме още четири неплатени сметки за електроенергия: на името на...

— Да, както вече ви казах, бях към края на обхода си. Оставаше ми да посетя четиридесет и първи, 43 и 45 номер, по четната страна вече бях минал. Както обикновено, почнах от малките номера — така ми е най-удобно. Когато излязох от 39 номер, упътих се към 41. Вървах съвсем близо покрай дъсчената ограда. Бях на метър — метър и половина от входа на 41 номер, когато чух бързи стъпки зад себе си. Последното, което си спомням, беше как нещо ме „парна“ ей тук — Петров посочи с ръка слепоочието си. — След това загубих съзнание...

— Хм! — инспекторът безпомощно повдигна рамене. — Не успяхте ли поне за миг да зърнете грабителя? Нали разбирате, всяка, дори и най-малката подробност може да ни бъде от полза.

— За съжаление не можах. Изглежда, непосредствено след удара съм загубил съзнание... Това е всичко. Ако няма да съм ви нужен вече,

другарю инспектор, да си тръгвам, а?

— Почакайте още малко!

Инспектор Стрезов извади от бюрото си лист хартия, молив и започна да чертае нещо съсредоточено. Виждайки любопитството в очите на Петров и старшината, той като че ли нарочно закри листа с ръка.

На вратата се почука и в кабинета влезе капитан Савов.

Стрезов остави временно чертането и въпросително погледна капитана.

— Е, как е! Излезе ли нещо от разпита?

— Уви, не, другарю подполковник! Никой нищо не е видял! Разпитах кооператорите от 41 и 43 номер. Да ходя по-нататък нямаше смисъл. Отбих се и отсреща — при четните номера, но и там нищо не бяха забелязали.

— А на тридесет и девети номер беше ли?

— Също не са видели. Казаха ми, че другарят — капитан Савов кимна по посока на Петров — е минал оттам някъде към шест без четвърт. Те му платили за електричеството и толкова... Разгледах и мястото, макар че беше вече тъмно... Произшествието е станало на метър и осемдесет от входа на 41 номер. Между двете къщи има дървена ограда, висока около два метра, в която се е блъснал другарят Петров при падането.

Докато го слушаше, Стрезов довърши чертежа си. Той махна ръка от него, така че всички да могат да го виждат, хвърли му последен поглед и се, обърна към капитан Савов.

— Вижте дали отговаря, горе-долу, на истинското разположение на къщите и улицата!

Капиталът пое листа и го разгледа:

— Напълно!

Стрезов благодари, взе обратно листа и продължително, без всякакво любопитство се взря в инкасатора.

В стаята настъпи неловко мълчание. Пръв не издържа Петров. Той вече се канеше да възрази нещо, обиден, но Стрезов го изпревари.

— Не се правете на засегнат, Петров!

Старшината и капитанът само учудено изгледаха началника си. Стрезов никога не се държеше грубо, а сега...

— Добре — продължи Стрезов, — за да няма недоразумение, нека капитан Савов прочете резултата от медицинския преглед на гражданина Петров!

Капитанът взе листа от бюрото и зачете. В него се казваше, че очевидно ударът е бил нанесен с широк размах на ръката или пък въпросният предмет е бил достатъчно дълъг, тъй като ъгълът на...

— Това е достатъчно, благодаря! — прекъсна го Стрезов. — А сега вие, Петров, ще трябва да ми кажете кой е вашият съучастник, който ви е ударил, и също така къде сте скрили парите!

Защо инспектор Стрезов подозира инкасатора?

Отговор: [66. Грабежът](#)

ИЗСТРЕЛЪТ

Когато инспектор Стрезов пристигна в кооперацията на улица „Борова“ № 4, пред вратата се беше събрала тълпа от разтревожени съкооператори. Нямаше нужда от много думи — двама от мъжете веднага поведоха инспектора нагоре по стълбите.

— В мансардата е! — каза кратко единият от тях. — Кой можеше да очаква! Такъв тих човек...

Инспекторът не отговори — той по навик оглеждаше стълбището. А и опитът го беше научил, че точно от най-тихите хора можеш да очакваш изненади.

— От години живеем с него и изведнъж такова нещастие! — продължаваше мъжът. — Ето, тук е!

Пред вратата на мансардата стоеше милиционер. Той изкозирува и докладва — бил в обход из квартала, когато един от съседите изтичал и го помолил да дойде, защото е станало нещастие. Когато дошъл тук, пред вратата на таванското жилище имало пет-шест души — мъже и жени от последния етаж на кооперацията. Било точно 22 часът и 35 минути.

— Кой е чул изстрела? — запита инспектор Стрезов.

— Дватамата с жена ми — обади се вторият от мъжете, които бяха довели Стрезов в мансардата. — Да, ето, тя сама ще ви каже!

Наистина от един от апартаментите на последния етаж излезе жена, която от уплаха едва успяваше да каже свързано по някое изречение.

— Аз... ние... вече се готвехме да си лягаме, програмата по телевизията... когато ми се стори...

— Какво чухте? — намръщи се инспектор Стрезов. — Успокойте се, кажете по-ясно! Какво чухте?

— Чух, че някой гръмна в мансардата, над нас! Тогава... тогава казах на Васил... сигур някой е гръмнал! И той отиде да види, а пък аз не исках да отида!

— Вие по-добре се приберете и най-напред се успокойте. Ще ви разпитам по-късно! — каза Стрезов и се обърна към мъжа: — А вие елате с мен! Нали вие сте Васил?

— Да, Васил Милков.

— И вие сте видели най-напред станалото нещастие?

— Да. Аз видях най-напред.

— Е, разкажете! — добави Стрезов, когато двамата влязоха в мансардата.

— Ами то, какво има да се разказва! — започна мъжът. — Както ви каза Боянка, жена ми де, чухме, като се гръмна над нас... То стените са такива — лесно се чува. Пък и аз мога да различа кога се гърми с пистолет! Качих се, почуках, никой не отговори...

— Продължавайте, продължавайте! — каза Стрезов. — Аз слушам!

Той наистина слушаше и едновременно оглеждаше мъжа, който безжизнен лежеше на една кушетка. Отпуснатата му дясна ръка беше вече изтървала пистолета, с който беше станало нещастиято. По лявото му слепоочие бавно се стичаше тънка струйка кръв. Такива изстрели от близко разстояние са винаги смъртоносни. И този не беше направил изключение.

— ... Натиснах бравата, вратата беше отключена. Влязох и веднага го видях! — продължаваше Милков. — Нищо не съм пипал! Изтичах надолу и се развиках, много се уплаших... После дойде другарят милиционер, а другите телефонираха в управлението! Как е могъл!

— Какво „как е могъл“?

— Ами да се самоубие... той не беше такъв човек! — каза Милков.

— Не зная още какъв човек е бил — замислено изрече Стрезов, — но зная, че не се е самоубил!

— Защо мислите така? — запита удивен Милков.

Помислете, защо?

Отговор: [67. Изстрелът](#)

ТАЙНСТВЕНИЯТ ПОСЕТИТЕЛ

Стрезов стоеше пред току-що отворената врата, а през рамото му надничаше хазайката. Искаше ѝ се да влезе, да се спусне към сякаш заспалия на писалищния стол квартирант Коджахристов, но строгият поглед на инспектора я възпираше. Малко встрани стърчеше старшина Варадин с връзка ключове в ръка — отключването на вратата беше негово дело.

Стрезов разглеждаше наредбата. Погледът му се спираше последователно на всеки предмет — непобутнатия креват, креслото, телевизора, бюрото; ноздрите му леко потрепваха, сякаш искаха да уловят в застоялия въздух макар и едва осезаема следа на някаква чужда за къщата миризма. После тръгна към прозореца, повдигна леко пердетата — ключалките бяха добре затворени. Едва тогава свърна към бюрото. Главата и лявата ръка на Коджахристов бяха върху бюрото, а дясната висеше безпомощно надолу. Една неудобна, неестествена, странно изкривена поза за сън, в която имаше нещо ужасяващо.

— Бедничкият! — възкликна хазайката.

Строгийт поглед на Стрезов повторно я възпря да прекрачи прага и направи път на пристигналите: съдебния лекар, фотографа и специалиста по отпечатъците.

— Казвате, че снощи Коджахристов се прибра в девет часа? — обърна се Стрезов към хазайката.

— Не, не съм казвала, че беше точно в девет. Може би девет и нещо или малко преди девет. Не знам... нищо не знам... аз съм така обърквана.

— Успокойте се — каза Стрезов. — Никой не ви пита дали е било точно в девет. Малко по-рано или малко по-късно — няма съществено значение. По-важното е, че сте си били през цялата нощ в къщи.

— В къщи си бях, не съм излизала. Когато господин Коджахристов се прибра, аз му предложих кафе... Той си беше един такъв грубиян: „Ако ще го пия с вас няма какво изобщо да пия!“, каза ми той и влезе в стаята. Чух го да превърта ключа и нищо повече...

Нищо... абсолютно нищо! — хазайката плачеше наистина неудържимо.

Стрезов изчака да мине пристъпа:

— Сутринта не се ли опитахте да влезете при него?

— Почуках на вратата, защото видях, че става късно. Повиках го по име, накрая натиснах бравата, но беше заключена.

— Нямате ли ключ?

— Не. Преди месец той смени ключалката и не ми даде ключ.

— И никакви гости, откакто се е прибрал — негови или ваши?

— Никакви. Никой не е влизал в апартамента.

— И все пак един е влизал при вашия квартирант, и то не през прозореца, а през вратата! — каза Стрезов категорично.

По какво съди инспектор Стрезов, че някой е влизал при Коджахристов?

Отговор: [68. Тайнственият посетител](#)

ДОКАЗАТЕЛСТВОТО

— Махнете този парцал — каза инспектор Стрезов, раздразнен от настъпилата суетня при отваряне вратата на будката, която се оказа заключена.

— Тъй вярно, другарю подполковник — козирува старшината Варадин и като се наведе над лежащия върху пода на будката нощен пазач, извади от устата му натикания омаслен парцал. После хвана объркания човечец за раменете, изправи го и му развърза ръцете.

— Хубаво са те наредили — мърмореше Варадин. — Я по-добре си признай, че беше заспал в будката, когато са те хлопнали по главата.

— Не бях заспал — оправдаваше се нощният пазач, — даже не бях в будката. Разхождах се около склада, когато светнаха фаровете на един москвич. Номерът му не запомних. От прозорчето се показва шофьорът, попита ме дали оттук се минава за Илиянци и докато аз се наведох да му обясня, че е сбъркал пътя, някой ме удари в гръб. Паднах на земята. Чувам шофьора да се кара: „Колко пъти да ти казвам да удряш по-леко!“, и ми тикнаха парцала в устата. Извадиха въже, превързаха ми ръцете, а аз лежа, без да отварям очи, и се преструвам на припаднал. Натикаха ме в будката, после разбиха вратата на склада и откъснаха два чувала със захарин.

— За два чувала и да пребият човек! — възмути се Варадин и като прибави както винаги: „Готово, другарю подполковник!“, понечи отново да козирува, но инспектор Стрезов, отегчен от дългото обяснение на нощния пазач, се отправи към склада.

Стрезов надникна през отворената врата, разгледа разбития катинар, увиснал ненужен върху една от халките. Другата се търкаляше в пръстта, прерязана с пила.

— Нищо не съм пипал. Всичко заварих точно така, както сега го виждате. Дори не извадих парцала от устата на бай Иван. Знам си аз, че веществените доказателства не се пипат, и затова първо на вас телефонирах — обясняваше складовият работник, скрил зад гърба двете си ръце, стремейки се да демонстрира явното си нежелание да се

докосне до каквото и да било, преди да е получил официално позволение.

— Ясно — каза Стрезов. И на него наистина му беше съвсем ясно, че нощният пазач лъже и най-вероятно е съучастник в извършената кражба.

Какво дава повод на инспектор Стрезов да се съмнява в нощния пазач?

Отговор: [69. Доказателството](#)

КАРТИНИТЕ СА ЧЕТИРИ

Бавно и методично Стрезов разгръщаше документите в папката. Уредникът на музея седеше неподвижен на стола, вперил поглед в пепелника. От снощната му приказливост не беше останала и следа.

Стрезов се срещна с Гребенаров, така се казваше уредникът на местния музей, в ресторанта. Там Гребенаров му разказа една предълга заплетена история, пълна с отвлечени изкуствоведчески разсъждения и неясни спомени от миналото, от която Стрезов успя да разбере следното: Интересът на Гребенаров към изобразителното изкуство датираше от времето преди неговото следване в чужбина. Още тогава той знаел (знаел е твърде силно казано!), по-скоро в него било залегнало убеждението, че в местния музей има и друга картина от художника Н. (истински ранен Н!). Видял я при една ученическа екскурзия. И ето че сега, седмица, откакто дошъл да оглави местния музей, не можел да открие никаква картина от ранния период на художника. За подобна картина не се сещал дори и предишният уредник.

— Тя е сякаш пред очите ми. Рибар, няколко лодки и море в горния десен ъгъл — завърши разказа си Гребенаров.

И инспектор Стрезов предложи да посети на следната сутрин музея.

... „Няма нищо по-приятно от преглеждането на стари документи“, мислеше си Стрезов, след като предварително обходиха с Гребенаров мазето и тавана на старинната къща-музей. И сега в ръцете си държеше документ със следното съдържание:

„Дарявам на местния музей три картини: «Натюрморт с риби», «Старият Несебър» и «Утро».“ Отдолу датата — 27.XII.1945 година — и подписът на художника.

— Да — съгласи се Гребенаров унило. — Картините са три. Точно толкова, колкото са в мазето... И подписът е същият, както в долния десен ъгъл на картините. Вероятно съм се объркал...

— Нищо, нищо — каза снизходително Стрезов.

В стаята влезе възрастен човек.

— Начков, бившият уредник на музея — представи го Гребенаров.

— Какъв уредник съм аз! Човек за пенсия — махна с ръка Начков. — Допреди години тази сграда беше читалище. Малка библиотека, салонче за събрания и нещо като картинна галерия... Близо четиридесет години служа тук — и библиотекар, и уредник, и разсилен, ако щете. Когато се разболеех или ми се наложеше да отсъствам, на вратата катинар висеше... А сега е друга работа.

— А Н. познавахте ли? — попита Стрезов.

— Познавах го, и то много добре. Приятели бяхме. Когато подари трите картите на галерията лично аз го помолих да напише бележката, която сега държите в ръката си — нека се знае колко са били и как са попаднали тук.

— Гребенаров твърди, че картините са били повече.

— Гребенаров каквото иска да казва. Но аз ви казвам, че никога не са били повече.

— Послъгвате — рече Стрезов и за да може Начков да разбере, че отсега нататък разговорът става сериозен, се легитимира. — А сега ми разправете цялата истина!

Какво кара Стрезов да се съмнява в думите на Начков?

Отговор: [70. Картините са четири](#)

А СЕГА — ДА ПОГЛЕДНЕМ ОТГОВОРИТЕ!

НАУКАТА

1. СЛУЧАЯТ НА ГРАНИЦАТА

Подозрителната вещь не е в багажника. Зад задното стъкло има три книги. Едната от тях е „Лазери“, с означена година 1960. Книги за това съвременно откритие се появиха значително по-късно. Очевидно книгата е преподвързана и вероятно микрофилмът е скрит във фалшивата подвързия.

2. ТАЙНСТВЕНИЯТ ПОЖАР

За пожара е виновна стъклената ваза. Подобни вази действат като фокусиращи лещи. На масата е имало горливи стари ленти и слънчевата светлина, фокусирана като от лупа, ги е запалила.

3. ЯПОНСКИЯТ ПАВИЛИОН

Жената на търговеца не казва истината при разследването, защото през жълтите стъкла на японския павилион тя въобще не би могла да види синя кола. Синята кола през жълтото стъкло би се виждала като зелена.

4. ОСУЕТЕНАТА КРАЖБА

Инспектор Стрезов вижда по дланите на Варадин черни петна и се досеща, че са причинени от допира със сребърен нитрат. Замисълът на осуетената кражба е бил следният: Първоначално сребърният нитрат бил прехвърлен в чувал за чилска селитра. Стрезов се усъмнява

в общия работник, защото външен човек не би имал време да прехвърля съдържанието от един чувал в друг, без да бъде забелязан.

5. ПРИЧИНА ЗА ПОЖАР

Студентът е намазал фитила на свещта с разтвор на фосфор в серовъглерод. Разтворителят бързо се изпарява, а фосфорът се окислява от кислорода на въздуха и се самовъзпламенява. За всичко сторено Стрезов се досетил по специфичната миризма на серовъглерод и по светеция надпис в стаята на студента.

6. ИСТИНАТА

При хлъзгането си по покрива керемидата ще получи такова ускорение, че няма да падне отвесно надолу, а по парабола. В такъв случай главата на пострадалия трябва да бъде не точно под стряхата, а значително по-навън. Оттук инспектор Стрезов стига до заключението, че твърде е вероятно пострадалият да е ударен от друг човек.

7. ШОФЬОР НА ТАКСИ

Панайотов лъже, защото ако той вижда в огледалото на колата мъжа, който е опрял пистолет в гърба му, в никакъв случай не би могъл да види действията на жената, а още по-малко — че е разтворила куфарчето на коленете си и че е извадила оттам откраднатата скъпоценност.

8. В ЗИМНАТА ВЕЧЕР

Николаев наистина се заблуждава. Той е видял номера в страничното огледало, следователно — обърнат. Действителният номер е ХА 80–88.

9. ОБИР В МАЛИНОВО

Пълната луна не е светела в прозореца на счетоводството, защото той има северно изложение. Така че Ангелов не е можел да разгледа толкова добре мъжа, както твърди. Затова Стрезов се съмнява, че Ангелов е съучастник в обира.

10. САМО СНЯГ И СЛЕДИ ОТ ДИВИ ЗАЙЦИ

При такъв голям студ водата в шишето би замръзнала, а самото шише би се счупило. Явно, някой е живял в заслона през последните дни и се е отоплявал.

11. ИМАНЯРИ

На 15 октомври слънцето изгрява в 6 ч. и 30 минути, следователно в пет часа сутринта е още много тъмно. Нито „слънцето е изскочило на баира“, както твърди Жълтицата, нито Бостанджията може да види „отдалеч“ кои са хората и да ги познае в тъмнината.

12. ИЗМАМНИКЪТ И КОНТРАБАНДИСТЪТ

Дончев разказва за Амстердам, който наистина е столица на Холандия, но съвсем не знае, че правителството ѝ е в Хага! Това е една особеност: столицата не съвпада със седалището на правителството.

13. АЛИБИ

Доцент Василев е пристигнал от Загреб не в шест часа без 15 минути, а в 7 ч. без 15 мин. Той просто е забравил да нагласи

часовника си по българско време. Така той, без да иска, създава алиби на Савов, или, по-точно, спомага за разкриването му.

14. ОБИСКЪТ

Теофилов разказва, че е убил тигър със собствените си ръце. В Африка няма тигри и инспектор Стрезов подозира, че тигровата кожа има някакво отношение към контрабандата.

15. ГРИВНАТА С БРИЛЯНТИ

Стрезов забелязва, че писмото е от 1923 година. До 1925 година столицата на Норвегия се нарича Християния, а не Осло.

16. ДРЕВНИЯТ РЪКОПИС

Стрезов констатира, че годината, отбелязана на първата страница с латински букви, не може да бъде година на изданието, тъй като е преди пътешествието на Марко Поло. Следователно изданието е фалшиво.

17. РЪКОПИСЪТ

Стрезов съобразява, че в Исландия няма отровни змии.

18. ДИАМАНТИ ЗА МАРИКЯН

Инспектор Стрезов се сеца как става изнасянето на диамантите от лабораторията по книгите, запазени от инж. Пеев в библиотеката — първите срички на заглавията дават думата „осцилограф“.

19. В КУПЕТО

През XIII век Европа не познава пауните. Те са пренесени на нашия континент от Америка, три века по-късно.

20. ПРОФЕСИОНАЛНА ЧЕСТ

В северните територии на Канада и изобщо в Арктика пингвини няма.

21. ХОБИТО НА ИНСПЕКТОР СТРЕЗОВ

Бартоломео Кристофори не е известен майстор на цигулки, а откривателят на фортепианото. Подобна грешка един професионален музикант не би допуснал.

22. ТЕЖЪК СЛУЧАЙ

Гърбът на истинската икона не може да бъде идеално гладък, а трябва да е с леки грапавини и неравности, получени при ръчната обработка със сравнително примитивни инструменти. През XIV век не е била позната машинната обработка на дървото.

23. ГРАВЮРА ОТ ДЮРЕР

Гравюрата е фалшива, защото по времето на Дюрер Европа не е познавала картофите.

24. НА ГОСТИ ПРИ ПРИЯТЕЛ

Абсидата на всяка църква е ориентирана на изток, така че стаята на Пешунов има западно изложение. Следователно слънцето не може да грее рано сутрин в прозореца, както твърди Джафков.

ТЕХНИКАТА

25. УЛИКАТА

Шофьорът е карал със загасени фарове. Ако те са светели по време на произшествието, то жичката на счупената крушка е трябвало да изгори.

26. КРАЙ ГОРСКИЯ ДОМ

Стрезов подозирал Диманови, защото причината за спирането им до горския дом е неправдоподобна. Колите вартбург са с двутактови двигатели, за които не е нужна смяна на маслото в картера.

27. ПЪТУВАНЕ С ПРЕМЕЖДИЯ

Дачията е кола с предно предаване, така че при буксуване пясъкът трябва да се насипва пред предните колела. Следователно Вукадинов се е качил в булгаррено-10 — факт, който и двамата съзнателно искат да скрият.

28. ТРОЙНО ИЗПРЕВАРВАНЕ

Предаването на кутията с наркотици е станало по време на тройното изпреварване, когато за момент водачите на форда и воксхола са се озовали един до друг — воксхолът е английска кола с десен волан.

29. ОЧЕВИДЕЦЪТ

Инспектор Стрезов е установил, че капакът на пезото е все още топъл. От друга страна, собственикът на запорожеца държи свещите в ръка — нещо, което той не би могъл да стори, ако те не са изстинали. Следователно запорожецът е пристигнал преди пезото и неговият собственик е видял престъпника.

30. КОЕ Е ДОКАЗАТЕЛСТВОТО

Една подутина върху челото наистина все още не е доказателство, но ако към това се прибави и рефлексът на професионалния шофьор да посегне към кормилото, вместо да седи безучастен на седалката, докато Стрезов се мъчи да овладее колата по хлъзгавия път, то уликите вече стават две.

31. АЛИБИ НА ЛАИК

Стрезов подозира, че студентът е проектирал силуета си на пердето, за да си създаде алиби.

32. ЕДИНСТВЕНИЯТ СВИДЕТЕЛ

Снимката, която Златков дава на инспектор Стрезов, е извадена от обратната страна на негатива, тоест лявата страна на снимката в действителност е дясна, а дясната — лява. Това личи по закопчаването на костюмчето на жената и по знака за разрешено паркиране. Инспектор Стрезов стига до извода, че Коритаров лъже, понеже случката се е разиграла зад гърба му и той не е видял нищо.

33. СЛАБОТО МЯСТО

Праматаров е снимал с фотоапарат „Полароид“, който прави моментални снимки.

34. НЕЛЕПО ПОСЕЩЕНИЕ

Снимката, която Калчев показва на Стрезов, е фотомонтаж: двете фигури са осветени от два различни източника на светлина.

35. НЕЩАСТЕН СЛУЧАЙ

Племенникът не е съобразил, че трите снимки са последни в ролката. Вуйчото, като опитен фотограф, не е могъл да не знае това и няма защо да се качва на скалата, за да снима оттам!

36. НЕИЗВЕСТНИЯТ

Градинаров твърди, че снимките са направени следобед и вечерта. Но по тази част на черноморското крайбрежие не може да се снима залез в морето. Сниман е изгрев.

37. НЕСЪОБРАЗИТЕЛНОСТ

Инспектор Стрезов вижда, че телевизорът няма антена — нито стайна, нито външна. Следователно не може да става и дума за гледане на телевизионни предавания.

38. „СОЛИДНО“ АЛИБИ

Това, че километражът е отброил точно 34 километра — тоест разстоянието до мотела и обратно — не може да послужи за алиби. Мостът на който е ставало произшествието, се намира само на няколко километра от пътя. И ако колата е изминала разстоянието, първо на заден ход, а после се е върналата на преден, то отклонението няма да

се отрази върху показанията на километража, защото на заден ход стрелката на километража се връща обратно.

39. ОСУЕТЕНА КРАЖБА

Пазачът явно лъже, защото той не би могъл да смени изгорялата жичка на бушона без очила. А очилата е забравил върху вестника в портиерската стаичка.

Какво е станало в действителност? Когато чул виковете: „Стой. Ще стрелям!“ пазачът изтичал при светлинното табло, отвъртял бушона и така дал възможност на крадеца да избяга.

40. КОТКА ВЪРХУ ЛАМАРИНЕН ПОКРИВ

Стрезов забелязва, че стълбата върху ламаринения покрив лежи по начин, който изключва възможността тя да е откачена отгоре. Следователно продавачът от щанда не казва истината.

41. ДОКАЗАТЕЛСТВОТО

От описанието за свързването на инсталацията личи, че до 9,30 часа Бобев не е можел да има осветление.

42. НА ГОСТИ В БУРГАС

Възрастните роднини не са си били в къщи през изтеклата нощ, защото във водопровода има „въздушна възглавница“. Малко е вероятно един цял ден те да не са отваряли крана за вода, ако наистина са си били у дома.

43. ГАРАНЦИЯТА

Ако крадецът е пуснал газта, за да заблуди следствието, то при повторното си връщане не би палил клечка кибрит.

44. ЕКСКУРЗИЯТА

Стоименов не казва истината по катастрофата, защото от 1967 година движението в Швеция не е в лявата страна, а в дясната. Никоя от скандинавските страни няма ляво движение.

45. НЕЩАСТЕН СЛУЧАЙ ИЛИ...

Как канарчетата са останали живи, след като концентрацията на газа в помещението е била толкова голяма, че е причинила смъртта на човека?

46. ЦИГУЛКАТА

Стрезов се досеща, че това е откраднатата цигулка по фалшивата снимка — в годините преди Първата световна война не е имало ръчни часовници.

ЧОВЕКЪТ

47. „ПОДСЛУШАН“ РАЗГОВОР

Когато Камен и Красимир разговарят, магнетофонът е свирел толкова силно, че единствен, който е можел да „чуе“ думите на Красимир, е Жоро — той разбира казаното само по мърдането на устните.

48. КРАЖБА БЕЗ РАЗМАХ

Младежът твърди, че между шест и осем часа — времето на кражбата — бил на кино. Но без слухов апарат. В такъв случай той просто не е можел да схване филма с всичките му подробности, защото все още не се е научил да разбира речта само по мърдането на устните.

Между шест и осем часа той е бил на друго място, а филмът е гледал в някой от предните дни.

49. МНИМИЯТ ЛЪЖЕЦ

От разговора с часовникаря инспектор Стрезов стига до заключение, че той е далтонист. Следователно червеният автомобил е видял като сив.

50. НЕСПОЛУЧЛИВИЯТ ОПИТ

През нощта е валил дъжд. Стрезов открива на пода в склада, точно под малкото таванско прозорче, мокро петно. Следователно крадецът се е вмъкнал през прозорчето. Това може да бъде само

Маляка, който има подходящ ръст. Другите двама заподозрени се изключват.

51. НА СТРОЕЖА

Инспектор Стрезов се съмнява в нощния пазач, защото през заскрежения прозорец той не би могъл да види отворената врата на касата.

52. ГЛАВНИЯТ СВИДЕТЕЛ

Рибарят явно лъже, защото не е възможно човек като плува перпендикулярно на течението на реката, при това с една ръка, да излезе на срещуположния бряг точно срещу мястото, откъдето е влязъл във водата.

53. НЕПРОЧЕТЕНО СТИХОТВОРЕНИЕ

По време на кражбата Жоро Пангаров не е бил във вилата на своя приятел. Нещо повече — той едва ли е ходил там, защото тенът му не е от слънцето в планината, а от нагревките с кварцова лампа, които сам си е правил в къщи. Лятно време той съвсем няма нужда от нея, при това тя не прашна — значи е използвана!

54. ОБЪРКАН СЛУЧАЙ

Шофьорът Петко Гарванов е видял, че Чиликова не е имала време да попълни графата „ценно“. Той е предал на служителката в Самоков само нещата, включени в описа, и тя се е разписала за тях.

55. ОПЕРАЦИЯ „РИСК“

Думата, написана на бележката за багажа, е „риск“, но не е на кирилица, а на латиница. На английски тя означава хоккейна шайба. Това накара инспектор Стрезов да търси диамантите в хоккейните шайби, намерени в куфара на Хелмут Ларсен.

56. СРЕЩАТА СЕ СЪСТОЯ

При наличието на телефон в стаята не е имало никаква нужда пътникът да слиза долу за двете си поръчки — събуждането и таксито. Още повече, че на етажа е видял камериерка, на която също е можел да даде поръчката си. Очевидно той е говорел високо, за да може човекът, с когото е трябвало да се срещне, да чуе номера на стаята му и през тези десетина минути да се качи и влезе незабелязано в нея. Навярно е останал през нощта при него и сутринта, когато Варадин е слязъл долу с пътника, се е измъкнал тихо и се е прибрал в своята стая, която най-вероятно е била също на първия етаж.

57. УЛИКАТА

Откъде Гицата знае, че убитият е ударен с дрянова тояга по главата? Възможните отговори са два: Гицата е извършил престъплението, или е свидетел на убийството.

58. ИНСЦЕНИРАНА КРАЖБА

Кандиларов пристига пред хотел „Балкан“, без инспектор Стрезов да му е съобщил на кой точно паркинг се намира автомобилът. Явно, колата е оставена там от Кандиларов или от някой друг, но с негово знание.

59. ПО ЛЪЖЛИВА СЛЕДА

През цялото време Стрезов не споменава и дума за кражбата пред Палавранов. Откъде тогава Палавранов знае за нея, след като твърди, че през цялото време е спал непробудно!

60. „АВТОКРАЖБА“

Инспектор Стрезов забелязва, че петното на стената е ориентирано широко, а Кукудов твърди, че автопортретът на художника е в цял ръст — значи се касае за висока картина!

61. ИСТИНАТА

Престъпникът се е скрил в апартамента срещу асансьора на шестия етаж. Човекът с куфара се е заблудил, защото номерът на етажа е написан с римски цифри от външната страна върху стъклото на входната врата на асансьора.

62. НОЩНИЯТ ПАЗАЧ

Стрезов подозира Найден и домакина Николов, защото от прозорчето на бараката не е възможно да се види починалия бай Владо. Откъде тогава Найден знае, че бай Владо е починал?

63. УДАР В СЛЕПООЧИЕТО

Управителят на клона не казва истината, защото така, както е разположено неговото бюро, той не би могъл да нанесе удар в лявото слепоочие на „нападателя“.

64. РИМСКАТА МОНЕТА

Семерджиев не е късоглед, той има очила от обикновено стъкло. Стъклата за късогледни умаляват предметите, тоест образът на Стрезов би трябвало да бъде начупен и лицето му — умалено.

65. СВИДЕТЕЛЯТ

Ако червената лада наистина е блъснала железничаря и той е отлетял от бордюра чак до стената, то фуражката му би паднала от главата.

66. ГРАБЕЖЪТ

Има един известен принцип, за който инспектор Стрезов се е досетил: начинът, по който се подреждат номерата на улиците в България. Ако застанете с лице по посока на нарастването им, то отдясно ще се падат четните, а отляво нечетните.

Тъй като Петров е вървял от страна на нечетните номера (и то съвсем близко до оградата, по посока на нарастването на номерата), дървената ограда му се е падала отляво. Следователно ударът не е могъл да бъде нанесен отляво, тъй като оградата е пречела, а още по-малко — при падането да си скъса десния ръкав. Явно Петров лъже.

67. ИЗСТРЕЛЪТ

Пистолетът е под дясната ръка, а раната е в лявото слепоочие — положение, което е нелогично за самоубийство. Така е почти невъзможно да се постави пистолет за изстрел от близко разстояние.

68. ТАЙНСТВЕНИЯТ ПОСЕТИТЕЛ

Инспектор Стрезов открива, че писалката е със затворена капачка. От писмото личи, че това не е било възможно да направи

Коджахристов. Следователно някой е бил в стаята, понеже прозорците са затворени отвътре, явно е влязъл през вратата.

69. ДОКАЗАТЕЛСТВОТО

Лежачият на пода нощен пазач не може да види през затворената врата на будката какво точно са задигнали крадците.

70. КАРТИНИТЕ СА ЧЕТИРИ

Документът е подправен, защото през 1945 година правописът е бил различен от сегашния.

... И ВМЕСТО ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Надяваме се, че за всеки читател е станало ясно — инспектор Стрезов е една колкото действителна, толкова и недействителна личност. Действителен е, защото в него има черти от хората, които бдят над нашия труд и спокоен сън — висока комунистическа нравственост, непримиримост, смелост, хуманност и много знания. А недействителен е, защото е литературен образ. Като литературен герой той бе създаден преди повече от десет години и неговите случаи бяха разказвани на страниците на едно от научно-художествените издания за юноши и младежи.

Получи се нещо особено. Постепенно името „Стрезов“ стана нарицателно. Ние също започнахме да мислим за инспектора като за жив човек даже, като мина време, го повишихме в чин. А читателите пишат непрекъснато писма и някои от тях искат да се срещнат с него...

Много ще се радваме, ако настоящата книга беше приятна среща с инспектор Стрезов!

Авторите

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.